

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam

Datganiad Cyfrifon
am y flwyddyn ariannol
a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

M S Owen
Pennaeth Cyllid

DATGANIAD CYFRIFON**TUDALEN**

Rhagair Esboniadol	2
Datganiad o Gyfrifoldebau dros y Datganiad Cyfrifon	6
Datganiadau Ariannol:	
Datganiad Symudiad Cronfeydd	7
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	8
Mantolen	9
Datganiad Llif Arian	10
Nodiadau ar y Cyfrifon (gan gynnwys Polisiau Cyfrifyddu)	11
Y Cyfrif Cyllid Tai a nodiadau	55
Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol	60
Datganiad Llywodraethu Blynnyddol	62

1. Cyflwyniad

Crynodeb yw'r llyfryn hwn o gyfrifon Cyngor y Fwrdeistref Sirol am y flwyddyn ariannol 2010/11 ac mae'n cynnwys:

- y **Datganiad Symudiad Cronfeydd** sy'n dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol adnoddau wrth gefn sy'n cael eu dal gan y Cyngor, wedi'u dadansoddi'n adnoddau wrth gefn 'defnyddiadwy' (h.y. y rhai y mae modd eu defnyddio i gyllido gwariant neu ostwng trethiant lleol) ac adnoddau eraill wrth gefn;
- y **Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CI & E)** sy'n dangos cost gyfrifyddol darparu gwasanaethau yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu sy'n gyffredinol dderbyniol, yn hytrach na'r swm i'w gyllido o dreth y cyngor. Bydd Cynghorau'n codi treth y cyngor i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Caiff sefyllfa treth y cyngor ei dangos yn y datganiad Symudiad Adnoddau wrth Gefn;
- y **Fantolen** sy'n dangos sefyllfa ariannol y Cyngor ar 31 Mawrth 2011;
- y **Datganiad Llif Arian** sy'n dangos y newidiadau yn arian parod a chywerthoedd arian parod y Cyngor yn ystod y flwyddyn ariannol;
- y **Cyfrif Cyllid Tai (HRA) a nodiadau** sy'n dangos, yn fanylach, yr incwm a gwariant ar wasanaethau HRA sydd yn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2. Alldro Cyllid mewn cymhariaeth â Chyllideb y Cyngor

2.1 Caiff manylion gwariant cyllidol y Cyngor am y flwyddyn eu cyflwyno yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Datganiad Symudiad Cronfeydd, sydd ar dudalennau 7 ac 8. Mae'r Cyngor yn hysbysu gwarged o £28,303k ar ddarparu gwasanaethau (ac eithrio HRA) am y flwyddyn, gyda symiau sylweddol cysylltiedig yn bennaf ag addasiadau technegol (gwelwch nodyn 6 y Nodiadau ar y Cyfrifon) fel:

- Costau amhariad asedau anghyfredol, pan nid yw gwariant cyfalaf a wnaed gan y Cyngor wedi arwain at gynnydd cyfartal yng ngwerth asedau sefydlog.
- Effaith Buddiannau Wedi Cyflogaeth ar Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor, yn bennaf o ganlyniad i enillion gwasanaeth yn y gorffennol, cost llogau pensiwn ac elw disgwylledig ar asedau pensiwn.

2.2 Tanwariodd gwasanaethau Cronfa'r Cyngor (ac eithrio HRA) £3,425k ym mlwyddyn ariannol 2010/11. Tanwariodd ysgolion £32k a throsglwyddwyd y swm hwn i weddillion ysgolion. Yn ei gyfarfod ar 7 Mehefin 2011 cymeradwyodd aelodau'r Bwrdd Gweithredol ddwyn ymlaen tanwariannau a throsglwyddiadau gwasanaethau i i adnoddau wrth gefn a glustnodwyd yn dod i £3,393k heb drosglwyddo i weddill y Gronfa Gyffredinol.

2.3 Mae'r Cyngor yn arolygu gyferbyn â'i gyllideb am y flwyddyn, ar sail ei reolaeth fewnol a strwythur adrannol. Bydd y Cyfrif Cyllid Tai'n cyflwyno adroddiad ar wahân yn ystod y flwyddyn ariannol a chaiff gyfuno fel rhan o gynhyrchu cyfrifon diwedd y flwyddyn. Hysbyswyd alldro HRA hefyd i'r Bwrdd Gweithredol ar 7 Mehefin 2011 a chynyddodd gweddillion HRA £1,595k.

2.4 Cymeradwyodd y Cyngor Gyllideb 2010/11 ym mis Chwefror 2010. Daeth y gyllideb am y flwyddyn i £208m a chafodd ei harolygu a'i rheoli'n gaeth yn ystod y flwyddyn, yn unol â gweithdrefnau cymeradwy'r Cyngor. Caiff gwir wariant ac incwm Cronfa'r Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn ariannol mewn cymhariaeth â chynllun y gyllideb ac ar ôl ei gysoni â'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 8 ei grynhoi mewn tabl ar dudalen 3.

RHAGAIR ESBONIADOL

Cronfa'r Cyngor	Cyllideb £000 a	Gwir Alldro £000 b	Amrywiant £000 c=b-a	Addasiad Technegol (gan gyn. HRA) £000 d	Alldro CI&E (tud. 8) £000 e=b+d	Amrywiant CI&E (tud. 8) £000 f=e-a
Gwariant Clir ar Wasanaethau / Cost Glir Gwasanaethau	112,626	111,421	(1,205)	74,860	186,281	73,655
Ysgolion	68,271	68,239	(32)	(68,239)	0	(68,271)
Incwm a Gwariant Corfforaethol :						
Gwasanaethau	9,233	7,539	(1,694)	(7,539)	0	(9,233)
Llog Taladwy a Chostau Rhedeg Eraill	18,166	17,835	(331)	(2,691)	15,144	(3,022)
Archebiannau :						
Cynghorau Cymuned	0	0	0	1,809	1,809	1,809
Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru	0	0	0	10,391	10,391	10,391
Cyfanswm Gwariant Clir	208,296	205,034	(3,262)	8,591	213,625	5,329
Ariannwyd trwy :						
Grantiau'r Llywodraeth	(126,399)	(126,399)	0	(21,047)	(147,446)	(21,047)
Ardrethi Annomestig	(37,294)	(37,294)	0		(37,294)	0
Treth y Cyngor	(44,603)	(44,766)	(163)	(12,200)	(56,966)	(12,363)
Cyfanswm Incwm	(208,296)	(208,459)	(163)	(33,247)	(241,706)	(33,410)
(Gwarged) / Diffyg a Hysbyswyd	0	(3,425)	(3,425)	(24,656)	(28,081)	28,081
Tanwariannau a throsglwyddiadau cymeradwy a ddygwyd ymlaen i adnoddau wrth gefn	0	3,393	3,393	0	0	0
Cyfraniad at weddillion ysgolion	0	32	32			
Cyfraniad at / (gan):						
Gweddill y Gronfa Gyffredinol HRA	0	0	0			28,303
	289	1,595	(1,306)			(222)

3. Y Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2011

3.1 Mae'r Cyngor wedi darparu ar gyfer ymrwymadau hysbys ac adnoddau sefydledig wrth gefn, pan fo hynny'n ofynnol trwy statud, ar gyfer ymrwymadau'r dyfodol neu a glustnodwyd ar gyfer datblygiadau gwasanaeth y dyfodol. Mae gweddill Cronfa Gyffredinol y Cyngor yn fesur o'r adnoddau diymrwymiad sydd gan y Cyngor wrth gefn, i ateb gofynion llif arian a digwyddiadau annisgwyl y dyfodol. Daeth Gweddill y Gronfa Gyffredinol, oedd yn £7.018m ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, i gyfanswm o £7.018m hefyd ar 31 Mawrth 2011.

4 Benthycia Hirdymor

4.1 Prif ddyled fenthycia'r Cyngor ar 31 Mawrth 2011 oedd £130.36m. Ni ddechreuwyd unrhyw fenthyciadau newydd yn ystod y flwyddyn.

5. Buddsoddiad Cyfalaf

5.1 Daeth buddsoddiad cyfalaf (ac eithrio croniadau cyfalaf) yn y flwyddyn i £42.83m.

5.2 Mae'r tablau canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r gwariant hwn a'r ffordd y cafodd ei gyllido.

Lle gwariwyd y cyfalaf	2010/2011	
	£000	%
Addasiadau a gwelliannau ysgolion	14,341	33.48
Gwelliannau ffordd	6,735	15.72
Datblygu Economaidd a Chynllunio	586	1.37
Grantiau Adnewyddu Tai / Adnewyddu	4,016	9.38
Gwella tai'r Cyngor	10,731	25.06
Arall	6,419	14.99
Cyfanswm	42,828	100.00

O ble daeth y cyfalaf	2010/2011	
	£000	%
Benthyca	9,204	21.49
Derbyniadau Cyfalaf	81	0.19
Grantiau a Chyfraniadau	27,518	64.25
Refeniw	5,128	11.97
Prydles Gyllidol	897	2.10
Cyfanswm	42,828	100.00

5.3 Mae addasiadau a gwelliannau ysgolion yn cynnwys £8.3m ar gyfer Cyfnod 2 Ad-drefnu Ysgolion Uwchradd. Mae gwelliannau ffordd yn cynnwys £4m ar gyfer Ffordd Fynediad Stad Ddiwydiannol Wrecsam ac Arall yn cynnwys £1.2m ar gyfer ailwampio Amgueddfa Wrecsam.

6 Adbriso a Gwerthu Asedau

6.1 Mae gan y Cyngor bolisi o adbriso holl asedau bob pum mlynedd, a gwnaed y prisiad llawn diwethaf fel yr oedd pethau ar 1 Ebrill 2009. Fodd bynnag, caiff newidiadau yng ngwerth asedau eu cydnabod yn y cyfamser os ydynt yn sylweddol. Yn ystod 2010/11 gwnaed adbrisiadau o £10m gydag £8.9m yn berthnasol i dir ac adeiladau eraill a £0.8m i asedau dros ben o fewn Eiddo, Peiriannau ac Offer a £0.3m i Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu. Roedd adbrisiadau ar i lawr hefyd i anheddau'r cyngor o £4.7m, tir ac adeiladau eraill o £12.5m, asedau isadeiledd o £1.9m ac asedau dros ben o £5.6m o fewn Eiddo, Peiriannau ac Offer. O'r adbrisiadau ar i lawr cydnabuwyd £17.3 yn y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau a £10.2m yn y Gronfa Adbriso.

6.2 Yn ystod y flwyddyn gwerthodd y Cyngor safle blaenorol y depo priffyrdd ar Ffordd Rhuthun i Morrisons a achosodd gynydd o £8.83m wrth gael gwared.

7 Atebolwydd Pensiynau

7.1 Fel y cyflwynwyd, mae'r Datganiad Cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion *Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (IAS 19)*, trwy fod y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn adlewyrchu cost darpariaeth bensiwn yn y flwyddyn gyfredol i gyflogeion, yn ôl cyngor Mercers, actiwari'r Cyngor. Yn ogystal, mae'r Fantolen yn cynnwys asesiad yr actiwari o gyfran y Cyngor o atebolwydd y Gronfa Bensiynau (£177.3m) fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2011, a'r adnoddau wrth gefn angenrheidiol i gyllido'r atebolwydd hwnnw. Atebolwydd datganedig y gronfa bensiynau yw cyfanswm y diffyg estynedig sy'n bodoli dros fywyd disgwylid y gronfa. Bydd y diffyg hwn yn newid bob blwyddyn yn dibynnu ar berfformiad buddsoddiadau a'r tybiaethau actiwaraidd sy'n cael eu gwneud o ran pensiynwyr presennol, pensiynwyr gohiriedig a gweithwyr presennol.

7.2 Mae cynnig y Llywodraeth i gynyddu pensiynau gwasanaeth cyhoeddus yn unol â chwyddiant prisiau defnyddwyr yn hytrach na mynegrif pris adwerthu wedi peri cynnydd o £30.375m am wasanaeth yn y gorffennol ym muddiannau Cynllun Pensiwn Clwyd.

8 Newid mewn Polisiâu Cyfrifyddu, Ffurf y Cyfrifon a Gofynion Deddfwriaethol

8.1 Mae gofyn paratoi Datganiad Cyfrifon y Cyngor ar gyfer 2010/11 yn unol â Chod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddu (CIPFA) ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010/11 (y Cod). Y Cod yw'r cyntaf i'w seilio ar Safonau Rhyngwladol Cyflwyno Adroddiadau Ariannol (IFRS). Hwn felly yw'r tro cyntaf y bydd cyfrifon y Cyngor ar sail IFRS. Mae'r Cod seiliedig ar IFRS wedi arwain at fabwysiadu polisiâu cyfrifyddu newydd ac, felly, ailddatgan gweddillion ar 1 Ebrill 2009, trafodion ar gyfer blwyddyn ariannol 2009/10 a gweddillion hefyd ar 31 Mawrth 2010. Mae'r newidiadau mwyaf arwyddocaol fel a ganlyn:

a) Absenoldebau taledig cronnus byrdymor - yn unol â'r Cod, mae gofyn i'r Cyngor bellach gronni ar gyfer unrhyw wyliau blynyddol a enillwyd gan staff ond na chymrwyd ar 31 Mawrth bob blwyddyn. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n golygu nad oes gofyn i'r Cyngor gyllido cyflog gwyliau nes iddo gael ei ddefnyddio ac mewn ffordd nad yw'n effeithio ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA, gyda'r swm a gronwyd ac a godwyd ar y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau'n cael ei drosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig trwy'r Datganiad Symudiad Cronfeydd. O ganlyniad i'r newid yn y polisi cyfrifyddu mae asedau clir y Cyngor ar 1 Ebrill 2009 wedi gostwng £2,015k, gostyngodd y Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau £208k yn 2009/10 a gostyngodd yr asedau clir £1,807k ar 31 Mawrth 2010.

b) Prydlesi – mae gan y Cyngor nifer o brydlesi ar gerbydau ac offer lle newidiodd y driniaeth gyfrifyddol yn dilyn cyflwyno'r Cod. Yn flaenorol, dosbarthwyd y prydlesi hyn fel prydlesi gweithredu ond, dan y Cod, cant eu dosbarthu fel prydlesi cyllidol ac, felly, caiff y cerbydau ac offer bellach eu cydnabod fel asedau ym meddiant y Cyngor. Mae Mantolen y Cyngor yn cydnabod ymrwymadau asedau anghyfredol a phrydlesi cyllidol. Dilëwyd tâl prydlesi gweithredu o linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'i ddisodli gyda thâl dibrisiant. Caiff elfen log taliad y brydles ei chodi ar linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. O ganlyniad i'r newid yn y polisi cyfrifyddu cynyddodd asedau clir y Cyngor £615k ar 1 Ebrill 2009, cynyddodd y Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau £40k yn 2009/10 a chynyddodd yr asedau clir £575k ar 31 Mawrth 2010.

c) Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth – yn unol â'r Cod caiff holl grantiau a chyfraniadau eu cydnabod fel incwm yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr unwaith y mae'r Cyngor wedi bodloni'r holl amodau cysylltiedig â'r grant neu rodd. Yn flaenorol, daliwyd grantiau cyfalaf yn y cyfrif Grantiau Gohiriedig a'u cydnabod fel incwm yn ystod oes yr asedau a gyllidwyd ganddynt. Yn yr un modd, daliwyd unrhyw grantiau cyllid heb eu defnyddio yn y Credydwy. O ganlyniad i fabwysiadu'r Cod trosglwyddwyd gweddill Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Dilëwyd y rhan o Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth a gydnabuwyd fel incwm ar linell y gwasanaeth perthnasol. Trosglwyddwyd y grantiau cyllid hynny a ddaliwyd yn y Credydwy, heb amodau arnynt, i Adnoddau wrth Gefn a Glustnodwyd. Caiff holl grantiau a chyfraniadau Cyllid a Chyfalaf a dderbyniwyd yn ystod 2009/10, lle cyflawnwyd amodau, eu cydnabod ar linell y gwasanaeth perthnasol, ac Incwm Threthiant a Grantiau Amhenodol yn eu tro yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. O ganlyniad i'r newid yn y polisi cyfrifyddu cynyddodd asedau clir y Cyngor £80,024k ar 1 Ebrill 2009, gostyngodd y Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau £10,768k a chynyddodd yr asedau clir £90,792k ar 31 Mawrth 2010.

d) Asedau Anghyfredol – ailddosbarthwyd asedau anghyfredol y Cyngor fel Eiddo, Peiriannau ac Offer ac Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu. Yn flaenorol, byddai asedau dros ben wedi cael eu prisio fel yr isaf o werth amnewid cyfredol clir neu werth gwireddadwy clir tra bôn Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu bellach yn cael eu prisio fel yr isaf o swm cludo a'r gwerth teg. O ganlyniad i'r newid yn y polisi cyfrifyddu gostyngodd asedau clir y Cyngor £8,813k ar 1 Ebrill 2009, cynyddodd y Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau £141k a gostyngodd yr asedau clir £9,476k ar 31 Mawrth 2010.

e) Buddsoddiadau / Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod – ailddosbarthwyd buddsoddiadau'r Cyngor y mae modd eu trosi'n arian parod ar unwaith ar ddyddiad y Fantolen fel cywerthoedd arian parod. Ni chafodd y newid hwn yn y polisi cyfrifyddu unrhyw effaith ar asedau clir y Cyngor.

At ei gilydd, cynyddodd asedau clir ailddatganedig y Cyngor £69,811k ar 1 Ebrill 2009 a chynyddodd £80,084k ar 31 Mawrth 2010.

8.2 Ni fu unrhyw newid yn Reoliadau Cyfrifon ac Archwiliadau (Cymru).

9 Rhagor o Wybodaeth

Mae rhagor o wybodaeth am gyfrifon a chyllidebau'r Cyngor i'w chael oddi wrth y Pennaeth Cyllid, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam, Stryt y Lampint, Wreccsam. Mae hwn yn rhan o bolisi'r Cyngor o roi gwybodaeth lawn ynghylch materion ariannol y Cyngor. Yn ogystal, mae gan y cyhoedd hawl statudol i edrych ar y cyfrifon cyn cwblhau'r archwiliad. Caiff y ffaith bod y cyfrifon ar gael i edrych arnynt ei hysbysebu yn y wasg leol.

Bydd y Datganiad Cyfrifon ar gael hefyd ar wefan yr Awdurdod (www.wreccsam.gov.uk).

M S Owen
Pennaeth Cyllid

Yn ôl y Cod, mae gofyn i'r Cyngor gynnwys Datganiad o Gyfrifoldebau yn y Datganiad Cyfrifon sy'n dangos gwahanol gyfrifoldebau'r Cyngor a'r Pennaeth Cyllid o ran y Cyfrifon hyn.

Cyfrifoldebau'r Cyngor

Mae gofyn i'r Cyngor wneud trefniadau:

- ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn y cyngor hwn y cyfryw swyddog yw'r Pennaeth Cyllid (a alwyd yn flaenorol y Prif Swyddog Cyllid a Pherfformiad);
- i reoli ei faterion er mwyn sicrhau defnyddio adnoddau'n economaidd, effeithlon ac effeithiol a gwarchod ei asedau;
- i dderbyn y Datganiad Cyfrifon.

Cynghorydd Ted George

Cydgadeirydd y Pwyllgor Archwilio

Cyfrifoldeb y Pennaeth Cyllid

Y Pennaeth Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod, yn unol ag arferion priodol ar sail Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010/11 (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon hwn, mae'r Pennaeth Cyllid:

- wedi dewis polisiau cyfrifyddu addas ac yna wedi'u cymhwyso'n gyson;
- wedi gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon oedd yn rhesymol a darbodus;
- wedi cydymffurfio â Chod llywodraeth leol.

Mae'r Pennaeth Cyllid hefyd:

- wedi cadw cyfrifon priodol oedd yn gyfoes;
- wedi cymryd camau rhesymol i atal a datgelu twyll ac anghysondebau eraill.

Tystysgrif y Pennaeth Cyllid

Paratowyd y Datganiad Cyfrifon uchod yn unol â'r Cod ac mae'n cyflwyno sefyllfa ariannol y Cyngor yn gywir a theg ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a gwariant am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2010.

.....
MARK S OWEN CPFA

Pennaeth Cyllid

DATGANIAD SYMUDIAD ADNODDAU WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos symudiad y gwahanol adnoddau wrth gefn sydd gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn, wedi'u dadansoddi'n 'adnoddau defnyddiadwy' (h.y. y rhai y mae modd eu defnyddio i gyllido gwariant neu ostwng trethiant lleol) ac adnoddau eraill wrth gefn. Y llinell Gwarged neu (Ddiffyg) wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor, gyda rhagor o fanylion ohonynt i'w gweld yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n rhaid eu codi ar Weddill y Gronfa Gyffredinol a'r Cyfrif Cyllid Tai at ddiobenion pennu treth y cyngor a rhent anheddau. Mae llinell y Cynnydd / (Gostyngiad) clir cyn Trosglwyddiadau i Adnoddau wrth Gefn a Glustnodwyd yn dangos Gweddill statudol y Gronfa Gyffredinol a'r Cyfrif Cyllid Tai cyn gwneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o'r adnoddau wrth gefn a glustnodwyd a wnaed gan y Cyngor.

	Gweddill y Gronfa Gyffredinol £'000	Adnoddau Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol a Glustnodwyd £'000	Cyfrif Cyllid Tai £'000	Adnoddau Wrth Gefn HRA a Glustnodwyd £'000	Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn £'000	Grantiau Cyfalaf Na Ddefnyddiwyd £'000	Cyfanswm Adnoddau Defnyddiadwy Wrth Gefn £'000	Adnoddau Annefnyddiadwy Wrth Gefn £'000	Cyfanswm Adnoddau Wrth Gefn y Cyngor £'000
Gweddill Ailddatganedig ar 1 Ebrill 2009	6,952	19,282	3,247	814	12,438	500	43,233	378,408	421,641

Symudiad Adnoddau Wrth Gefn yn ystod 2009/10

Gwarged / (Diffyg) wrth ddarparu gwasanaethau	(41,536)	0	(10,230)	0	0	0	(51,766)	0	(51,766)
Incwm a Gwariant arall Cynhwysfawr	0	0	0	0	0	0	0	138,642	138,642
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(41,536)	0	(10,230)	0	0	0	(51,766)	138,642	86,876
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllido dan y rheoliadau (nodyn 6)	39,059	0	9,621	0	(452)	857	49,085	(49,085)	0
Cynnydd / Gostyngiad Clir cyn Trosglwyddo i Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd	(2,477)	0	(609)	0	(452)	857	(2,681)	89,557	86,876
Trosglwyddiadau i / o Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd (nodyn 7)	2,543	(2,543)	771	(771)	0	0	0	0	0
Cynnydd / Gostyngiad yn 2009/10	66	(2,543)	162	(771)	(452)	857	(2,681)	89,557	86,876
Gweddill ar 31 Mawrth 2010 d/ymlaen	7,018	16,739	3,409	43	11,986	1,357	40,552	467,965	508,517

Symudiad Adnoddau Wrth Gefn yn ystod 2010/11

Gwarged / (Diffyg) wrth ddarparu gwasanaethau	28,303	0	(222)	0	0	0	28,081	0	28,081
Incwm a Gwariant arall Cynhwysfawr	0	0	0	0	0	0	0	17,023	17,023
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	28,303	0	(222)	0	0	0	28,081	17,023	45,104
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllido dan y rheoliadau (nodyn 6)	(25,843)	0	2,114	0	11,176	(735)	(13,288)	13,288	0
Cynnydd / Gostyngiad Clir cyn Trosglwyddo i Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd	2,460	0	1,892	0	11,176	(735)	14,793	30,311	45,104
Trosglwyddiadau i / o Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd (nodyn 7)	(2,460)	2,460	(297)	297	0	0	0	0	0
Cynnydd / Gostyngiad yn y Flwyddyn	0	2,460	1,595	297	11,176	(735)	14,793	30,311	45,104
Gweddill ar 31 Mawrth 2011	7,018	19,199	5,004	340	23,162	622	55,345	498,276	553,621

DATGANIAD CYFRIF INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos cost gyfrifyddol darparu gwasanaethau yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu sy'n gyffredinol dderbyniol, yn hytrach na'r swm i'w gyllido o drethiant. Bydd awdurdodau'n codi trethi i gyllido gwariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Caiff sefyllfa trethiant ei dangos yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Ailddatganiad 2009/10			Nodyn	2010/11		
Gwariant Crynswth £'000	Incwm £'000	Gwariant Clir £'000		Gwariant Crynswth £'000	Incwm £'000	Gwariant Clir £'000
2,679	(924)	1,755	Gwasanaethau Canolog i'r Cyhoedd	2,243	(877)	1,366
383	(198)	185	Gwasanaethau Llys	374	(199)	175
59,890	(20,016)	39,874	Diwylliannol, Amgylcheddol a Chynllunio	52,036	(19,897)	32,139
148,930	(22,420)	126,510	Gwasanaethau Plant ac Addysg	139,276	(24,719)	114,557
17,977	(5,806)	12,171	Gwasanaethau Priffyrdd a Chludiant	14,348	(5,761)	8,587
51,522	(35,817)	15,705	Tai'r Awdurdod Lleol (HRA)	42,901	(36,655)	6,246
52,757	(49,850)	2,907	Gwasanaethau Tai Eraill	55,670	(51,321)	4,349
54,315	(14,730)	39,585	Gofal Cymdeithasol Oedolion	54,297	(14,047)	40,250
3,784	(1)	3,783	Craidd Corfforaethol a Democraidaidd	3,775	(70)	3,705
940	(430)	510	Costau Annosbarthedig	(24,099)	(994)	(25,093)
393,177	(150,192)	242,985	Cost Gwasanaethau	340,821	(154,540)	186,281
18,190	0	18,190	Gwariant Gweithredu Arall	18,466	(9,853)	8,613
36,031	(15,951)	20,080	Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi	39,718	(20,987)	18,731
0	(229,489)	(229,489)	Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol		(241,706)	(241,706)
447,398	(395,632)	51,766	(Gwarged) / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	399,005	(427,086)	(28,081)
		(200,181)	(Gwarged) / Diffyg wrth adbrisio asedau anghyfredol			(2,608)
		61,539	(Enillion) / colledion actiwaraidd ar asedau / ymrwymadau pensynau			(14,415)
		<u>(138,642)</u>	Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall			<u>(17,023)</u>
		<u>(86,876)</u>	Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			<u>(45,104)</u>

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos y gwerth asedau a dyledion cydnabyddedig y Cyngor fel yr oedd pethau ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau clir y Cyngor (asedau llai ymrwymadau) yn cyfateb i adnoddau wrth gefn y Cyngor. Caiff adnoddau wrth gefn eu hysbysu mewn dau gategori. Y categori cyntaf o adnoddau wrth gefn yw adnoddau defnyddiadwy wrth gefn, h.y. yr adnoddau hynny wrth gefn y gall y Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw swm gochelgar o adnoddau wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnyddio (er enghraifft y Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn nad oes modd eu defnyddio heblaw i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o adnoddau wrth gefn yw'r rhai nad yw'r Cyngor yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r dosbarth hwn o adnoddau wrth gefn yn cynnwys adnoddau wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Adbriso), lle na fyddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau heb werthu'r asedau; ac adnoddau wrth gefn gyda gwahaniaethau amseriad sy'n cael eu dangos ar linell 'Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllid dan y rheoliadau' y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Ailddatganwyd 1 Ebrill 2009 £'000	Ailddatganwyd 31 Mawrth 2010 £'000		Nodiadau 31 Mawrth 2011 £'000
679,751	849,898	Eiddo, Peiriannau ac Offer	20 840,466
168	500	Asedau Anniriaethol	26 585
0	375	Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu	30 0
331	293	Dyledwyr Hirdymor	28 261
680,250	851,066	Asedau Hirdymor	841,312
31,722	34,153	Buddsoddiadau Byrdymor	29 34,682
1,612	725	Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu	30 2,053
821	677	Rhestri Eiddo	654
21,959	24,202	Dyledwyr Byrdymor	31 25,737
5,104	0	Arian parod a Chywerthoedd Arian Parod	32 6,554
61,218	59,757	Asedau Cyfredol	69,680
0	(4,541)	Arian parod a Chywerthoedd Arian Parod	32 0
(17,556)	(16,326)	Credydwyr Byrdymor	33 (21,634)
(2,064)	(5,831)	Benthyca Byrdymor	36 (5,425)
(1,804)	(825)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	60 (1,805)
(385)	(345)	Darpariaethau	35 (553)
(21,809)	(27,868)	Rhwymedigaethau Cyfredol	(29,417)
(5,600)	(5,600)	Darpariaethau	35 (5,600)
(1,050)	(1,399)	Credydwyr Hirdymor	34 (1,281)
(131,628)	(130,115)	Benthyca Hirdymor	36 (126,110)
(3,234)	(18,155)	Ymrwymadau Hirdymor Eraill	27 (17,678)
(156,053)	(218,729)	Atebolrwydd Pensiynau Clir	41 (177,285)
(453)	(440)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	60 0
(298,018)	(374,438)	Ymrwymadau Hirdymor	(327,954)
421,641	508,517	Asedau Clir	553,621
43,233	40,552	Adnoddau Defnyddiadwy Wrth Gefn	43 (55,345)
378,408	467,965	Adnoddau Annefnyddiadwy Wrth Gefn	44 (498,276)
421,641	508,517	Cyfanswm Adnoddau Wrth Gefn	(553,621)

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian parod a chywerthoedd arian parod y Cyngor yn ystod cyfnod yr adroddiad. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chywerthoedd arian parod trwy ddsbarthu llifau arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi a chyllido. Mae swm llifau arian clir sy'n deillio o weithgareddau gweithredu'n ddangosydd allweddol o'r g raddau y caiff gweithrediadau'r Cyngor eu cyllido drwy drethiant ac incwm grant neu gan dderbynwyr gwasanaethau sy'n cael eu darparu gan y Cyngor. Mae gweithgareddau buddsoddi'n cynrychioli'r graddau y gwnaed all-lifoedd arian am adnoddau a fwriadwyd i gyfrannu at gyflenwi gwasanaethau'r Cyngor yn y dyfodol. Mae llifau arian sy'n deillio o weithgareddau cyllido'n ddefnyddiol wrth ragweld hawliadau ar lifau arian y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. rhoi benthyg) i'r Cyngor.

Ailddatganwyd 2009/10 £'000		Nodiadau	2010/11 £'000
51,766	(Gwarged) / diffyg clir wrth ddarparu gwasanaethau		(28,081)
(63,960)	Addasiad i warged / diffyg clir wrth ddarparu gwasanaethau o ran symudiadau heblaw arian parod	52	(3,011)
773	Addasiadau ar gyfer eitemau sydd yn y gwarged neu ddiffyg clir wrth ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	53	11,328
<u>(11,421)</u>	Lifau arian parod clir o'r Gweithgareddau Gweithredu		<u>(19,764)</u>
16,641	Gweithgareddau Buddsoddi	55	3,364
4,425	Gweithgareddau Cyllido	56	5,305
<u>9,645</u>	Cynnydd neu ostyngiad clir yn mewn arian parod a chywerthoedd arian parod		<u>(11,095)</u>
(5,104)	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddechrau cyfnod yr adroddiad		4,541
<u><u>4,541</u></u>	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddiwedd cyfnod yr adroddiad	32	<u><u>(6,554)</u></u>

1. Trawsnewid i IFRS

Y Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2010/11 yw'r cyntaf i'w baratoi ar sail IFRS. Mae mabwysiadu'r Cod seiliedig ar IFRS wedi arwain at ailddatgan amrywiol weddillion a thrafodion, gyda'r canlyniad bod rhai symiau sy'n cael eu cyflwyno yn y datganiadau ariannol yn wahanol i'r ffigurau cyfatebol a gyflwynwyd yn y Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2009/10.

Mae'r tablau canlynol yn egluro'r gwahaniaethau sylweddol rhwng y symiau a gyflwynwyd yn natganiadau ariannol 2009/10 a'r symiau cyfatebol sy'n cael eu cyflwyno yn natganiadau ariannol 2010/11.

a) Absenoldebau taledig byrdymor cronnus

Mae absenoldebau taledig byrdymor cronnus yn cyfeirio at fuddiannau y bydd cyflogeion yn eu cael fel rhan o'u contract cyflogaeth, gyda'r hawl iddynt yn cael ei adeiladu wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'r Cyngor. Y budd mwyaf arwyddocaol dan y pennawd hwn yw cyflog gwyliau.

Bydd cyflogeion yn cynyddu hawl i wyliau ar gyflog wrth iddynt weithio. Dan y Cod, mae gofyn cydnabod cost darparu gwyliau a buddiannau tebyg pan fydd cyflogeion yn rhoi'r gwasanaeth sy'n cynyddu eu hawl i'r absenoldebau taledig yn y dyfodol. O ganlyniad, mae gofyn i'r Cyngor gronni ar gyfer unrhyw wyliau blynyddol a enillwyd ond na chymrwyd ar 31 Mawrth bob blwyddyn. Dan y trefniadau cyfrifyddu blaenorol, nid oedd angen unrhyw Gronniad o'r fath.

Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n golygu nad yw awdurdodau lleol yn gorfod cyllido cyflog gwyliau a buddiannau tebyg cyn iddynt gael eu defnyddio, yn hytrach na phan fydd cyflogeion yn ennill buddiannau. Caiff symiau eu trosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig nes bydd y buddiannau'n cael eu defnyddio.

b) Prydlesi

Mae gan y Cyngor nifer o brydlesi ar gerbydau ac offer lle mae'r driniaeth gyfrifyddol wedi newid yn dilyn cyflwyno'r Cod. Yn flaenorol dosbarthwyd y prydlesi fel prydlesi gweithredu ond, dan y Cod, cânt eu dosbarthu fel prydlesi cyllidol. Addaswyd y datganiadau ariannol fel a ganlyn:

- mae'r Cyngor wedi cydnabod asedau anghyfredol (cerbydau ac offer) ac ymrwymadau prydlesi cyllidol
- dilëwyd y taliad prydles weithredu o linellau'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- cynhwyswyd tâl dibrisiant gyda llinellau'r gwasanaeth perthnasol
- trosglwyddwyd y tâl dibrisiant o'r Gronfa Gyffredinol / HRA i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Adlewyrchwyd y trosglwyddiad hwn yn y Mantolenni fel yr oedd pethau ar 1 Ebrill 2009 a 31 Mawrth 2010, a chaiff yr addasiadau sy'n gysylltiedig â 2009/10 eu hysbysu yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd am y flwyddyn.
- caiff elfen log taliad y brydles ei chodi ar y llinell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi yn y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau.

c) Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth

Dan y Cod mae grantiau a chyfraniadau am gynlluniau cyfalaf yn cael eu cydnabod fel incwm pan fyddant yn cael eu derbyn. Yn flaenorol, daliwyd grantiau mewn cyfrif grantiau gohiredig a'u cydnabod fel incwm dros fywyd yr asedau y defnyddiwyd hwy i dalu amdanynt. O ganlyniad i fabwysiadu polisi cyfrifyddu gofynnol y Cod, addaswyd y datganiadau ariannol fel a ganlyn:

- trosglwyddwyd y gweddill yng Nghyfrif Gohiredig Grantiau'r Llywodraeth ar 31 Mawrth 2009 i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf
- yn flaenorol cydnabuwyd rhannau o grantiau'r Llywodraeth a ohiriwyd fel incwm yn 2009/10; dilëwyd y rhain o'r Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y ffigurau cymharol.
- derbyniwyd nifer o grantiau a chyfraniadau cyfalaf a chyllid yn 2009/10 ond heb eu defnyddio. Yn flaenorol, ni chydabuwyd unrhyw incwm o ran y grantiau hyn a ddangoswyd naill ai yn y Cyfrif Grantiau a Chyfraniadau Anghymwysedig (grantiau cyfalaf) neu yn y Credydwy'r Byrdymor (grantiau cyllid) yn adran rhwymedigaethau cyfredol y Fantolen. Yn dilyn y newid yn y polisi cyfrifyddu, cydnabuwyd y grantiau'n llawn, a'u trosglwyddo i'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig ac Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd yn eu tro yn adran adnoddau wrth gefn y Fantolen.
- trosglwyddwyd grantiau a chyfraniadau cyfalaf gydag amodau a fodlonwyd i Dderbyniadau Grantiau Cyfalaf o flaen llaw a grantiau a throsglwyddwyd cyfraniadau cyllid na fodlonwyd eu hamodau i'r Credydwy'r Byrdymor.
- talwyd blaenswm benthyciad o £930k i'r Cyngor gan Lywodraeth Cymru ar 31 Mawrth 2010 a'i ddangos yn wallus fel Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig. Trosglwyddwyd y blaenswm i fenthyca hirdymor.

d) Asedau Anghyfredol

Ailddosbarthwyd asedau anghyfredol y Cyngor fel Eiddo, Peiriannau ac Ooffer ac Asedau'n Cael eu Dal i'w Gwerthu. Yn flaenorol byddai asedau dros ben wedi cael eu prisio fel yr isaf o gost gyfredol glir amnewid neu werth gwiredadwy clir tra bo Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu bellach y'n cael eu prisio fel yr isaf o'r swm cludo a'i werth teg.

e) Buddsoddiadau / Arian parod a Chywerthoedd Arian Parod ac ailddosbarthiadau eraill

Ailddosbarthwyd buddsoddiadau'r Cyngor y mae modd eu trosi'n arian parod ar unwaith ar ddyddiad y Fantolen fel cywerthoedd arian parod.

NODIADAU AR Y CYFRIFON

1. Trawsnewid i IFRS parhad

Mae effaith addasiadau (a) i (e) ar y Fantolen ar 1 Ebrill 2009 a 31 Mawrth 2010 fel a ganlyn:

	Hysbyswyd yn Flaenorol 31/3/2009					Addasiadau					Hysbyswyd yn Flaenorol 31/3/2010						
	£'000	(a)	(b)	(c)	(d)	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000			
		£'000	£'000	£'000	£'000										£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog / Eiddo, Peiriannau ac Offer	687,114		3,062		(10,425)					679,751	862,691		2,504		(15,297)		849,898
Asedau Anniriaethol	168									168	500						500
Asedau'n Cael eu Dal i'w Gwerthu	0									0	0			375			375
Dyledwyr Hirdymor	331									331	293						293
Asedau Hirdymor	687,613	0	3,062	0	(10,425)	0	0	0	0	680,250	863,484	0	2,504	0	(14,922)	0	851,066
Buddsoddiadau Byrdymor	39,591							(7,869)		31,722	34,153						34,153
Asedau'n Cael eu Dal i'w Gwerthu	0				1,612					1,612	0			725			725
Stociau / Rhestri Eiddo	821									821	678					(1)	677
Dyledwyr Byrdymor (yn cynnwys Taliadau Ymlaen Llaw)	21,959									21,959	24,203					(1)	24,202
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	0							5,104		5,104	0						0
Asedau Cyfredol	62,371	0	0	0	1,612	(2,765)	0	0	0	61,218	59,034	0	0	0	725	(2)	59,757
Benthyca Byrdymor	(2,064)									(2,064)	(5,831)						(5,831)
Credydwy'r Byrdymor (yn cynnwys derbyniadau ymlaen lla)	(20,178)	(2,015)		3,587						(18,606)	(19,417)	(1,807)		3,498		1	(17,725)
Gorddrafft Banc	(2,765)							2,765		0	(4,541)						(4,541)
Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau Anghymwysedig	(2,757)			2,757						0	(3,553)			3,553			0
Ymrwymadau Cyfredol	(27,764)	(2,015)	0	6,344	0	2,765	(20,670)	0	0	(33,342)	(1,807)	0	7,051	0	0	1	(28,097)
Darpariaethau	(5,985)									(5,985)	(5,945)						(5,945)
Benthyca Hirdymor	(131,628)									(131,628)	(129,185)			(930)			(130,115)
Ymrwymadau Gohiriedig / Dyledion Hirdymor Eraill	(787)		(2,447)							(3,234)	(16,226)		(1,929)				(18,155)
Atebolwydd Pensiynau Clir	(156,053)									(156,053)	(218,729)						(218,729)
Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	(75,937)			75,937						0	(85,937)			85,937			0
Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	0			(2,257)						(2,257)	0			(1,266)		1	(1,265)
Ymrwymadau Hirdymor	(370,390)	0	(2,447)	73,680	0	0	(299,157)	0	0	(456,022)	(456,022)	0	(1,929)	83,741	0	1	(374,209)
Asedau Clir	351,830	(2,015)	615	80,024	(8,813)	0	421,641	0	0	433,154	433,154	(1,807)	575	90,792	(14,197)	0	508,517
Adnoddau Wrth Gefn Defnyddiadwy:																	
Gweddill Cronfa'r Cyngor	6,952									6,952	7,018						7,018
Gweddill HRA	3,247									3,247	3,409						3,409
Adnoddau Wrth Gefn a Glustnodwyd (gan gynnwys gwec)	16,509			3,587						20,096	13,284		3,498				16,782
Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy	12,438									12,438	11,986						11,986
Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig	0			500						500	0			1,357			1,357
	39,146	0	0	4,087	0	0	0	0	0	43,233	35,697	0	0	4,855	0	0	40,552
Adnoddau Wrth Gefn Annefnfyddadwy:																	
Cronfa Adbrisio	22,619				(8,813)					13,806	226,045			(15,786)			210,259
Cyfrif Addasu Cyfalaf	454,410		615	75,937						530,962	398,248		575	85,937	1,589		486,349
Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	(2,819)									(2,819)	(2,606)						(2,606)
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	127									127	99						99
Pensiynau Wrth Gefn	(156,053)									(156,053)	(218,729)						(218,729)
Cyfrif Ôl-gyflogau Cyflogau Anghyfartal	(5,600)									(5,600)	(5,600)						(5,600)
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	0	(2,015)								(2,015)	0	(1,807)					(1,807)
	312,684	(2,015)	615	75,937	(8,813)	0	378,408	0	0	397,457	397,457	(1,807)	575	85,937	(14,197)	0	467,965
Cyfanswm Adnoddau Wrth Gefn	351,830	(2,015)	615	80,024	(8,813)	0	421,641	0	0	433,154	433,154	(1,807)	575	90,792	(14,197)	0	508,517

NODIADAU AR Y CYFRIFON

1. Trawsnewid i IFRS parhad

Mae effaith addasiadau (a) i (d) ar y ffigurau cymharol ar gyfer 2009/10 yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel a ganlyn:

	Hysbyswyd yn Flaenorol 2009/10 Gwariant Clir £'000	Addasiadau				Ailddatganwyd 2009/10 Gwariant Clir £'000
		(a) £'000	(b) £'000	(c) £'000	(d) £'000	
Gwasanaethau Canolog i'r Cyhoedd	1,560	0	0	0	195	1,755
Gwasanaethau Llys	185	0	0	0		185
Diwyllianol, Amgylcheddol a Chynllunio	40,495	9	(42)	1,209	(1,795)	39,876
Gwasanaethau Plant ac Addysg	119,644	(284)	(51)	3,994	3,205	126,508
Prifffyrdd, Ffyrdd a Chludiant	15,225	(7)	23	352	(3,422)	12,171
Tai'r Awdurdod Lleol (HRA)	14,530	68	(26)	1,168	(35)	15,705
Gwasanaethau Tai Eraill	3,845	10	0	(979)	31	2,907
Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion	39,132	6	(10)	32	425	39,585
Craidd Corfforaethol a Democraataidd	3,796	(10)	(3)	0		3,783
Costau Annosbarthedig	574	0	0	31	(95)	510
Cost Glir Gwasanaethau	238,986	(208)	(109)	5,807	(1,491)	242,985
Colled wrth wared asedau sefydlog / eiddo, peiriannau ac offer	435				(138)	297
Archebiannau ac ardollau	17,893					17,893
Gwariant Gweithredu Arall	18,328					18,190
Llog taladwy a chostau tebyg	9,288		149			9,437
Llog ac incwm o fuddsoddiad	(841)					(841)
Cost llogau pensiwn ac elw disgwylidig ar asedau pensiwn	11,484					11,484
Cyllido ac Incwm o Fuddsoddiad	19,931					20,080
Treth y Cyngor	(55,310)					(55,310)
Grantiau'r Llywodraeth Cyffredinol / Heb eu Gwarchor	(121,999)					(121,999)
Ailddosbarthiad trethi annomestig	(35,605)					(35,605)
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf	0			(16,575)		(16,575)
Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol	(212,914)					(229,489)
(Gwarged) / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	64,331	(208)	40	(10,768)	(1,629)	51,766

Mae addasiad (d) yn cynnwys cywiro gwariant cysylltiedig â chludiant ysgol oedd wedi cael ei neilltuo i Brifffyrdd, Ffyrdd a Chludiant trwy gamgymeriad. Yn unol â'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau caiff costau cludiant ysgol eu cydnabod fel rhan o Wasanaethau Plant ac Addysg.

Mae effaith addasiadau (a) i (d) ar y ffigurau cymharol ar gyfer 2009/10 yn y Datganiad Llif Arian fel a ganlyn:

	Hysbyswyd o'r Blaen 2009/10 £'000	Addasiadau				Ailddatganwyd 2009/10 £'000
		(a) £'000	(b) £'000	(c) £'000	(d) £'000	
Diffyg am y flwyddyn	64,331	(208)	40	(10,768)	(1,629)	51,766
Dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(77,017)	0	(845)	0	1,491	(76,371)
Amorteiddiad asedau anniriaethol	(146)	0	0	0	0	(146)
(Gostyngiad) mewn rhestri eiddo	(142)	0	0	0	0	(142)
(Gostyngiad) mewn dyledwyr a thaliadau o flaen llaw	(3,111)	0	0	0	(1)	(3,112)
Cynnydd mewn credydwyr / derbyniadau o flaen llaw	942	208		(89)	1	1,062
Trosglwyddiad i / (o) adnoddau wrth gefn pensiynau	(1,137)	0	0	0	0	(1,137)
Trosglwyddiad i / (o) ddarpariaethau	40	0	0	0	0	40
Amorteiddio benthyciad hirdymor	(10)	0	0	0	0	(10)
Swm cludo asedau anghyfredol a werthwyd	0	0	0	0	(1,070)	(1,070)
Colled wrth wared asedau sefydlog	(435)	0	0	0	435	0
Amorteiddio Grantiau'r Llywodraeth a Ohiriwyd	2,345	0	0	(2,345)	0	0
Amorteiddio grantiau'n cyllido cyfalaf annyrchafedig	4,273	0	0	(4,273)	0	0
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf a gredydwyd i incwm a gwariant	0	0	0	17,475	0	17,475
Gwariant Cyllidol a gyllidwyd o gyfalaf trwy statud	(1,039)	0	0	0	0	(1,039)
Incwm Cyllid a ddiffiniwyd fel cyfalaf trwy statud	490	0	0	0	0	490
Addasiadau ar gyfer eitemau sydd yn y gwarged neu ddiffyg clir sy'n weithgareddau cyllido neu fuddsoddi	0	0	0	0	773	773
Llifau arian parod clir o Weithgareddau Gweithredu (ac eithrio llog clir)	(10,616)	0	(805)	0	0	(11,421)

2. Safonau cyfrifyddu a gyhoeddwyd ond na fabwysiadwyd eto

Mae'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12 (y Cod) wedi newid polisi cyfrifyddu mewn cysylltiad â thrin asedau treftadaeth sydd yn nwylo'r Cyngor, y bydd angen ei fabwysiadu'n llawn gan y Cyngor yn Natganiad Cyfrifon 2011/12. Mae gofyn i'r Cyngor ddadlennu gwybodaeth gysylltiedig ag effaith y newid cyfrifyddu ar y Datganiad Cyfrifon o ganlyniad i fabwysiadu safon newydd gan y Cod, a gyhoeddwyd, ond nad yw eto'n ofynnol i'r Cyngor ei fabwysiadu – asedau treftadaeth yn yr achos hwn. Bydd angen mabwysiadu'r safon yn llawn ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2011/12. Fodd bynnag, mae gofyn i'r Cyngor ddadlennu amcangyfrif o effaith y safon newydd ar y Datganiad Cyfrifon hwn. Bydd y safon newydd yn gofyn dadlennu dosbarth newydd o ased, asedau treftadaeth, ar wahân ar wyneb Mantolen y Cyngor yn Natganiad Cyfrifon 2011/12.

Aседau treftadaeth yw asedau sy'n cael eu dal gan y Cyngor yn bennaf oherwydd eu cyfraniad at wybodaeth neu ddiwylliant. Yr asedau treftadaeth yn nwylo'r Cyngor yw casgliad asedau ac arteffactau naill ai'n cael eu harddangos neu ar gadw yn Amgueddfa Wrecsam, yn Neuadd y Dref a safleoedd archeolegol yn y Fwrdeistref Sirol. Y naw prif gasgliad o asedau treftadaeth sy'n cael eu dal yw:

1. Addurndlysau Dinesig
2. Darluniau a Phaentiadau
3. Arian
4. Pêl-droed Cymru
5. Clociau
6. Amrywiol Wrthrychau
7. Safleoedd Archeolegol
8. Dodrefn
9. Darnau Arian a Medalau

Ar hyn o bryd mae cyfrif am rai o gasgliadau 1 i 7 ar gost hanesyddol ddibrisiedig (neu, pan roddwyd asedau, ar eu prisiad, gyda'r prisiad yn cael ei ystyried fel dirprwy dros gost hanesyddol (gwelwch eiddo, peiriannau ac offer yng nghrynodeb y Cyngor o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol yn nodyn 61 ar dudalen 51 y Datganiad Cyfrifon)) a'u dosbarthu fel asedau cymunedol o fewn Eiddo, Peiriannau ac Offer ar y Fantolen. Ar hyn o bryd nid yw Casgliadau 8 a 9 yn cael eu cydnabod yn y Datganiad Cyfrifon oherwydd nad oes gwybodaeth ar gael am gost yr asedau (caiff cofnodion manwl eu cadw ar bob ased gan guradur yr Amgueddfa fel sy'n cael ei gyflwyno isod, gan gynnwys gwybodaeth am brisio ar ddibenion yswiriant).

Bydd y Cod yn gofyn bod asedau treftadaeth yn cael eu mesur yn ôl prisiad yn Natganiad Cyfrifon 2011/12 (gan gynnwys gwybodaeth gymharol 2010/11). Bydd Cod 2011/12 yn caniatáu rhai llaciadau yng ngofynion prisio asedau treftadaeth a bydd hyn yn golygu bod y Cyngor yn gallu cydnabod mwy o'i gasgliadau o asedau treftadaeth ar y Fantolen. Mae'r Cyngor yn rhagweld y bydd yn gallu cydnabod ei Addurndlysau Dinesig, Darluniau a Phaentiadau, Dodrefn, Darnau Arian a Medalau, Arian a Chasgliadau Pêl-droed ar y Fantolen gan ddefnyddio fel ei sail y prisiadau manwl sydd gan y Cyngor ar y casgliadau. Mae'r Cyngor yn annhebygol o allu cydnabod y casgliadau clociau ac amrywiol wrthrychau a'r safleoedd archeolegol yn Natganiad Cyfrifon y dyfodol gan mai'r farn yw y byddai cael prisiadau o fwyafrif llethol y casgliadau hyn yn golygu cost anghymesur cael y wybodaeth mewn cymhariaeth â'r buddiannau i ddefnyddwyr Datganiad Cyfrifon y Cyngor – mae Cod 2011/12 yn caniatáu'r eithriad hwn.

Gwerth cludo asedau treftadaeth, ar hyn o bryd ar y Fantolen fel Asedau Cymunedol (am y gost), o fewn Eiddo, Peiriannau ac Offer, yw £1,004k ar 1 Ebrill 2010. Mae gan y Cyngor wybodaeth am werth £246k o'r asedau hyn (at ddibenion yswiriant) a ddarparwyd gan brisiwr allanol (Bonhams). Gwerth y farchnad yw £430k a bydd y cynnydd hwn yn y prisiad yn cael ei gydnabod fel cynnydd (o £184k) yn y Gronfa Adbrisio. Ar hyn o bryd ni phrisiwyd y £758k arall.

Mae'r Cyngor yn amcangyfrif mai gwerth Dodrefn, Darnau Arian a Medalau a ddarparwyd gan y prisiwr allanol (Bonhams) yw £9k ar 1 Ebrill 2010. Oherwydd na chydabuwyd yr asedau hyn ar y Fantolen eto, bydd hyn yn gofyn cynnydd cyfatebol o £8k yn y Gronfa Adbrisio, h.y. cynnydd adbrisio.

Yr amcangyfrif, felly, yw mai cyfanswm gwerth asedau treftadaeth i'w cydnabod ar y Fantolen ar 1 Ebrill 2010 (dan ofynion Cod 2011/12) fydd £438k. Bydd hyn yn peri cyfanswm cynnydd adbrisio cydnabyddedig yn y Gronfa Adbrisio o £192k.

Ni chaiff unrhyw ddibrisiant ei godi ar yr asedau treftadaeth a ddosbarthwyd ar hyn o bryd fel asedau cymunedol oherwydd yr amcangyfrifwyd bod oes fuddiol yr asedau mor hir fel y bydd unrhyw dâl dibrisiant ar yr ased yn ddibwys a bod modd ei anwybyddu ar sail perthnasedd. Mae'r Cyngor yn ystyried y bydd gan asedau treftadaeth sydd gan y Cyngor fywyd amhenodol a gwerth gweddilliol uchel; felly, nid yw'r Cyngor yn ei hystyried yn briodol i godi dibrisiant am yr asedau. Felly, ni fydd unrhyw newid yn y dibrisiant sy'n cael ei godi yn y Datganiad Cyfrifon mewn cysylltiad ag asedau treftadaeth y Cyngor.

Caiff symudiadau asedau treftadaeth ym mlwyddyn ariannol 2010/11 eu cyflwyno yn y tabl isod. Mae'r Cyngor o'r farn, gyda chyngor ei brisiwr allanol, nad oes unrhyw gynnydd neu gollledion adbrisiant sylweddol ar ei ddaliadau asedau treftadaeth fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2011.

	£'000
Asedau treftadaeth (a ddosbarthwyd yn flaenorol fel asedau cymunedol yn eiddo, peiriannau ac offer) ar adeg prisio fel yr oedd pethau ar 1 Ebrill 2010	246
Ailbrisiadau	184
Asedau treftadaeth a gydnabuwyd am y tro cyntaf ar adeg prisio fel yr oedd pethau ar 1 Ebrill 2010	8
Ychwanegiadau	0
Gwerth dwyn ymlaen fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2011	<u>438</u>

3. Penderfyniadau Allweddol wrth Gymhwysu Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth gymhwysu'r polisiâu cyfrifyddu yn nodyn 61, bu raid i'r Cyngor wneud penderfyniadau ynghylch trafodion cymhleth neu'r rhai'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau'r dyfodol. Y penderfyniadau allweddol a wnaed yn y Datganiad Cyfrifon yw:

a) Mae peth ansicrwydd ynghylch cyllid oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru yn y dyfodol ac yn arbennig grantiau cyllid a chyfalaf penodol fydd yn cael eu derbyn. Mae'r Cyngor wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn eto'n ddigonol i roi arwydd y gallai fod amhariad ar asedau'r Cyngor o ganlyniad i orfod cau cyfleusterau a lleihau darpariaeth gwasanaethau'n sylweddol.

b) Aeth y Cyngor i gontract deuddeg mlynedd gyda First Group ym mis Mehefin 2002 ar gyfer darparu cludiant ysgol. Roedd y cytundeb yn golygu gweithredu deg o fysiau ysgol melyn Americanaidd (costau prynu £819k) am £1,900 y dydd (ynghyd â chwyddiant). Mae'r Cyngor wedi methu cael gwybodaeth fanwl gan y contractwr i asesu a yw'r contract yn cynnwys sylweddol prydles a fyddai felly'n peri bod y cerbydau ac atebolrwydd cyfatebol yn cael eu cynnwys ar Fantolen y Cyngor.

c) Yn ystod y flwyddyn derbyniodd y Cyngor hawliad cyfandaliad gan ei gontractwr cynnal priffyrdd dros gyfnod i adennill costau cyffredinol ychwanegol. Cafodd y Cyngor gyngor cyfreithiol sy'n awgrymu y dylid cynnwys y costau hyn fel rhan o ganran y ffi a gytunwyd sy'n cael ei dalu'n fisol ac, felly, ni wnaed unrhyw ddarpariaeth mewn cysylltiad â'r cais.

d) Gwnaed hawliad yn erbyn y Cyngor gan weithredwyr Chwarel yr Hafod (gwelwch nodyn 39) o ran penderfyniad a wnaed gan y Pwyllgor Cynllunio i gyfyngu ar hawliau gweithio yn y chwarel. Ni wnaed unrhyw ddarpariaeth ar gyfer unrhyw daliadau digolledu all godi oherwydd bod gan y Cyngor gadarnhad ysgrifenedig oddi wrth Lywodraeth Cymru y neilltuwyd arian i ddigolledu'r Cyngor.

e) Daeth adolygiad o asedau, yn arbennig y rhai sy'n cael eu dal at ddibenion datblygiad economaidd, i gasgliad nad yw'r Cyngor yn dal unrhyw asedau'n unig at ddiben cynhyrchu incwm neu gynydd cyfalaf ac, felly, nad oes gan y Cyngor unrhyw eiddo buddsoddi.

4. Yr hyn a dybiwyd ynghylch y dyfodol a gwreiddiau eraill ansicrwydd barn

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys amcangyfrifon a seiliwyd ar yr hyn a dybiwyd gan y Cyngor ynghylch y dyfodol neu sy'n ansicr fel arall. Caiff Amcangyfrifon eu gwneud gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol ac elfennau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd nad oes modd penderfynu gweddillion yn bendant, gallai gwir ganlyniadau fod yn sylweddol wahanol i'r tybiaethau ac amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym Mantolen y Cyngor ar 31 Mawrth 2011 y mae perygl sylweddol y bydd addasiad sylweddol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol a ddaw fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os yw'r Gwir Ganlyniadau'n Wahanol i'r Tybiaethau
Eiddo, Peiriannau ac Offer	Caiff asedau eu dibrisio dros fywydau defnyddiol sy'n dibynnu ar dybiaethau ynghylch faint o waith trwsio a chynnal fydd yn ofynnol mewn cysylltiad ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd sydd ohoni yn ei gwneud yn ansicr a fydd y Cyngor yn gallu cynnal ei wariant cyfredol ar waith trwsio a chynnal, gan beri amheuaeth ynghylch y bywydau defnyddiol a roddwyd ar asedau.	Os caiff oes fuddiol asedau ei leihau, mae dibrisiant yn cynyddu a swm cludo'r asedau'n disgyn. Yr amcangyfrif yw y byddai tâl dibrisiant blynyddol adeiladau'n cynyddu £1.9m pe bai'r bywydau defnyddiol yn gostwng un flwyddyn a £2.2m pe bai'n gostwng dwy flynedd.
Darpariaethau	Mae'r Cyngor wedi gwneud darpariaeth o £5.6m ar gyfer setlo hawliadau am ôl-gyflog yn deillio o'r Arweiniad Cyflog Cyfartal, ar sail nifer o hawliadau a dderbyniwyd a swm setlo ar gyfartaledd. Nid yw'n sicr bod y Cyngor wedi derbyn holl hawliadau dilyn eto nac y bydd cynseiliau a osododd awdurdodau eraill wrth setlo hawliadau'n berthnasol.	Effaith cynnydd yn ystod y flwyddyn a ddaw o 10% naill ai yng nghyfanswm yr hawliadau neu amcangyfrif o'r setliad ar gyfartaledd fyddai ychwanegu £466k at y ddarpariaeth angenrheidiol.
Atebolrwydd Pensiynau	Mae amcangyfrif o'r ymrwymiad clir i dalu pensiynau'n dibynnu ar nifer o benderfyniadau cymhleth cysylltiedig â'r gyfradd ddisgowntio i'w defnyddio, rhagamcan o gyflymder cynyddu cyflogau, newidiadau yn oedranau ymdeol, cyfraddau marwolaeth ac elw disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiwn. Caiff cwmni o actiwariaid ymgynghorol ei gyflogi i roi cyngor arbenigol i'r Cyngor ynghylch y tybiaethau i'w defnyddio.	Mae modd mesur effeithiau newidiadau mewn tybiaethau unigol ar yr atebolrwydd pensiwn clir o. Er enghraifft, byddai cynnydd o 0.1% yn nhybiaeth y gyfradd ddisgowntio'n peri gostyngiad o £8,564k yn yr atebolrwydd pensiwn. Fodd bynnag, mae'r tybiaethau'n rhyngweithio mewn ffyrdd cymhleth. Yn ystod 2010/11, cyngorodd actiwariaid y Cyngor bod yr atebolrwydd pensiynau clir wedi gostwng £11,288k o ganlyniad i gywiro amcangyfrifon o ganlyniad i brofiad ac wedi gostwng £3,127k i'w briodoli i ddiweddarau'r tybiaethau.
Ôl-ddyledion	Ar 31 Mawrth 2011, roedd gan y Cyngor weddill mân ddyledwyr o £5m. Awgrymodd adolygiad o weddillion sylweddol bod amhariad o ddyledion amheus o 9.8% (£491k) yn briodol. Fodd bynnag, yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, nid yw'n sicr a fyddai lwfans o'r fath yn ddigonol.	Pe bai cyfraddau casglu'n dirywio, byddai dyblu maint yr amhariad o ddyledion amheus yn gofyn rhoi £491k ychwanegol o'r neilltu fel lwfans.

5. Eitemau Incwm a Thraul Sylweddol

a) Mae costau annosbarthedig sy'n rhan o gost gwasanaethau'n cynnwys swm o £30,375k sy'n berthnasol i gynydd gwasanaeth yn y gorffennol ym muddiannau Cynllun Pensiwn Clwyd yn dilyn cynnig Llywodraeth y DU i gynyddu pensiynau gwasanaeth cyhoeddus yn unol â'r mynegrif prisiau defnyddwyr (CPI) yn hytrach na'r mynegrif prisiau adwerthu (RPI) oedd yn arferol yn y gorffennol. Ar hyn o bryd mae'r penderfyniad i roi hwb i pensiynau gwasanaeth cyhoeddus trwy ddefnyddio CPI yn hytrach na RPI o flaen y llysoedd mewn achos adolygiad barnwrol. Mae Llywodraeth y DU yn amddiffyn yr achos ac ni wnaed unrhyw addasiad i'r cyfrifon ar gyfer y mater hwn. Ni aseswyd y goblygiadau ariannol o ganlyniad i'r adolygiad yn erbyn Llywodraeth y DU.

b) Mae'r cynnydd wrth wared asedau sydd yn rhan o wariant gweithredu arall (gwelwch nodyn 8) yn cynnwys swm o £8.83m o ran gwaredu safle'r depo priffyrdd blaenorol ar Ffordd Rhuthun. Gwerthwyd y tir i Morrisons am £9.25m a'r gwerth cludo oedd £420k.

NODIADAU AR Y CYFRIFON

6. Addasiadau rhwng Sail Gyfrifyddu a Sail Gyllido Dan y Rheoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu'r addasiadau sy'n cael eu gwneud i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr sy'n cael ei gydnabod gan y Cyngor yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol i'r adnoddau sy'n cael eu pennu gan ddarpariaethau statudol fel y rhai sydd ar gael i'r Cyngor i dalu am wariant cyfalaf a chyllid y dyfodol.

2010/11	Adnoddau Defnyddiadwy				
	Gweddill y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfrif Cyllid Tai £'000	Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn £'000	Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig £'000	Symudiad Adnoddau Annefnwyddiadwy Wrth Gefn £'000
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Cyfalaf yn bennaf:					
<u>Gwrthdroi eitemau a ddebyddwyd neu a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>					
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	31,081	13,222	0	0	(44,303)
Colledion adbrisio ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	0	0	0	0	0
Amorteiddio asedau anniriaethol	103	126	0	0	(229)
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gymhwyswyd	(13,078)	(7,894)	0	0	20,972
Gwariant cyllidol a gyllidwyd o gyfalaf trwy statud	2,531	5	0	0	(2,536)
Symiau asedau anghyfredol a ddi-ddymwyd wrth wared neu werthu fel rhan o'r cynnydd / colled ar waredu i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	754	720	0	0	(1,474)
<u>Mewnosod eitemau na ddebyddwyd na chredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>					
Darpariaeth statudol ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf (nodyn 14)	(6,354)	(490)	0	0	6,844
Gwariant Cyfalaf a godwyd ar weddillion y Gronfa Gyffredinol a HRA	(2,033)	(3,095)	0	0	5,128
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig yn bennaf:					
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf anghymwysedig a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(266)	0	0	266	0
Cymhwyso grantiau i godi cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	0	0	(1,001)	1,001
Addasiadau'n cynnwys Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn yn bennaf:					
Trosglwyddo derbyniadau gwerthiant arian parod a gredydwyd fel rhan o'r cynnydd / colled wrth wared i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(10,608)	(720)	11,328	0	0
Incwm Cyllid a ddiffiniwyd fel cyfalaf trwy statud	(295)	(155)	450	0	0
Defnyddio'r Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i gyllido gwariant cyfalaf newydd	0	0	(81)	0	81
Trosglwyddo (i'r) / o'r cyfrif Addasu Cyfalaf – neilltuwyd	0	0	(552)	0	552
- Ad-dalu benthyciadau i gyrff gwirfoddol	0	0	10	0	(10)
Trosglwyddo o Dderbyniadau Cyfalaf Gohiriedig wrth dderbyn arian parod	0	0	21	0	(21)
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol:					
Swm y gwahaniaeth rhwng costau cyllid a godwyd ar y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â chostau cyllid taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(237)	(39)	0	0	276
Addasiadau'n cynnwys y Pensiynau Wrth Gefn:					
Gwrthdroi o eitemau cysylltiedig â budd-daliadau ymddeol a ddebyddwyd neu a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – gwelwch nodyn 49	(9,512)	2,224	0	0	7,288
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr taladwy yn y flwyddyn	(17,970)	(1,771)	0	0	19,741
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
Swm y gwahaniaeth rhwng cydnabyddiaeth swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau â'r gydnabyddiaeth daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	41	(19)	0	0	(22)
	(25,843)	2,114	11,176	(735)	13,288

NODIADAU AR Y CYFRIFON

Ffigurau Cymharol 2009/10

Adnoddau Defnyddiadwy

	Gweddill y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfrif Cyllid Tai £'000	Derbyniada u Cyfalaf Wrth Gefn £'000	Grantiau Cyfalaf Anghymwys edig £'000	Symudiad Adnoddau Annefydd- iadwy Wrth Gefn £'000
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Cyfalaf yn bennaf:					
<u>Gwrthdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>					
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	55,033	21,338	0	0	(76,371)
Colledion adbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	0	0	0	0	0
Amorteiddio asedau anniriaethol	84	62	0	0	(146)
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gymhwyswyd	(8,788)	(7,639)	0	0	16,427
Symudiad yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig	0	0	0	0	0
Gwariant cyllidol a gyllidwyd o gyfalaf trwy statud	1,034	5	0	0	(1,039)
Symiau asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth wared neu werthu fel rhan o'r cynnydd / colled ar waredu i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	862	208	0	0	(1,070)
<u>Mewnosod eitemau na ddebydwyd na chredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>					
Darpariaeth statudol ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf (nodyn 14)	(7,242)	(511)	0	0	7,753
Gwariant Cyfalaf a godwyd ar weddillion y Gronfa Gyffredinol a HRA	(571)	(3,600)	0	0	4,171
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig yn bennaf:					
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf anghymwysedig a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,048)	0	0	1,048	0
Cymhwyso grantiau i godi cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	0	0	(191)	191
Addasiadau'n cynnwys Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn yn bennaf:					
Trosglwyddo derbyniadau gwerthiant arian parod a gredydwyd fel rhan o'r cynnydd / colled wrth wared i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(565)	(208)	773	0	0
Incwm Cyllid a ddiffiniwyd fel cyfalaf trwy statud	(88)	(402)	490	0	0
Defnyddio'r Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i gyllido gwariant cyfalaf newydd	0	0	(1,579)	0	1,579
Trosglwyddo (i'r) / o'r cyfrif Addasu Cyfalaf – neilltuwyd	0	0	(174)	0	174
- Ad-dalu benthyciadau i gyrff gwirfoddol	0	0	10	0	(10)
Trosglwyddo o Dderbyniadau Cyfalaf Gohiriedig wrth dderbyn arian parod	0	0	28	0	(28)
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol:					
Swm y gwahaniaeth rhwng costau cyllid a godwyd ar y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â chostau cyllid taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(174)	(39)	0	0	213
Addasiadau'n cynnwys y Pensiynau Wrth Gefn:					
Gwrthdroi o eitemau cysylltiedig â budd-daliadau ymdeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – gwelwch nodyn 49	17,675	2,072	0	0	(19,747)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr taladwy yn y flwyddyn	(16,877)	(1,733)	0	0	18,610
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Ôl-gyflogau Cyflogau Anghyfartal:					
Swm y gwahaniaeth rhwng symiau a godwyd ar gyfer Hawliadau Cyflog Cyfartal ar y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â chost setliadau taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	0	0	0
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
Swm y gwahaniaeth rhwng cydnabyddiaeth swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau â'r gydnabyddiaeth daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(276)	68	0	0	208
	39,059	9,621	(452)	857	(49,085)

NODIADAU AR Y CYFRIFON

7. Trosglwyddiadau i / (o) Adnoddau wrth Gefn a Glustnodwyd

Mae'r nodyn hwn yn cyflwyno'r symiau a neilltuwyd o weddillion y Gronfa Gyffredinol a HRA mewn adnoddau wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwario'r dyfodol a hefyd y symiau a roddwyd yn ôl o adnoddau wrth gefn a glustnodwyd ar gyfer gwariant y Gronfa Gyffredinol a HRA yn 2010/11.

	2009/10			2010/11			
	Gweddill ar 1.4.2009 £'000	Trosglwy ddiadau Allan £'000	Trosglwy ddiadau i Mewn £'000	Gweddill ar 31.3.2010 £'000	Trosglwy ddiadau Allan £'000	Trosglwy ddiadau i Mewn £'000	Gweddill ar 31.3.2011 £'000
Y Gronfa Gyffredinol:							
Gweddillion yn nwylo ysgolion	1,975	(1,027)	0	948	(583)	615	980
Adnoddau wrth Gefn y Gwasanaethau	1,144	(655)	121	610	(139)	802	1,273
Cronfa Ymrwymadau Cyfreithiol	302	(186)	200	316	(294)	280	302
Cronfa Cynnal yn y Gaeaf	67	(267)	500	300	0	0	300
Adnoddau Wrth Gefn ITEC	1,060	(26)	0	1,034	(140)	0	894
Cronfa Adfywio'r Waun	28	(9)	0	19	0	0	19
Cronfa Buddsoddi i Arbed	121	(6)	152	267	0	87	354
Cronfa Sefydlogi Incwm	102	0	0	102	0	0	102
Cronfa'r Cynllun Datblygu Lleol	247	(107)	0	140	(21)	0	119
Cronfa Ymddeoliad Cynnar Gwirfoddol (EVF)	129	(35)	0	94	0	0	94
Cron EVR Trosiannol	0	0	0	0	0	750	750
Cyfalaf Wrth Gefn	0	0	0	0	0	2,150	2,150
Cronfa Gwaith Trwsio a Chynnal	0	0	0	0	0	150	150
Cronfa Cyfnod Sylfaen 2 Ysgolion	0	0	0	0	0	150	150
Cronfa Yswiriant	1,885	(34)	0	1,851	(322)	0	1,529
Cronfa'r Strategaeth Wastraff	139	(44)	0	95	0	0	95
Strategaeth Datblygu Economaidd	49	(4)	0	45	(35)	0	10
Gogledd Gororau Cymru	58	(80)	43	21	(26)	5	0
Pont Ddŵr Pontcysyllte	46	(16)	0	30	(4)	0	26
Cronfa Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	122	(122)	0	0	0	0	0
Cyllid Cyfatebol Urban II	206	(70)	0	136	(27)	0	109
Cefnogi Pobl	684	(684)	0	0	0	0	0
Datblygu TG	56	(14)	0	42	0	0	42
Dad-droseddoli Parcio	165	(165)	0	0	0	0	0
Adolygiad Cyflogau	5,533	(111)	0	5,422	0	0	5,422
Cronfa Adeiladau Ysgolion Uwchradd	1,000	0	0	1,000	(1,000)	0	0
Cronfa Cyfnewid Cyfarpar yr Amlogfa	84	0	41	125	0	41	166
Mynediad Cwsmeriaid	415	(31)	0	384	(55)	0	329
Cronfa Allyriadau Carbon	0	0	200	200	0	51	251
Amrywiol	105	(54)	9	60	0	24	84
Grantiau Wrth Gefn	3,560	(947)	885	3,498	(933)	934	3,499
Cyfanswm	19,282	(4,694)	2,151	16,739	(3,579)	6,039	19,199
HRA:							
Trwsio Tai	787	(744)	0	43	0	297	340
Cronfa Grant Tai	27	(27)	0	0	0	0	0
Cyfanswm	814	(771)	0	43	0	297	340

8. Gwariant Gweithredu Arall

2009/10 £'000		2010/11 £'000
1,748	Archebiannau'r Cynghorau Cymuned	1,809
10,058	Archebiant Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru	10,391
6,087	Ardoll Awdurdod Tân Gogledd Cymru	6,266
297	Colledion / (Enillion) wrth wared asedau anghyfredol	(9,853)
<u>18,190</u>	Cyfanswm	<u>8,613</u>

9. Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi

2009/10 £'000		2010/11 £'000
9,437	Llog taladwy a chostau tebyg	10,662
11,484	Cost llogau pensiwn ac elw disgwylidig ar asedau pensiynau	8,727
(841)	Llog derbyniadwy ac incwm tebyg	(658)
<u>20,080</u>	Cyfanswm	<u>18,731</u>

10. Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol

2009/10		2010/11
£'000		£'000
(55,310)	Incwm treth y cyngor	(56,967)
(35,605)	Trethi annomestig	(37,294)
(121,999)	Grantiau'r llywodraeth heb eu clustnodi	(126,399)
(16,575)	Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	(21,046)
<u>(229,489)</u>	Cyfanswm	<u>(241,706)</u>

11. Incwm a Gwariant Asiantaethau

Mae gan y Cyngor gytundeb gyda Chyngor Gwynedd, awdurdod arweiniol Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd Cymru, sy'n golygu bod y Cyngor yn gyfrifol am gynnal priffyrdd yn y Fwrdeistref Sirol. Bydd Cyngor Gwynedd yn ad-dalu'r Cyngor am y gwaith hwn, gan gynnwys cyfraniad tuag at gostau gweinyddol. Mae crynodeb o wariant ar y gweithgaredd, sydd heb ei gynnwys yn yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, fel a ganlyn:

2009/10		2010/11
£'000		£'000
346	Cynlluniau penodol	257
188	Cynnal a chadw rheolaidd	330
48	Goleuadau stryd	38
102	Cynnal yn y gaeaf	116
107	Arall	312
164	Costau gweinyddol	93
<u>955</u>		<u>1,146</u>

O ran cynlluniau penodol, y prif gynlluniau yn ystod 2010/11 oedd llethr yr A5 yn Hendrearddwyfan, rhaglenni ffrithiant uchel yr A483 yn Rhiwabon a'r A483 ar Ffordd Bangor a rhaglen cyfnewid arwyddion yr A483.

12. Cyllid cronedig a threfniadau tebyg Deddf Iechyd

Ar 8 Gorffennaf 2009 aeth y Cyngor i gytundeb gyda Chyngor Sir y Fflint a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn unol ag Adran 33 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, er mwyn darparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol cyfannol dan drefniant cronfa gyffredin. Enwebwyd Cyngor Sir y Fflint fel y partner arweiniol sy'n gyfrifol am weinyddu'r gronfa. Caiff y gwasanaeth ei weithredu o adeilad ym Mharc Busnes Penarlâg sy'n cael ei ariannu trwy grant oddi wrth Lywodraeth Cymru. Mae cyfran y Cyngor o gost yr adeilad (50%) yn rhan o asedau sefydlog. Mae incwm a gwariant crynswth y bartneriaeth am y cyfnod hyd at 31 Mawrth 2011 fel a ganlyn:

2009/10		2010/11
£'000		£'000
	Gwariant	
306	Costau gweithredu	461
153	Offer safonol	355
49	Offer arbenigol	82
37	Offer ychwanegol	60
<u>545</u>		<u>958</u>
	Incwm	
(37)	Cyllido Gofal Iechyd Parhaus	(116)
<u>508</u>	Gwariant Clir	<u>842</u>

Cyfraniad y Cyngor at gyllideb 2010/11 yw £255k (2009/10 £163k).

13. Lwfansau Aelodau

Yn 2010/11 talwyd cyfanswm lwfansau o £1,012k (2009/10 £1,013k) i Aelodau'r Cyngor.

14. Isafswm Darpariaeth Refeniw

Mae hon yn ddarpariaeth statudol ar gyfer ad-dalu dyled yn ôl gofynion Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2010. Caiff isafswm y ddarpariaeth refeniw ei gyfrifo trwy gyfeirio at ddyledrwydd y Cyngor at ei gilydd.

2009/10		2010/11
£'000		£'000
326	Swm tai	316
5,080	Swm heblaw tai	5,154
1,106	Taliad am brif ran y rhenti prydlesi cyllidol taladwy	1,135
1,241	Menter Cyllid Preifat – ad-dalu ymrwymiad	239
<u>7,753</u>	Isafswm Darpariaeth Refeniw	<u>6,844</u>

NODIADAU AR Y CYFRIFON

15. Taliadau Swyddogion

(a) Dan Adran 7A (1) (a) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010, mae gofyn i'r Cyngor ddadlennu nifer y cyflogeion (ac eithrio Uwch-swyddogion fel sy'n cael ei nodi yn nodyn dadlennu b isod) sy'n derbyn cydnabyddiaeth ac eithrio cyfraniadau pensiwn o £60k neu fwy mewn haenau o £5k:

2009/10			2010/11			
Ysgolion	Heblaw Ysgolion	Cyfanswm	Haenau Cyflog	Ysgolion	Heblaw Ysgolion	Cyfanswm
6	0	6	£60,000 - £64,999	7	1	8
2	1	3	£65,000 - £69,999	5	3	8
3	6	9	£70,000 - £74,999	1	6	7
1	0	1	£75,000 - £79,999	3	0	3
0	2	2	£80,000 - £84,999	0	3	3
1	0	1	£85,000 - £89,999	0	0	0
0	0	0	£115,000 - £119,999	0	1	1
0	0	0	£125,000 - £129,999	0	1	1

I'r diben hwn, mae cydnabyddiaeth yn berthnasol i holl symiau a dalwyd i, neu sy'n dderbyniadwy gan, gyflogai, gan gynnwys taliadau ar derfynu cyflogaeth, ac mae'n cynnwys lwfansau traul a gwerth buddiannau eraill sy'n drethadwy. Mae'r cynnydd yn y nifer yn 2010/11 yn bennaf oherwydd taliadau ymddeoliad cynnar gwirfoddol a therfynu a wnaed i swyddogion oedd wedi gadael y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

(b) Dan Adran 7A (1) (b) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010, caiff y wybodaeth ganlynol am gyflogeion a ddynodwyd yn Uwch-swyddogion gyda chyflog rhwng £60,000 a £150,000 ei darparu:-

2009/10				Gwybodaeth am Ddeiliad y Swydd (Enw'r Swydd)	2010/11			
Cyflog £	Taliadau Eraill £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm £		Cyflog £	Taliadau Eraill £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm £
107,472	854	25,014	133,340	Prif Weithredwr	109,040	489	24,207	133,736
94,320	843	20,939	116,102	Cyfarwyddwr Strategol a Pherfformiad	93,996	432	20,867	115,295
94,320	809	20,939	116,068	Cyfarwyddwr Strategol a Pherfformiad	94,655	766	21,013	116,434
0	0	0	0	Cyfarwyddwr Strategol a Pherfformiad	94,320	882	20,939	116,141
81,521	832	18,097	100,450	Prif Swyddog Cyllid a Pherfformiad	80,016	552	17,764	98,332
81,015	0	17,985	99,000	Prif Swyddog y Gwasanaethau Cyfreithiol a Demo	80,016	0	17,764	97,780
80,016	838	17,763	98,617	Prif Swyddog Gofal Cymdeithasol	80,016	482	17,764	98,262
73,125	828	16,234	90,187	Prif Swyddog Dysgu a Chyflawniad	74,517	700	16,543	91,760

Mae cyflog yn cynnwys holl gyflog pensiynadwy ac eithrio symiau a dalwyd o ran dyletswyddau etholiadol ac mae taliadau eraill yn cynnwys lwfansau car a buddiannau trethadwy eraill.

c) Yn unol ag Adran 7A (2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010, mae gofyn i'r Cyngor ddadlennu ac enwi Uwch-swyddog gyda chyflog o £150k neu fwy. Ni chyflogodd y Cyngor Uwch-swyddog gyda chyflog o £150k neu fwy yn ystod y flwyddyn ariannol.

16. Costau Archwilio

Yn 2010/11 fe dalodd y Cyngor y ffioedd canlynol cysylltiedig ag archwilio ac arolygu allanol:

2009/10 £'000		2010/11 £'000
159	Ffioedd taladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol	159
98	Ffioedd taladwy i Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer mesur Llywodraeth Leol	41
78	Ffioedd taladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am ardystio hawliadau dychwelebau grant	93
1	Ffioedd taladwy am wasanaethau eraill	4
<u>336</u>		<u>297</u>

Mae'r gostyngiad mewn ffioedd i Swyddfa Archwilio Cymru i'w briodoli i'r newid yn y broses anfonebu ac adlinio sut gaiff rhandaliadau eu talu ar draws y ddwy flwyddyn ariannol.

17. Partïon Perthynol

Mae gofyn i'r Cyngor i ddadlennu trafodion busnes perthnasol gyda phartïon perthynol - cyrff neu unigolion sydd â'r gallu i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor neu y gall y Cyngor eu rheoli neu ddylanwadu arnynt. Trwy ddadlennu'r trafodion hyn mae darllenwyr yn gallu asesu i ba raddau y gallai'r Cyngor fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu y gallai fod wedi gallu cyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r Awdurdod.

Llywodraeth Ganolog

Mae gan lywodraeth ganolog reolaeth effeithiol dros weithrediadau cyffredinol y Cyngor - mae'n gyfrifol am d darparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithredu ynddo, mae'n darparu mwyafrif ei gyllid ar ffurf grantiau ac mae'n pennu telerau llawer o drafodion y Cyngor gyda phartïon eraill (e.e. biliau treth y cyngor, budd-daliadau tai). Caiff grantiau oddi wrth adrannau'r llywodraeth eu cyflwyno yn y dadansoddiad goddrychol yn nodyn 59 ar hysbysu penderfyniadau dyrannu adnoddau. Caiff grantiau sy'n disgwyl sylw ar 31 Mawrth 2011 eu dangos yn nodyn 60.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae gan yr Awdurdod drefniant cyllideb gyffredin gyda Chyngor Sir y Fflint a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr at ddarparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol cyfannol. Mae rhagor o fanylion i'w cael am incwm a gwariant y bartneriaeth yn 2010/2011 yn nodyn 12.

Aelodau

Mae gan y Cyngor drefniadau sy'n gofyn i Aelodau a Swyddogion nodi a dadlennu trafodion partïon perthynol. Ni chafwyd datganiadau gan bedwar aelod ac, felly, rydym wedi gwneud nifer o dybiaethau ar sail data hanesyddol.

Mae gan Aelodau'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor. Caiff cyfanswm lwfansau Aelodau a dalwyd yn 2010/11 ei ddangos yn nodyn 13.

Bydd y Cyngor yn penodi Aelodau i nifer o gyrff elusennol neu wirfoddol. Gwnaed taliadau'n dod i £1,581k i gyrff o'r fath trwy grantiau / cyfraniadau yn ystod 2010/11. Mae rhai Aelodau'r Cyngor yn cael eu cyflogi gan, neu'n aelodau o, sefydliadau sy'n hawlio cyfran o'r dreth neu'n codi ar y Cyngor, neu'n derbyn grantiau oddi wrth y Cyngor. Yn ystod 2010/11 talwyd £17,148k i'r cyrff hyn (e.e. Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru ac Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru). Cwmni yw'r Fenter sy'n cyflogi Aelodau o'r Cyngor, gydag Aelodau'n cael eu penodi i'r Pwyllgor Rheoli. Talwyd £194k i'r cwmni hwn yn ystod 2010/11.

18. Treth y Cyngor

Daw incwm treth y cyngor o daliadau sy'n cael eu codi yn ôl gwerth eiddo preswyl a ddosbarthwyd yn naw o fandiau prisio, gan ddefnyddio gwerthoedd a amcangyfrifwyd ar 1 Ebrill 2003 i'r diben hwn. Caiff taliadau eu cyfrifo trwy gymryd faint o incwm sydd ei angen ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam ac Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru am y flwyddyn, a rhannu'r swm hwn gyda sail treth y cyngor. Sail treth y cyngor yw cyfanswm yr eiddo ymhob band, ar ôl ei addasu gyda ch i drosi'r rhif yn gywerth band 'D', a'i addasu am ostyngiadau ac eithriadau – 51,614 yn 2010/11. Caiff y swm sylfaenol ar gyfer eiddo band 'D' (£1,100.55 yn 2010/11) ei luosi'r â'r gyfran a bennwyd ar gyfer y band arbennig i roi'r swm dyledus unigol.

Band	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer yr eiddo ar at 31/03/11	4,183	12,335	16,309	9,678	7,639	4,771	2,426	713	294

Dadansoddiad o'r derbyniadau clir o dreth y cyngor:-

2009/10 £'000		2010/11 £'000
55,310	Treth y Cyngor a godwyd	56,967
<u>55,310</u>	Derbyniadau clir o Dreth y Cyngor	<u>56,967</u>

19. Trethi Annomestig Cenedlaethol (NNDR)

Caiff NNDR ei drefnu'n genedlaethol. Bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru'n pennu maint lluosydd y dreth (40.9c yn 2010/11) ac, yn amodol ar effeithiau trefniadau trosiannol, bydd busnesau lleol a threthdalwyr annomestig eraill yn talu trethi sy'n cael eu cyfrifo trwy luosi'r gwerth ardrethol gyda'r swm hwnnw. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu trethi \$dyledus oddi wrth drethdalwyr yn ei ardal, ond mae'n talu'r derbyniadau i gronfa NNDR, sy'n cael ei gweinyddu gan y Cynulliad Cenedlaethol sy'n aiddosbarthu'r symiau taladwy'n ôl i awdurdodau lleol ar sail swm penodedig y pen o'r boblogaeth. Incwm NNDR, ar ôl rhyddhad a darpariaethau, oedd £32,932k am 2010/11. Y cyfanswm gwerth ardrethol ar 31 Mawrth 2011 oedd £100,933k. Mae dadansoddiad y derbyniadau clir o drethi annomestig fel a ganlyn:-

2009/10 £'000		2010/11 £'000
35,517	Trethi annomestig a godwyd	32,932
	Llai:	
(35,284)	swm a dalwyd i Gronfa NNDR	(32,458)
0	darpariaeth ar gyfer drwgddyledion	(230)
(233)	costau casglu	(244)
<u>0</u>		<u>0</u>
35,605	Derbynebau o'r gronfa	37,294
<u>35,605</u>	Derbyniadau clir o NNDR	<u>37,294</u>

NODIADAU AR Y CYFRIFON

20. Eiddo, Peiriannau ac Offer

Symudiadau yn 2010/11

	Tai'r Cyngor £'000	Tir ac Adeil- adau Eraill £'000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £'000	Asedau Isadeiledd £'000	Asedau Cymunedol £'000	Asedau Dros Ben £'000	Asedau'n cael eu Hadeiladu £'000	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer £'000	Asedau a Gynhwyswyd yn Eiddo, Peiriannau ac Offer PFI £'000	Prydlesi £'000
Cost neu Brisiad Ar 1/04/2010	476,101	385,963	19,640	59,475	25,316	3,903	679	971,077	16,910	6,623
Ychwanegiadau	9,828	11,555	2,033	7,336	413	0	3,525	34,690	0	897
Rhoddion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynnydd / (gostyngiadau) adbriso a gydnabuwyd yn y gronfa adbriso	0	8,925	0	0	0	796	0	9,721	0	0
Cynnydd / (gostyngiadau) adbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datgydnabod - Gwarediadau	(720)	0	0	0	0	(30)	0	(750)	0	0
Datgydnabod - Arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asedau a ailddosbarthwyd i / (o) Daliwyd I'w Werthu	0	(420)	0	(950)	0	(10)	0	(1,380)	0	0
Symudiadau Eraill	(677)	(5,531)	0	0	(100)	6,922	(614)	0	0	0
Ar 31/03/2011	484,532	400,492	21,673	65,861	25,629	11,581	3,590	1,013,358	16,910	7,520
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig Ar 1/04/2010	(35,033)	(72,422)	(6,825)	(3,127)	(2,289)	(1,483)	0	(121,179)	0	(3,261)
Taliad Dibrisiant	(7,619)	(11,184)	(3,134)	(1,260)	(28)	(22)	0	(23,247)	(1,116)	(1,065)
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gronfa Adbriso	(64)	(3,623)	0	0	0	(3)	0	(3,690)	0	0
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion / (gwrthdroadau) amhariad a gydnabuwyd yn y Gronfa Adbriso	(343)	(3,586)	0	(1,850)	0	(1,631)	0	(7,410)	0	0
Colledion / (gwrthdroadau) amhariad a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	(4,406)	(8,953)	0	0	0	(4,007)	0	(17,366)	0	0
Datgydnabod - Gwarediadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datgydnabod - Arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau Eraill	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31/03/2011	(47,465)	(99,768)	(9,959)	(6,237)	(2,317)	(7,146)	0	(172,892)	(1,116)	(4,326)
Ar 31/3/2011	437,067	300,724	11,714	59,624	23,312	4,435	3,590	840,466	15,794	3,194
Ar 31/3/2010	441,068	313,541	12,815	56,348	23,027	2,420	679	849,898	16,910	3,362

NODIADAU AR Y CYFRIFON

20. Eiddo, Peiriannau ac Offer parhad

Symudiadau Cymharol yn 2009/10

	Tai'r Cyngor £'000	Tir ac Adeil- adau Eraill £'000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £'000	Asedau Isadeiledd £'000	Asedau Cymunedol £'000	Asedau Dros Ben £'000	Asedau'n cael eu Hadeiladu £'000	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer £'000	Asedau a Gynhwyswyd yn Eiddo, Peiriannau ac Offer PFI £'000	Prydlesi £'000
Cost neu Brisiad										
Ar 1/04/2009	353,484	277,536	12,498	54,177	22,979	3,091	1,466	725,231	0	6,265
Ychwanegiadau	11,641	20,795	7,142	4,846	459	0	2,012	46,895	16,910	358
Rhoddion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynnydd / (gostyngiadau) adbriso a gydnabuwyd yn y gronfa adbriso	111,184	87,161	0	(125)	1,699	395	0	200,314	0	0
Cynnydd / (gostyngiadau) adbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datgydnabod - Gwarediadau	(208)	0	0	0	0	(431)	0	(639)	0	0
Datgydnabod - Arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asedau a ailddosbarthwyd i / (o) Daliwyd I'w Werthu		471		577	179	848	(2,799)	(724)	0	0
Symudiadau Eraill	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31/03/2010	476,101	385,963	19,640	59,475	25,316	3,903	679	971,077	16,910	6,623
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig										
Ar 1/04/2009	(19,586)	(19,030)	(4,457)	(1,978)	(101)	(328)	0	(45,480)	0	(2,144)
Taliad Dibrisiant	(7,442)	(11,141)	(2,368)	(1,149)	(28)	(60)	0	(22,188)	0	(1,117)
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gronfa Adbriso	(64)	(3,587)	0	0	0	0	0	(3,651)	0	0
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion / (gwrthdroadau) amhariad a gydnabuwyd yn y Gronfa Adbriso	0	(133)	0	0	0	0	0	(133)	0	0
Colledion / (gwrthdroadau) amhariad a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	(7,941)	(38,724)	0	0	(2,160)	(1,009)	0	(49,834)	0	0
Datgydnabod - Gwarediadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datgydnabod - Arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau Eraill	0	193	0	0	0	(86)	0	107	0	0
Ar 31/03/2010	(35,033)	(72,422)	(6,825)	(3,127)	(2,289)	(1,483)	0	(121,179)	0	(3,261)
Gwerth Clir ar Bapur										
Ar 31/3/2010	441,068	313,541	12,815	56,348	23,027	2,420	679	849,898	16,910	3,362
Ar 31/3/2009	333,898	258,506	8,041	52,199	22,878	2,763	1,466	679,751	0	4,121

20. Eiddo, Peiriannau ac Offer parhad

Nid yw adeiladau Ysgolion Sylfaen ac Eglwysig sy'n cael eu defnyddio yn y gwasanaeth addysg yn cael eu dangos yn y tabl blaenorol. Caiff adeiladau ysgol sy'n cael eu defnyddio gan Ysgolion Sylfaen ac Eglwysig eu heithrio o Eiddo, Peiriannau ac Offer am nad ydynt ym meddiant y Cyngor, ond caiff tir ym meddiant y Cyngor sy'n cael ei ddefnyddio gan yr ysgolion ei gydnabod yn Eiddo, Peiriannau ac Offer. Y Cyngor sy'n gyfrifol am eu trwsio a'u cynnal ond nid yw'r symiau'n sylweddol.

21. Dibrisiant

Dibrisiwyd holl eiddo, peiriannau ac offer gan ddefnyddio'r dull llinol dros y cyfnodau canlynol:

Adeiladau	15 - 50 mlynedd
Anheddau'r Cyngor	15 - 50 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	5 - 10 mlynedd
Cyfleuster Cyhoeddus Awtomatig	20 mlynedd
Isadeiledd	50 mlynedd

Polisi cyfrifyddu'r Cyngor yw dibrisio cydrannau sylweddol o asedau materol ar wahân. Pan gydnabuwyd cydrannau ased ar sail y polisi cyfrifyddu, caiff y rhain eu dibrisio dros amcangyfrifwyd o fywyd y cydrannau unigol.

22. Adbrisiadau

Gwnaed yr adolygiad cynhwysfawr diwethaf o dir ac eiddo, fel rhan o gylch adolygiadau prisio pum mlynedd y Cyngor, fel yr oedd pethau ar 1 Ebrill 2009. Yn ystod y flwyddyn gwnaeth Andrew McLaughlin FRICS, Syrfêwr Datblygu'r Cyngor, adolygiad ychwanegol o werthoedd tir ac adeiladau ar gyfer amhariad ac yn dilyn gwariant cyfalaf sylweddol. O ganlyniad i'r adolygiad, gwnaed y newidiadau canlynol i werth clir asedau ar bapur:

	Amhariad yn cael ei Gydnabod yn		
	Gwarged / Diffig wrth Ddarparu Gwasanaethau £'000	y Gronfa Adbrisiio £'000	Adbrisiio ar i Fyny £'000
Eiddo, Peiriannau ac Offer:			
Anheddau'r Cyngor	(4,406)	(343)	0
Tir ac Adeiladau Eraill	(8,953)	(3,586)	8,925
Asedau Isadeiledd	0	(1,850)	0
Asedau Dros Ben	(4,007)	(1,631)	796
	<u>(17,366)</u>	<u>(7,410)</u>	<u>9,721</u>
Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu	0	0	297
Cyfanswm	<u>(17,366)</u>	<u>(7,410)</u>	<u>10,018</u>

Gwnaed cylch pum mlynedd adbrisiadau asedau'n flaenorol gydag adolygiad llawn o holl dir ac adeiladau'r Cyngor unwaith bob pum mlynedd. O 1 Ebrill 2011 ymlaen, y bwriad yw adolygu un rhan o bump o'r portffolio asedau bob blwyddyn.

23. Ymrwymadau Dan Gontractau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2011 roedd gan y Cyngor ymrwymadau cytundebol ar gyfer gwaith cyfalaf o ran y cynlluniau canlynol:

	<u>£'000</u>
Ailwampio / Ymstyn Ysgol Llai	3,097
Adeiladu Ysgol Rhosymedre o'r newydd	1,657
Amlogwyr Pentrebychan	454
Ffordd Fynediad Stad Ddiwydiannol Wrecsam	13,000
Eiddo HRA	1,806
Gwaith mewn Ardaloedd Adnewyddu Tai	866
	<u>20,880</u>

24. Datganiad Cyllido Cyfalaf

2009/10 Cyfanswm £'000		2010/11 Gwariant Cyllidol a Gyllidwyd o Gyfalaf dan Statud			Cyfanswm £'000
		Asedau Diriaethol £'000	Asedau Anniriaethol £'000	£'000	
52,194	Gwariant yn y flwyddyn	34,690	314	8,080	43,084
(217)	Llai: symudiad yng nghroniad cyfalaf	(256)	0	0	(256)
<u>51,977</u>		<u>34,434</u>	<u>314</u>	<u>8,080</u>	<u>42,828</u>
Ariannwyd trwy:-					
6,243	Benthycia - cefnogwyd	5,464	0	792	6,256
2,316	- di-gefn	2,522	0	426	2,948
358	Prydles Gyllidol	897	0	0	897
16,910	Menter Cyllid Preifat	0	0	0	0
1,579	Derbyniadau Cyfalaf	75	0	6	81
20,400	Grantiau a Chyfraniadau	20,982	0	6,536	27,518
4,171	Gwariant Cyfalaf Codwyd ar Gyllid	4,494	314	320	5,128
<u>51,977</u>		<u>34,434</u>	<u>314</u>	<u>8,080</u>	<u>42,828</u>

25. Gofyniad Codi Cyfalaf

Mae Cod Ymarfer Darbodus CIPFA yn gofyn bod y Cyngor yn mabwysiadu dangosyddion sy'n dangos bod cynlluniau cyfalaf y Cyngor yn fforddiadwy, darbodus a chynaliadwy. Un o'r dangosyddion hyn yw'r Gofyniad Codi Cyfalaf. Mae'r dangosydd hwn yn adlewyrchu'r angen sylfaenol i fenthycia at ddiben cyfalafol. Pan na chaiff gwariant cyfalaf ei dalu ar unwaith, bydd hyn yn peri cynnydd clir yn y gofyniad codi cyfalaf. Bydd fel hyn pa un ai yw benthycia allanol yn digwydd mewn gwirionedd neu beidio. Y gofyniad codi cyfalaf ar 31 Mawrth yw:

2009/10 £'000		2010/11 £'000
849,898	Eiddo, Peiriannau ac Offer	840,646
(217)	Llai: cronid cyfalaf yn y flwyddyn	(473)
500	Asedau Anniriaethol	585
1,100	Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu	2,053
194	Dyledwyr hirdymor – benthyciad i drydydd bartion	184
(210,259)	Y Gronfa Adbriso	(209,304)
(486,349)	Y Cyfrif Addasu Cyfalaf	(476,118)
<u>154,867</u>	Gofyniad Codi Cyfalaf ar 31 Mawrth	<u>157,573</u>

26. Asedau Anniriaethol

Mae'r Cyngor yn cyfrif ei feddalwedd fel asedau anniriaethol, i'r graddau nad yw'r meddalwedd yn rhan annatod o system TG arbennig ac yn cael ei chyfrif fel rhan o eitem caledwedd Eiddo, Peiriannau ac Offer. Mae'r asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau a brynwyd. Nid oes gan y Cyngor feddalwedd a gynhyrchwyd yn fewnol. Caiff holl feddalwedd oes fuddiol gyfyngedig, ar sail asesiadau o'r cyfnod y mae disgwyl i'r feddalwedd fod o ddefnydd i'r Cyngor. Mae bywydau defnyddiol y prif gasgliadau meddalwedd sy'n cael eu defnyddio gan y Cyngor yw o dri i wyth mlynedd.

2009/10 £'000		2010/11 £'000
Gweddill ar 1 Ebrill:		
269	Swm cludo crynswth	747
(101)	Amorteiddiad Wedi Cronni	(247)
<u>168</u>	Swm cludo crynswth ar 1 Ebrill	<u>500</u>
478	Ychwanegiadau	314
(146)	Amorteiddiad am y flwyddyn	(229)
<u>500</u>	Gweddill ar 31 Mawrth	<u>585</u>
Yn cynnwys:		
747	Swm Cludo Crynswth	1,060
(247)	Amorteiddiad Wedi Cronni	(475)
<u>500</u>		<u>585</u>

Mae'r gwariant yn y flwyddyn yn berthnasol i ymfudiad MS Outlook drwy'r Cyngor i gyd (£55k) ac ail gyfnod system Rheoli a Thrsio Tai (£258k). Mae'r costau'n cael eu codi ar y Cyfrif Incwm a Gwariant dros gyfnod o 3 a 5 mlynedd yn eu tro.

NODIADAU AR Y CYFRIFON

27. Offerynnau Ariannol

Caiff y categorïau canlynol o offeryn ariannol eu cludo ar y Fantolen:

	Nodyn	01/04/2009 £'000	Hirdymor 31/03/2010 £'000	31/03/2011 £'000	01/04/2009 £'000	Cyfredol 31/03/2010 £'000	31/03/2011 £'000
Buddsoddiadau							
Benthyciadau a symiau derbyniadwy	29	0	0	0	31,722	34,153	34,682
Cyfanswm Buddsoddiadau		0	0	0	31,722	34,153	34,682
Dyledwyr							
Benthyciadau a symiau derbyniadwy	28	331	293	261			
Cyfanswm Dyledwyr		331	293	261			
Benthyciadau							
Ymrwymïadau ariannol am y gost wedi'i t	36	(131,628)	(130,115)	(126,110)	(2,064)	(5,831)	(5,425)
Cyfanswm Benthyciadau		(131,628)	(130,115)	(126,110)	(2,064)	(5,831)	(5,425)
Ymrwymïadau Hirdymor Eraill							
Ymrwymïadau PFI	38	0	(15,669)	(15,430)			
Ymrwymïadau prydlesi cyllidol	37	(3,234)	(2,486)	(2,248)			
Cyfanswm Dyledion Hirdymor Eraill		(3,234)	(18,155)	(17,678)			

Mae'r enillion a cholledion yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn:

	Ymrwymïadau wedi'u mesur fel cost amorteiddiedig £'000	Buddsoddiadau £'000	Dyledwyr Hirdymor £'000	Cyfanswm £'000
Llog	10,662	0	0	10,662
Llog taladwy a chostau tebyg	10,662	0	0	10,662
Incwm o logau	0	(645)	(13)	(658)
Incwm o logau ac o fuddsoddiad	0	(645)	(13)	(658)

Mae gweithgareddau'r Cyngor yn ei amlygu i amrywiaeth o beryglon ariannol. Y peryglon allweddol yw:

Peryglon credyd - y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau dyledus i'r Cyngor.

Peryglon hylifedd - y posibilrwydd y gallai'r Cyngor fod heb gyllid ar gael i gyflawni ei ymroddiadau i wneud taliadau.

Peryglon y farchnad - posibilrwydd colled ariannol i'r Cyngor o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel symudiad cyfraddau llog.

Mae rhaglen reoli peryglon y Cyngor at ei gilydd yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd ariannol ac yn ceisio lleihau posibilrwydd effeithiau andwyol ar yr adnoddau sydd ar gael i dalu am wasanaethau. Tîm Rheoli'r Drysorfa sy'n rheoli peryglon ar y cyd â chynghorwyr Rheoli'r Drysorfa a benodwyd, dan bolisiau a gymeradwywyd gan y Cyngor yn Strategaeth Rheoli'r Drysorfa a'r Strategaeth Fuddsoddi Flyneddol. Mae'r strategaeth yn rhoi egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli peryglon at ei gilydd, yn ogystal â pholisiau ysgrifenedig ar feysydd penodol, fel peryglon cyfraddau llog, peryglon credyd a buddsoddi arian dros ben.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Rheoli'r Drysorfa yn y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer CIPFA ac mae wedi pennu dangosyddion rheoli'r drysorfa i reoli peryglon offerynnau ariannol allweddol yn unol â Chod Materion Ariannol CIPFA.

Peryglon Credyd

Mae peryglon credyd yn codi o adneuron mewn banciau a sefydliadau ariannol, yn ogystal ag amlygrwydd credyd i gwsmeriaid y Cyngor. Ni chaiff adneuron eu gwneud mewn banciau a sefydliadau ariannol oni bai iddynt gael eu graddio'n annibynnol gyda graddfa isaf o F1, A+ Fitch, P-1, A1 Moody ac A-1, A+, Standard & Poors. Mae gan y Cyngor bolisi o beidio â rhoi benthg mwy na £10m i un sefydliad. Caiff partïon eu hasesu gan ystyried eu sefyllfa ariannol, profiadau'r gorffennol a ffactorau eraill, gan bennu terfynau credyd unigol yn unol â graddfeydd mewnol o fewn paramedrau a bennwyd gan y Cyngor. Mae'r dadansoddiad canlynol yn crynhoi buddsoddiadau'r Cyngor ar 31 Mawrth 2011:

	1-3 Mis £'000	Aeddfedu Buddsoddiadau 3-6 Mis £'000	6-12 Mis £'000	>12 Mis £'000	Cyfanswm £'000
Banciau					
DU CGS AA- F1+ B 1	10,000	2,000	0	0	12,000
CGS AA- F1+ C 1	14,000	5,000	10,000	0	29,000
Cymdeithasau Adeiladu					
DU CGS AA- F1+ B 1	3,000	0	0	0	3,000
Cyllid y Farchnad Arian					
AAA	4,000	0	0	0	4,000
Cyfanswm Buddsoddiadau	31,000	7,000	10,000	0	48,000

27. Offerynnau Ariannol parhad

Pennodd y Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer 2010/11 a gymeradwywyd gan y Cyngor yn ei gyfarfod ar 24 Chwefror 2010 feini prawf yn penderfynu pa bartïon y mae'n eu hystyried yn addas at ddibenion buddsoddi. Oherwydd newidiadau trawiadol yng nghyflwr y farchnad ers mis Tachwedd 2008 ni fu'r Cyngor ond yn buddsoddi mewn sefydliadau sy'n cyfranogi yng Nghynllun Gwarantu Credyd Llywodraeth y DU 2008. Ni thorrwyd unrhyw un o feini prawf partïon y Cyngor yn ystod cyfnod yr adroddiad ac nid yw'r Cyngor yn disgwyl unrhyw golledion oherwydd diffyg perfformiad unrhyw un o'i bartïon mewn cysylltiad ag adneuo. Nid oes gan y Cyngor unrhyw brofiad hanesyddol o ddiffyg mewn perthynas â'i bartïon buddsoddi.

Peryglon hylifedd

Oherwydd bod gan y Cyngor fynediad parod at fenthyciadau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, nid oes unrhyw berygl sylweddol y bydd yn methu codi cyllid i dalu ei ymrwymadau dan offerynnau ariannol. Yn hytrach, y perygl yw y bydd y Cyngor yn gorfod adnewyddu cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg anffafriol o ran cyfraddau llog. Strategaeth y Cyngor yw sicrhau nad yw benthyciadau'n aeddfedu ar adeg anghyfleus a chaiff hyn ei wneud trwy gyfuniad o gynllunio benthyciadau newydd yn ofalus a (phan fo'n ddarbodus gwneud hynny) gwneud ad-daliadau cynnar. Mae dadansoddiad aeddfedwydd benthyciadau hirdymor y Cyngor (ac eithrio bondiau) fel a ganlyn:

	<u>£'000</u>
Llai na blwyddyn	4,127
Rhwng un a dwy flynedd	271
Rhwng dwy a saith mlynedd	3,607
Rhwng saith a phymtheng mlynedd	13,038
Mwy na phymtheng mlynedd	110,367
	<u>131,410</u>

Mae holl gredydwy'r masnachol i gael eu talu mewn llai na blwyddyn.

Peryglon y farchnad

Peryglon cyfraddau llog - Mae'r Cyngor yn agored i symudiad cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a buddsoddiadau. Mae effaith symudiadau cyfraddau llog ar y Cyngor yn un gymhleth, yn dibynnu ar sut mae cyfraddau llog newidiol a sefydlog yn symud ar draws cyfnodau amrywiol offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog newidiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- benthyciadau ar gyfraddau newidiol - bydd y costau llog i'w codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynyddu;
- benthyciadau ar gyfraddau sefydlog - bydd gwerth teg yr ymrwymiad benthycia'n disgyn;
- buddsoddiadau ar gyfraddau newidiol - bydd yr incwm llog i'w gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynyddu;
- buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog - bydd gwerth teg yr asedau'n disgyn.

Ni chaiff benthyciadau eu cludo am werth teg ar y fantolen ac, felly, ni fyddai enillion a cholledion enwol ar fenthyciadau cyfradd benodol yn effeithio ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog taladwy a derbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd newidiol yn cael eu rhoi yn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, gan effaith ar Weddillion Cronfa'r Cyngor / HRA.

Bydd symudiadau yng ngwerth teg buddsoddiadau cyfradd benodol yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai y dynodwyd y buddsoddiadau fel gwerth teg trwy'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae gan y Cyngor nifer o strategaethau at reoli peryglon cyfraddau llog. Mae Strategaeth Flynyddol Rheoli'r Drysorfa'n tynnu dangosyddion materion ariannol a gweithrediadau disgwylid trysorfa'r Cyngor ynghyd, gan gynnwys disgwylid o symudiad cyfraddau llog. O'r Strategaeth hon caiff dangosydd materion ariannol ei bennu sy'n rhoi terfynau uchaf ac isaf ar amlgyrwydd i gyfraddau llog sefydlog a newidiol. Bydd tîm y drysorfa'n arolygu cyfraddau llog y farchnad a rhagolygon o fewn y flwyddyn i addasu amlgyrwydd yn briodol. Er enghraifft, yn ystod cyfnodau pan fydd cyfraddau llog yn disgyn, ac amgylchiadau economaidd yn ffafrio hynny, mae modd gwneud buddsoddiadau cyfradd benodol am gyfnodau hwy, er mwyn sicrhau gwell cyfraddau hirdymor. Pe bai cyfraddau llog bod 1% yn uwch, gyda holl newidynnau eraill yn cael eu dal yn gyson, yr effaith ariannol fyddai:

	<u>£'000</u>
Cynnydd mewn llog taladwy ar fenthyciadau cyfradd newidiol	0
Cynnydd mewn llog derbyniadwy ar fuddsoddiadau cyfradd newidiol	(231)
Cynnydd yng ngrant y llywodraeth derbyniadwy i dalu am gyllid	0
Yr effaith ar y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	<u>(231)</u>
Cyfran yr effaith at ei gilydd i'w debydu / credydu i HRA	<u>0</u>
Gostyngiad yng ngwerth teg asedau buddsoddi cyfradd llog sefydlog	<u>0</u>
Gostyngiad yng ngwerth teg ymrwymadau benthycia cyfradd benodol (dim effaith ar y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr)	<u>22,597</u>

Byddai effaith gostyngiad o 1% ar gyfraddau llog yn fras fel yr uchod, ond gyda'r symudiadau i'r gwrthwyneb.

Perygl prisiau

Nid yw'r Cyngor yn gyffredinol yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti.

Peryglon marchnad cyfnewid tramor

Nid oes gan y Cyngor unrhyw asedau na dyledion ariannol mewn arian tramor ac, felly, nid yw'n agored i golled yn deillio o symudiadau mewn cyfraddau cyfnewid.

NODIADAU AR Y CYFRIFON

28. Dyledwyr Hirdymor

	01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000	31/03/2011 £'000
Morgeisi	127	99	77
Benthyciad i Gorff Masnachol	126	126	126
Benthyciadau i Gyrrff Gwirfoddol	78	68	58
	331	293	261

Roedd y benthyciad i Gorff Masnachol i dalu'n rhannol am ddatblygu gwesty ym Mharc Technoleg Wrecsam, ac fe'i rhoddwyd ym mis Rhagfyr 2005, ar raddfa log sefydlog. Mae'n ad-daladwy dros 20 mlynedd, gyda'r ad-daliad cyntaf ym mis Rhagfyr 2006. Llog yn unig yw'r ad-daliadau yn ystod y pum mlynedd gyntaf, gyda'r prifswm, ynghyd â gweddill y llog, yn cael ei ad-dalu dros y pymtheng mlynedd ddilynol.

Mae dau fenthyciad i gyrrff gwirfoddol:

a) £25k i dalu'n rhannol am gost caffael Portacabin gan Clwb Gofal Plant Allan o Ysgol Iau Acton. Gwnaed y benthyciad ym mis Ionawr 2008 ar raddfa log sefydlog, i'w ad-dalu ddwywaith y flwyddyn gyda'r ad-daliad cyntaf ym mis Gorffennaf 2008.

b) £60k i gaffael a gosod uned symudol at ddefnydd Clwb Allan o Ysgol Lôn Barcas. Gwnaed y benthyciad ym mis Hydref 2008 ar raddfa log sefydlog, i'w ad-dalu ddwywaith y flwyddyn gyda'r ad-daliad cyntaf ym mis Tachwedd 2008.

29. Buddsoddiadau

Ffurfiwyd y buddsoddiadau sy'n cael eu dadlennu ar y Fantolen o'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol:

	01/04/2009			31/03/2010			31/03/2011		
	Prifswm £'000	Llog a Gronnwyd £'000	Cost wedi'i Hamorteiddio £'000	Prifswm £'000	Llog a Gronnwyd £'000	Cost wedi'i Hamorteiddio £'000	Prifswm £'000	Llog a Gronnwyd £'000	Cost wedi'i Hamorteiddio £'000
Buddsoddiadau hirdymor	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buddsoddiadau byrdymor	30,500	1,222	31,722	34,000	153	34,153	34,500	182	34,682
Cyfanswm Buddsoddiadau	30,500	1,222	31,722	34,000	153	34,153	34,500	182	34,682

Caiff asedau ariannol fel buddsoddiadau eu cludo ar y Fantolen am y gost wedi'i hamorteiddio. Mae buddsoddiadau'r Cyngor yn cynnwys adneuron tymor mewn banciau a chymdeithasau adeiladu. Ar 31 Mawrth 2011 nid oedd unrhyw fuddsoddiadau hirdymor. Pan fydd offeryn yn aeddfedu yn y deuddeg mis nesaf, gyda'r swm cludo'n cael ei gymryd fel y gwerth teg yn fras.

Mae'r gwerthoedd teg a gyfrifwyd fel a ganlyn:

	01/04/2009		31/03/2010		31/03/2011	
	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000
Buddsoddiadau hirdymor	0	0	0	0	0	0
Buddsoddiadau byrdymor	30,500	30,500	34,000	34,000	34,500	34,500

30. Asedau'n cael eu Dal i'w Gwerthu

	2009/10		2010/11	
	Cyfredol £'000	Anghyfredol £'000	Cyfredol £'000	Anghyfredol £'000
Gweddill ar 1 Ebrill	1,612	0	725	375
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai'n cael eu dal i'w gwerthu:				
- Eiddo, peiriannau ac offer	617	0	1,380	0
Colledion adbrisió	0	0	0	0
Enillion adbrisió	0	0	297	0
Colledion amhariad	(698)	0	0	0
Asedau a ddad-ddosbarthwyd fel rhai'n cael eu dal i'w gwerthu:				
- Eiddo, peiriannau ac offer	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	(431)	0	(724)	0
Trosglwyddiadau o anghyfredol i gyfredol	(375)	375	375	(375)
Gweddill ar 31 Mawrth	725	375	2,053	0

NODIADAU AR Y CYFRIFON

31. Dyledwyr Byrdymor

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
10,024	10,107	Cyrff llywodraeth ganolog	12,322
1,968	2,251	Awdurdodau lleol eraill	2,398
1,985	2,298	Cyrff y GIG	1,279
0	0	Corfforaethau cyhoeddus a chronfeydd masnachu	1
7,982	9,546	Endidau ac unigolion eraill	9,737
<u>21,959</u>	<u>24,202</u>	Cyfanswm Dyledwyr Byrdymor	<u>25,737</u>

32. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Ffurfiwyd gweddill arian parod a chywerthoedd arian parod o'r elfennau canlynol:

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
78	73	Arian parod yn nwylo'r Cyngor	70
(2,843)	(4,614)	Cyfrifon banc cyfredol	(7,016)
7,869	0	Adneuon byrdymor mewn banciau a chymdeithasau adeiladu	13,500
<u>5,104</u>	<u>(4,541)</u>	Cyfanswm Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	<u>6,554</u>

33. Dyledwyr Byrdymor

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
(3,742)	(3,211)	Cyrff llywodraeth ganolog	(4,910)
(2,320)	(2,908)	Awdurdodau lleol eraill	(3,068)
(676)	(622)	Cyrff y GIG	(909)
(224)	(18)	Corfforaethau cyhoeddus a chronfeydd masnachu	(4)
(10,594)	(9,567)	Endidau ac unigolion eraill	(12,743)
<u>(17,556)</u>	<u>(16,326)</u>	Cyfanswm Dyledwyr Byrdymor	<u>(21,634)</u>

34. Credydwyr Byrdymor

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
(1,050)	(1,399)	Endidau ac unigolion eraill	(1,281)
<u>(1,050)</u>	<u>(1,399)</u>	Cyfanswm Credydwyr Hirdymor	<u>(1,281)</u>

35. Darpariaethau

	Cyfredol			Anghyfredol
	Darpariaeth Yswiriant £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000	Hawliadau Ôl-gyflog Cyflog Anghyfartal £'000
Gweddill ar 1 Ebrill 2009	(340)	(45)	(385)	(5,600)
Darpariaethau ychwanegol a wnaed yn 2009/10	(436)	0	(436)	0
Symiau a ddefnyddiwyd yn 2009/10	431	45	476	0
Gweddill ar 1 Ebrill 2010	(345)	0	(345)	(5,600)
Darpariaethau ychwanegol a wnaed yn 2010/11	(725)	0	(725)	0
Symiau a ddefnyddiwyd yn 2010/11	517	0	517	0
Gweddill ar 31 Mawrth 2011	<u>(553)</u>	<u>0</u>	<u>(553)</u>	<u>(5,600)</u>

Mae'r Cyngor wedi darparu ar gyfer gwariant disgwylidig fel a ganlyn:

Darpariaeth yswiriant – mae hyn ar gyfer gwneud taliadau cychwynnol ar hawliadau disgwylidig.

Darpariaeth Hawliadau Ôl-gyflog Cyflogau Anghyfartal – mae hyn ar gyfer talu unrhyw ymrwymiadau ôl-gyflog all fod, yn dilyn gweithredu'r Cytundeb Statws Unigol.

Darpariaethau eraill - mae holl ddarpariaethau eraill yn ddinod fesul un

NODIADAU AR Y CYFRIFON

36. Benthyciadau

Ffurfiwyd y benthyciadau sy'n cael eu dadlennu ar y Fantolen o'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol:

	01/04/2009				31/03/2010				31/03/2011			
	Prifswm £'000	Llog Cronedig £'000	Amorteiddiad £'000	Cost Wedi'i Hamorteiddio £'000	Prifswm £'000	Llog Cronedig £'000	Amorteiddiad £'000	Cost Wedi'i Hamorteiddio £'000	Prifswm £'000	Llog Cronedig £'000	Amorteiddiad £'000	Cost Wedi'i Hamorteiddio £'000
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	(109,053)	0	0	(109,053)	(106,563)	0	0	(106,563)	(102,563)	0	0	(102,563)
Y Farchnad	(23,800)	(638)	1,863	(22,575)	(23,800)	(674)	1,852	(22,622)	(23,800)	(711)	1,841	(22,670)
Cyrff y Llywodraeth	0	0	0	0	(930)	0	0	(930)	(920)	0	43	(877)
Cyfanswm Benthycia Hirdymor	(132,853)	(638)	1,863	(131,628)	(131,293)	(674)	1,852	(130,115)	(127,283)	(711)	1,884	(126,110)
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	(740)	(1,012)	0	(1,752)	(2,488)	(1,011)	0	(3,499)	(4,000)	(981)	0	(4,981)
Y Farchnad	0	(133)	0	(133)	0	(135)	0	(135)	0	(135)	0	(135)
Cyrff y Llywodraeth	0	0	0	0	0	0	0	0	(127)	0	20	(107)
Dros dro	0	0	0	0	(2,000)	0	0	(2,000)	0	0	0	0
Bondiau	(170)	(9)	0	(179)	(189)	(8)	0	(197)	(194)	(8)	0	(202)
Cyfanswm Benthycia Byrdymor	(910)	(1,154)	0	(2,064)	(4,677)	(1,154)	0	(5,831)	(4,321)	(1,124)	20	(5,425)

Caiff ymrwymïadau ariannol eu cludo ar y Fantolen am y gost wedi'i hamorteiddio. Mae PWLB wedi rhoi symiau gwerth teg i'r Cyngor o ran benthyciadau heb eu talu ac mae wedi asesu'r gwerthoedd teg trwy gyfrifo'r symiau y byddai'r Cyngor yn gorfod eu talu i ddileu'r benthyciadau fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth. Mae gan y Cyngor pump o fenthyciadau'r farchnad o bedwar banc. Gofynnwyd i'r banciau roi manylion gwerthoedd teg pob benthyciad. Ymatebodd dau o'r banciau, gan roi manylion seiliedig ar gostau brocer y benthyciad. Fodd bynnag, ar gyfer gweddill benthyciadau'r farchnad, mae'r Cyngor wedi asesu gwerth teg trwy ddefnyddio'r cyfraddau ad-dalu cynamserol PWLB oedd yn gyffredin ar 31 Mawrth. Ar gyfer benthyciadau dros dro a bondiau, y dyb yw bod y swm cludo n debyg i'r gwerth teg yn fras.

Mae'r benthyciadau gan Gyrff y Llywodraeth yn ddi-log ac yn cynnwys swm o £930k oddi wrth Lywodraeth Cymru (LIC) (a dderbyniwyd ym mis Mawrth 2010) a £11k gan Salix i dalu am brosiectau allyriad carbon a defnyddio llai o ynni. Yn ogystal, derbyniodd y Cyngor yn ystod y flwyddyn £106k o Gronfa Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru i dalu am arweiniadau i leoli llai o bobl allan o'r sir. Caiff y benthyciadau eu had-dalu dros gyfnod o 2 i 8 mlynedd.

Mae'r gwerthoedd teg fel a ganlyn:

	01/04/2009		31/03/2010		31/03/2011	
	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000	Prifswm £'000	Gwerth Teg £'000
PWLB	(109,793)	(142,097)	(109,051)	(135,159)	(106,563)	135,328
Y Farchnad	(23,800)	(27,865)	(23,800)	(26,750)	(23,800)	27,414
Ymrwymïadau ariannol	<u>(133,593)</u>	<u>(169,962)</u>	<u>(132,851)</u>	<u>(161,909)</u>	<u>(130,363)</u>	<u>162,742</u>

Mae'r gwerth teg yn fwy na'r swm cludo oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau cyfradd benodol, lle mae'r llog taladwy'n fwy na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg, ar ddyddiad y fantolen. Os caiff gwerthoedd teg y benthyciadau eu cyfrifo gan ddefnyddio cyfraddau benthycia newydd PWLB yna'r gwerthoedd ar gyfer benthyciadau PWLB a'r farchnad fyddai £114,732k a £24,475k yn eu tro. Mae'r ymrwymiad i dalu llog uwchlaw cyfraddau cyfredol y farchnad yn lleihau'r swm y byddai'r Cyngor yn gorfod ei dalu, ar gais y rhoddwr benthycy, neu a gytunwyd, i ad-dalu benthyciadau'n gynnar.

NODIADAU AR Y CYFRIFON

37. Prydlesi

Prydlesi Cyllidol

Mae'r Cyngor wedi caffael amrywiol gerbydau dan brydlesi cyllidol.

Caiff yr asedau a gafwyd dan y prydlesi hyn eu cludo fel Eiddo, Peiriannau ac Offer ar y Fantolen am y symiau clir canlynol:

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
4,121	3,362	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	3,194
<u>4,121</u>	<u>3,362</u>		<u>3,194</u>

Mae'r Cyngor yn ymrwmo i dalu isafsymiau dan y prydlesi hyn fel setliad o'r ymrwymiad hirdymor am y budd yn yr eiddo a gafwyd gan y Cyngor a chostau cyllid fydd yn daladwy gan y Cyngor yn y blynyddoedd a ddaw tra bo'r ymrwymiad yn parhau. Ffurfiwyd y taliadau prydles lleiaf o'r symiau canlynol.

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
1,049	992	Ymrwymadau prydlesi cyllidol (gwerth clir presennol o daliadau prydles lleiaf):	781
2,185	1,494	- cyfredol	1,467
		- anghyfredol	
324	214	Costau cyllid taladwy yn y blynyddoedd a ddaw	198
<u>3,558</u>	<u>2,700</u>	Taliadau prydles lleiaf	<u>2,446</u>

Bydd y taliadau prydles lleiaf yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Taliadau Prydles Lleiaf			Ymrwymadau Prydlesi Cyllidol		
	01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000	31/03/2011 £'000	01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000	31/03/2011 £'000
Cyn pen blwyddyn	1,200	1,100	885	1,049	992	781
Yn ddiweddarach na blwyddyn a chyn pen pum mlynedd	2,244	1,522	1,470	2,078	1,422	1,380
Yn ddiweddarach na phum mlynedd	114	78	91	107	72	87
	<u>3,558</u>	<u>2,700</u>	<u>2,446</u>	<u>3,234</u>	<u>2,486</u>	<u>2,248</u>

Prydlesi Gweithredu

Bydd y Cyngor yn defnyddio dodrefn ac offer a cherbydau dan delerau prydles weithredu.

Y taliadau prydles lleiaf dyledus yn y dyfodol dan brydlesi anniddymadwy yn y blynyddoedd a ddaw yw:

01/04/2009 £'000	31/03/2010 £'000		31/03/2011 £'000
157	158	Cyn pen blwyddyn	211
230	293	Yn ddiweddarach na blwyddyn a chyn pen pum mlynedd	416
0	0	Yn ddiweddarach na phum mlynedd	0
<u>387</u>	<u>451</u>		<u>627</u>

Y gwariant a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn mewn cysylltiad â'r prydlesi hyn oedd:

2009/10 £'000		2010/11 £'000
47	Diwylliannol, Amgylcheddol a Chynllunio	36
134	Gwasanaethau Plant ac Addysg	155
3	Gwasanaethau Priffyrdd a Chludiant	4
22	Tai'r Awdurdod Lleol (HRA)	0
7	Gwasanaethau Tai Eraill	4
11	Gofal Cymdeithasol Oedolion	9
11	Craidd Corfforaethol a Democraidaidd	21
<u>235</u>		<u>229</u>

38. Mentrau Cyllid Preifat (PFI) a Chontractau Tebyg

Ar 1 Ebrill 2009, ymunodd y Cyngor â chynllun PFI pum mlynedd ar hugain gyda WRG Cyf ar gyfer gwaredu gwastraff. Roedd yr holl gyfleusterau'n weithredol erbyn mis Medi 2009. Mae gwerth teg yr asedau sy'n cael eu dal dan y cytundeb yn cael eu cynnwys yn Eiddo, Peiriannau ac Offer ar sail prisiau yng nghynllun ariannol y gweithredwyr fel a ganlyn:

	Cerbydau, Peiriannau		
	Tir ac Adeiladau	Dodrefn ac Offer	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Gwerth ar 1 Ebrill 2009	0	0	0
Ychwanegiadau	13,144	3,766	16,910
Dibrisiant	0	0	0
Gwerth ar 1 Ebrill 2010	13,144	3,766	16,910
Ychwanegiadau	0	0	0
Dibrisiant	(473)	(643)	(1,116)
Gwerth ar 31 Mawrth 2011	<u>12,671</u>	<u>3,123</u>	<u>15,794</u>

Mae manylion y taliadau i'w gwneud yn ystod oes y cynllun fel a ganlyn:

	Gwerth Teg y Tâl am Wasanaeth	Llog a Rhenti Achlysurol	Ad-dalu'r Ymrwymiad	Cyfanswm Taliad Unedol
	£'000	£'000	£'000	£'000
cyn pen blwyddyn	7,770	2,767	250	10,787
o fewn dwy i bum mlynedd	36,088	10,190	812	47,090
o fewn chwech i ddeng mlynedd	55,081	12,248	1,281	68,610
o fewn un ar ddeg i bymtheng mlynedd	62,762	12,263	2,496	77,521
o fewn un ar bymtheg i un mlynedd ar hugain	69,426	11,653	5,280	86,359
o fewn dwy ar hugain i bum mlynedd ar hugain	46,021	5,160	5,311	56,492
	<u>277,148</u>	<u>54,281</u>	<u>15,430</u>	<u>346,859</u>

Mae'r tâl am wasanaeth yn cynnwys costau adnewyddu cylchred oes fel sydd yng nghynllun ariannol y gweithredwyr. Amcangyfrifwyd Y taliadau am y flwyddyn ariannol a ddaw trwy ddefnyddio cyfartaledd pwysol o'r amrywiol fynegrifau a bennwyd yn y contract. Seiliwyd y cyfraddau i'w defnyddio ar y codiadau ar 1 Ionawr 2011 sef RPI 5.09%, RPIx 5.11%, Mynegrif Llafur 6.09% a Mynegrif Derv 14.76%. Ar gyfer blynyddoedd dilynol tybiwyd chwyddiant o 2.5% yn holl fynegrifau fel y tybiwyd yng nghynllun ariannol y gweithredwr.

Mae'r ymrwymiad dyledus i'r contractwr am wariant cyfalaf a wnaed fel a ganlyn:

	2009/10	2010/11
	£'000	£'000
Gweddill ar 1 Ebrill	0	(15,669)
Taliadau yn ystod y flwyddyn	1,241	239
Gwariant Cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn	(16,910)	0
Gweddill ar 31 Mawrth	<u>(15,669)</u>	<u>(15,430)</u>

39. Ymrwymadau Achlysurol

a) Yn 1997, llofnododd cyflogaion llywodraeth leol a'r undebau llafur perthnasol y "Cytundeb Statws Unigol". Ymrwymodd y cytundeb awdurdodau i gynnal adolygiadau cyflog cyfartal a sefydlu strwythurau cyflogau anwahaniaethol, gan roi sylw i'r ffaith bod cyflogaion llywodraeth leol yn cael eu cyflogi ar delerau ac amodau gwahanol. Sefydlwyd darpariaeth ddarvoudus ar gyfer effaith debygol y cytundeb hwn.

b) Derbyniodd y Cyngor hawliad am iawndal yn unol â pharagraff 13 o Atodlen 14 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995, oddi wrth weithredwyr Chwarel yr Hafod. Mae'r cais yn codi o benderfyniad y Pwyllgor Cynllunio ar 4 Medi 2006 i gyhoeddi amodau diwygiedig o ran y caniatâd cynllunio i dynnu mwynau ar y safle sy'n cael eu cyfeirio atynt fel Adolygiad o Hen Ganiatâd Cynllunio Mwynau (ROMP) yn unol â'i ddyletswydd statudol yn dilyn dynodi rhan o'r safle'n Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA). Effaith y ROMP yw cyfyngu ar hawliad gweithio yn yr ACA.

Roedd yr hawliad yn destun gwrandawriad yn y Tribiwnlys Uchaf (Siambwr Tiroedd) ym mis Ionawr 2011. Amddiffynnodd y Cyngor yr hawliad ar y sail nad oedd unrhyw iawndal yn daladwy oherwydd bod yr hawliwr wedi mynegi bwriad eglur i beidio â gweithio ardal yr hawliad cyn gwneud y ROMP. Ar waethaf sefyllfa sylfaenol y Cyngor nad oes dim iawndal yn daladwy, os digwydd bod y Tribiwnlys Uchaf (Siambwr Tiroedd) yn penderfynu bod iawndal yn daladwy cytunwyd ar yr hawliad rhwng arbenigwyr prasio priodol y partion fel swm o £4,232k neu £4,267k neu £4,372k yn dibynnu ar benderfyniad y Tribiwnlys Uchaf Siambwr (Tiroedd) ar ddull asesu priodol o'r boblogaeth fadfallod sydd angen ei thrawsleoli.

Mae'r Tribiwnlys Uchaf (Siambwr Tiroedd) wedi penderfynu hawliad gan ddarganfod nad oes dim iawndal yn daladwy i'r hawliwr ac wedi gorchymyn i'r hawliwr dalu costau'r Cyngor. Mae'r penderfyniad ar faterion ffeithiol yn derfynol. Mae hawl gyfyngedig i apelio i'r Llys Apêl ar bwynt neu bwyntiau cyfreithiol ac mae angen caniatâd bob amser. Gwrthododd gan y Siambwr Tiroedd gais am ganiatâd i apelio ar 29 Awst 2011, ond gall yr hawliwr apelio yn erbyn y gwrthodiad i'r Llys Apêl.

40. Trafodion Cysylltiedig â Buddiannau Wedi Cyflogaeth

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogi ei swyddogion a chyflogeion eraill, mae'r Cyngor yn cynnig budd-daliadau ymdeol. Er na fydd y budd-daliadau hyn mewn gwirionedd yn cael eu talu cyn i'r cyflogeion ymddeol, mae'r Cyngor yn ymrwymo i wneud y taliadau sydd angen eu dadlennu pan fydd cyflogeion yn ennill eu hawl yn y dyfodol. Mae'r Cyngor yn cyfranogi yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS), yn benodol Cronfa Bensiynau Clwyd, sy'n cael ei gweinyddu ar ran y Cyngor gan Gyngor Sir y Fflint. Mae hwn yn gynllun wedi'i gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a chyflogeion yn talu cyfraniadau i'r gronfa, wedi'u cyfrif gyda'r bwriad o fantoli'r ymrwymadau pensiynau gydag asedau buddsoddi. Caiff costau buddiannau wedi cyflogaeth eu cydnabod yng Nghost Gwasanaethau pan fydd cyflogeion yn eu hennill, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu maes o law fel pensiynau. Fodd bynnag, seiliwyd y taliad i'w wneud ar gyfer treth y cyngor ar gyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy yn y flwyddyn ac, felly, caiff gwir gost budd-daliadau ymddeol ei gwyrddroi o'r Datganiad Symudiad Cronfeydd. Gwnaed y trafodion canlynol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad Symudiad Cronfeydd yn ystod y flwyddyn

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau Buddiannau Dewisol	
	2009/10	2010/11	2009/10	2010/11
	£'000	£'000	£'000	£'000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
<i>Cost Gwasanaethau:</i>				
Cost gwasanaeth cyfredol	7,919	12,539	0	0
Costau / (enillion) gwasanaethu'r gorffennol	135	(28,539)	0	(1,062)
Colled cwtogiad	209	1,047	0	0
<i>Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi:</i>				
Cost llogau	24,552	27,159	2,042	1,897
Elw disgwylidig ar asedau yn y cynllun	(15,110)	(20,329)	0	0
<i>Cyfanswm Buddiannau Wedi Cyflogaeth a Godwyd ar y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau</i>	<u>17,705</u>	<u>(8,123)</u>	<u>2,042</u>	<u>835</u>
<i>Buddiannau Eraill Wedi Cyflogaeth a Godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</i>				
Enillion a cholledion actwaraidd	55,802	(11,571)	5,737	(2,844)
<i>Cyfanswm Buddiannau Wedi Cyflogaeth a Godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwa</i>	<u>73,507</u>	<u>(19,694)</u>	<u>7,779</u>	<u>(2,009)</u>
Datganiad Symudiad Cronfeydd				
Gwrthdroi taliadau clir a wnaed i'r Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer buddiannau wedi cyflogaeth yn unol â'r Cod	(73,507)	19,694	(7,779)	2,009
<i>Y gwir swm a godwyd ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA ar gyfer Pensiynau yn y flwyddyn</i>				
Cyfraniadau'r cyflogwr taladwy i gynllun Cronfa Bensiynau Clwyd	<u>16,082</u>	<u>16,637</u>		
Budd-dal ymddeol taladwy i bensiynwyr			<u>2,528</u>	<u>3,104</u>

Cwm cronnus yr enillion a cholledion actiwaraidd a gydnabuwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at 31 Mawrth yw £12.7m.

41. Asedau ac ymrwymadau mewn cysylltiad â buddiannau wedi cyflogaeth

Cysoni gwerth presennol ymrwymadau'r cynllun:

	Ymrwymadau a Gyllidwyd: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Ymrwymadau heb eu Cyllido Buddiannau Dewisol	
	2009/10	2010/11	2009/10	2010/11
	£'000	£'000	£'000	£'000
1 Ebrill	(346,762)	(484,933)	(30,285)	(35,537)
Cost gwasanaeth cyfredol	(7,919)	(12,539)	0	0
Cost llogau	(24,552)	(27,159)	(2,042)	(1,897)
Cyfraniadau cyfranogwyr yn y cynllun (Colled) / cynnydd actiwaraidd	(4,506)	(4,428)	0	0
Budd-daliadau a dalwyd (Costau) / enillion gwasanaeth yn y gorffennol	(115,190)	14,830	(5,737)	2,844
Cwtogiadau	14,340	16,861	2,527	3,104
	(135)	28,539	0	1,062
	(209)	(1,047)	0	0
31 Mawrth	<u>(484,933)</u>	<u>(469,876)</u>	<u>(35,537)</u>	<u>(30,424)</u>

Cysoni gwerth teg asedau'r cynllun:

1 Ebrill	220,994	301,741
Cyfradd adennill ddisgwylidig (Colled) / cynnydd actiwaraidd	15,110	20,329
Cyfraniadau'r cyflogwr	59,388	(3,259)
Cyfraniadau cyflogeion	18,610	17,950
Budd-daliadau a dalwyd	4,506	4,428
	(16,867)	(18,174)
31 Mawrth	<u>301,741</u>	<u>323,015</u>

41. Asedau ac Ymrwymadau mewn cysylltiad â Buddiannau wedi Cyflogaeth parhad

Caiff yr elw disgwylidig ar asedau'r cynllun ei benderfynu trwy ystyried yr elw disgwylidig sydd i'w gael ar asedau sylfaenol y polisi buddsoddi cyfredol. Seiliwyd elw disgwylidig ar fuddsoddiadau llog sefydlog ar elw adbrynant crynswth ar ddyddiad y Fantolen. Mae elw disgwylidig ar fuddsoddiadau ecwiti'n adlewyrchu gwir gyfraddau adennill hirdymor a gafwyd yn y marchnadoedd priodol.

Roedd cynnydd o £21,482k yn y gwir elw ar asedau'r cynllun yn y flwyddyn (2009/10: cynnydd o £74,498k).

Hanes y Cynllun

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth presennol ymrwymadau:						
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(380,573)	(385,630)	(407,258)	(346,762)	(484,933)	(469,876)
Buddiannau Dewisol	(33,586)	(31,566)	(35,652)	(30,285)	(35,537)	(30,424)
Gwerth teg yr asedau	261,251	282,697	279,673	220,994	301,741	323,015
Gwarged / (diffyg) yn y cynllun:						
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(119,322)	(102,933)	(127,585)	(125,768)	(183,192)	(146,861)
Buddiannau Dewisol	(33,586)	(31,566)	(35,652)	(30,285)	(35,537)	(30,424)
Cyfanswm	<u>(152,908)</u>	<u>(134,499)</u>	<u>(163,237)</u>	<u>(156,053)</u>	<u>(218,729)</u>	<u>(177,285)</u>

Mae'r ymrwymadau'n dangos yr ymrwymadau sylfaenol sydd gan y Cyngor yn y pen draw i dalu buddiannau wedi cyflogaeth. Mae gan gyfanswm yr atebolrwydd o £177m effaith sylweddol ar werth clir y Cyngor fel y cofnodwyd ar y Fantolen, gan beri gweddill at ei gilydd o £553.8m. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol ar gyfer cyllido'r diffyg yn golygu bod seyllfa ariannol y Cyngor yn dal yn iach. Bydd y diffyg yn y cynllun yn cael ei gywiro trwy gyfraniadau uwch dros weddill bywyd gwaith cyflogaeth, yn ôl asesiad actiwari'r cynllun. Cyfanswm y cyfraniadau y mae disgwyl i'r Cyngor eu gwneud i Gronfa Bensiynau Clwyd yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2012 yw £17.8m.

Sail Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Aseswyd ymrwymadau ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, amcangyfrif o'r pensiynau fydd yn daladwy yn y blynyddoedd a ddaw, yn dibynnu ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyflogau ac ati. Aseswyd ymrwymadau Cronfa Bensiynau Clwyd gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni actiwariadaid annibynnol, gydag amcangyfrifon ar gyfer y Gronfa'n seiliedig ar brisiad diweddaraf y cynllun, ar 31 Mawrth 2010.

Y prif dybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiwari oedd:

	Cynllun Pensiwn		Buddiannau Dewisol	
	2010/11	2009/10	2010/11	2009/10
Cyfradd adennill hirdymor ddisgwylidig ar asedau yn y cynllun:				
Buddsoddiadau ecwiti	7.5%	7.5%		
Bondiau	5.1%	5.2%		
Arall	6.9%	7.2%		
Tybiaethau marwoldeb:				
Hirhoedledd pensiynwyr presennol 65 oed:				
Dynion	21.8	21.20	21.8	21.20
Merched	24.3	24.10	24.3	24.10
Hirhoedledd pensiynwyr y dyfodol yn 65 oed:				
Dynion	23.2	22.20		
Merched	25.9	25.00		
Cyfradd chwyddiant	3.40%	3.30%	3.30%	3.20%
Cyfradd cynnydd cyflogau	4.40%	4.55%		
Cyfradd cynnydd pensiynau	2.90%	3.30%	2.80%	3.20%
Cyfradd gostwng ymrwymadau'r cynllun	5.50%	5.60%	5.40%	5.50%
Cyfradd manteisio ar ddewis trosi pensiwn blynyddol yn gyfandaliad ymddeol	50%	50%		

Mae asedau'r gronfa pensiwn yn cynnwys buddsoddiadau heb eu dyfynnu'n cael eu cludo am eu gwerth teg. Oherwydd yr ansicrwydd cynhenid cysylltiedig â phrisio buddsoddiadau o'r fath, yn deillio o absenoldeb marchnad hylif, gall gwerth teg y buddsoddiadau hyn fod yn wahanol i'w gwerthoedd sylweddoladwy.

Nid oes gan y trefniadau Budd-daliadau Dewisol asedau ar gyfer eu hymrwymadau. Mae asedau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol, fesul cyfran o gyfanswm yr asedau mewn llaw:

	31/03/2010	31/03/2011
	%	%
Buddsoddiadau ecwiti	58.5	58.5
Offerynnau dyled	11.8	11.8
Asedau eraill	29.7	29.7
	100.0	100.0

41. Asedau ac Ymrwymadau mewn cysylltiad â Buddiannau wedi Cyflogaeth parhad

Hanes enillion a cholledion a welwyd

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
	%	%	%	%	%	%
Gwahaniaethau rhwng yr elw disgwylidig a gwir elw ar asedau	15.00	0.10	(9.70)	(38.70)	19.70	2.91
Enillion a cholledion a welwyd gydag ymrwymadau	2.10	0.00	(3.30)	0.00	0.00	(1.01)

42. Cynlluniau Cyfraniadau Diffiniedig

Mae athrawon yng nghyflogaeth y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiynau Athrawon, sy'n cael ei weinyddu gan Capita Teachers' Pensions. Mae'n rhoi buddiannau diffiniedig i athrawon ar eu hymddeoliad, ac mae'r Cyngor yn cyfrannu tuag at y costau trwy wneud cyfraniadau seiliedig ar ganran cyflogau pensiynadwy'r aelodau.

Yn 2010/11, fe dalodd y Cyngor £5.4m i Capita Teachers' Pensions o ran budd-daliadau ymddeol athrawon, yn cynrychioli 14.1% o gyflog pensiynadwy. Y ffigurau ar gyfer 2009/10 oedd £5.4m ac 14.1%. Yn ogystal, gwnaed taliadau o ran costau blynyddoedd ychwanegol, dewis cronodig a straen cronfa bensiwn o £0.84m (£0.23m yn 2009/10) i Capita. Nid oedd unrhyw gyfraniadau'n dal yn daladwy ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae Cynllun Pensiynau Athrawon yn gynllun budd diffiniedig. Er nad yw'r cynllun yn gronedig, bydd Pensiynau Athrawon yn defnyddio cronfa dybiannol fel sail i gyfrifo cyfradd cyfraniadau cyflogwr i'w dalu gan y Cyngor. Fodd bynnag, nid oes modd i'r Cyngor nodi cyfran ymrwymadau sylfaenol y cynllun sydd i'w phriodoli i'w gyflogeion ei hun at ddiben y Gyfriflen hon ac, felly, mae'n cael ei gyfrifo ar fel cynllun cyfraniadau diffiniedig. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gostau unrhyw fanteision ychwanegol sy'n cael eu dyfarnu ar ymddeoliad cynnar oddi allan i delerau cynllun yr Athrawon. Caiff y buddiannau hyn eu cronni'n llawn yn yr atebolrwydd pensiynau.

43. Adnoddau Defnyddiadwy Wrth Gefn

Caiff symudiadau yn adnoddau defnyddiadwy wrth gefn y Cyngor eu manylu yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd a nodyn 6.

44. Adnoddau Annefyddiadwy Wrth Gefn

01/04/2009	31/03/2010		31/03/2011
£'000	£'000		£'000
13,805	210,259	Cronfa Adbrisio	209,124
530,963	486,349	Cyfrif Addasu Cyfalaf	476,118
(2,819)	(2,606)	Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	(2,330)
127	99	Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn	78
(156,053)	(218,729)	Pensiynau Wrth Gefn	(177,285)
(5,600)	(5,600)	Cyfrif Ôl-gyflogau Cyflog Anghyfartal	(5,600)
(2,015)	(1,807)	Cyfrif Absenoldebau Cronodig	(1,829)
378,408	467,965	Cyfanswm Adnoddau Annefyddiadwy Wrth Gefn	498,276

NODIADAU AR Y CYFRIFON

45. Y Gronfa Adbriso

Mae'r Gronfa Adbriso'n cynnwys yr enillion a wnaed gan y Cyngor yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei eiddo, peiriannau ac offer. Caiff y gweddill ei leihau pan fo asedau gydag enillion wedi cronni:

- adbrisiad i lawr neu amhariad a'r enillion yn cael eu colli
- defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau a'r enillion yn cael eu llyncu trwy ddibrisiant, neu
- gwaredu a'r enillion yn cael eu sylwedd

Mae'r Gronfa'n cynnwys enillion adbriso sydd wedi cronni ers 1 Ebrill 2007 yn unig, dyddiad creu'r Gronfa. Caiff enillion a gronnodd cyn y dyddiad hwnnw eu cyfuno â gweddill y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2009/10 £'000		2010/11 £'000	
13,805	Gweddill ar 1 Ebrill		210,259
205,939	Adbriso asedau ar i fyny	10,018	
(5,758)	Nid yw adbriso asedau ar i lawr a cholledion amhariad yn cael eu codi ar y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau	(7,410)	
200,181	Gwarged neu (ddiffyg) wrth adbriso asedau anghyfredol heb ei roi yn y Gwarged / Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau		2,608
(3,651)	Y gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	(3,690)	
(76)	Enillion wedi cronni ar asedau a werthwyd neu sy'n ddiangen	(53)	
(3,727)	Swm a ddilëwyd o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf		(3,743)
<u>210,259</u>	Gweddill ar 31 Mawrth		<u>209,124</u>

46. Y Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn llyncu'r gwahaniaethau amseriad sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer yn cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol a chyllido caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Caiff y cyfrif ei ddebydu gyda chost caffael, adeiladu neu wella oherwydd bod dibrisiant, colledion amhariad ac amorteiddiadau'n cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda symiau cysoni o'r Gronfa Adbriso i drosi ffigurau gwerth teg i sail gostau hanesyddol). Caiff y Cyfrif ei gredydu gyda symiau neilltuo gan y Cyngor fel cyllid ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion adbriso oedd wedi cronni yn Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, dyddiad creu'r Gronfa Adbriso i ddal enillion o'r fath.

Mae nodyn 6 yn rhoi manylion ffynhonnell yr holl drafodion a roddwyd yn y Cyfrif, ar wahân i'r rhai'n cynnwys y Gronfa Adbriso.

2009/10 £'000		2010/11 £'000	
530,963	Gweddill ar 1 Ebrill		486,349
	Gwrthdroi eitemau cysylltiedig â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:		
(76,371)	- taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(44,303)	
0	- colledion adbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer		
(146)	- amorteiddio asedau anniriaethol	(229)	
(1,039)	- gwariant cyllidol a gyllidwyd gyfalaf trwy statud	(2,536)	
(1,070)	- symiau asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth wared neu werthu fel rhan o'r cynnydd / colled wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,474)	
(78,626)			(48,542)
164	Trosglwyddiadau i / o dderbyniadau cyfalaf wrth gefn	542	
3,727	Symiau addasu a ddilëwyd o'r Gronfa Adbriso	3,743	
(74,735)	Swm clir a ddilëwyd o gost asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn		4,285
	Codi cyfalaf a gymhwyswyd yn y flwyddyn:		
1,579	- defnyddio'r Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i gyllido gwariant cyfalaf newydd	81	
16,427	- grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a gymhwyswyd i godi cyfalaf	20,972	
191	- cymhwyso grantiau i godi cyfalaf o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig	1,001	
7,753	- darpariaeth statudol ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf a godwyd ar y weddillion y Gronfa Gyffredinol a HRA	6,844	
4,171	- gwariant cyfalaf a godwyd ar weddillion y Gronfa Gyffredinol a HRA	5,128	
30,121			34,026
<u>486,349</u>	Gweddill ar 31 Mawrth		<u>476,118</u>

47. Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn llyncu'r gwahaniaethau amseriad sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrif am incwm a threuliau cysylltiedig â rhai offerynnau ariannol ac am dderbyn colledion neu elwa ar enillion y darpariaethau statudol. Bydd y Cyngor yn defnyddio'r Cyfrif i reoli premiymau sydd i'w talu am adbrynu benthyciadau'n gynnar. Caiff premiymau eu debydu ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan gânt eu talu, ond eu gwrthdroi o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA i'r Cyfrif yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd. Dros gyfnod, caiff y draul ei rhoi'n ôl i Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn unol â threfniadau statudol ar wasgaru'r baich ar dreth y cyngor / rhenti tai. Yn achos y Cyngor, y cyfnod hwn yw'r cyfnod y benthyciadau oedd ar ôl ar adeg eu hadbrynu. O ganlyniad, bydd y gweddill yn y Cyfrif ar 31 Mawrth 2011 yn cael ei godi ar y Gronfa Gyffredinol dros y 43 blynedd nesaf.

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(2,819)	Gweddill ar 1 Ebrill	(2,606)
0	Premiymau a dalwyd yn y flwyddyn ac a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
213	Cyfran y premiymau a dalwyd mewn blynyddoedd ariannol blaenorol i'w chodi ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn unol â gofynion statudol	276
213	Y gwahaniaeth rhwng costau cyllid a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â chostau cyllid taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	276
<u>(2,606)</u>	Gweddill ar 31 Mawrth	<u>(2,330)</u>

48. Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Mae'r Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn yn dal yr enillion cydnabyddedig ar waredu asedau anghyfredol heblaw ond na chafwyd setliad arian parod amdanynt eto. Dan drefniadau statudol, nid yw'r Cyngor yn trin yr enillion hyn fel rhai defnyddiadwy ar gyfer cyllido gwariant cyfalaf newydd nes bydd derbyniadau arian parod yn gefn iddynt. Pan fydd y setliad arian parod gohiriedig yn digwydd maes o law, caiff symiau eu trosglwyddo i'r Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn.

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
127	Gweddill ar 1 Ebrill	99
0	Trosglwyddo derbynion gwerthiant gohiriedig a gredydwyd fel rhan o'r cynnydd / colled wrth wared i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
(28)	Trosglwyddo i'r Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn wrth dderbyn arian parod	(21)
<u>99</u>	Gweddill ar 31 Mawrth	<u>78</u>

49. Pensiynau Wrth Gefn

Mae'r Pensiynau Wrth Gefn yn llyncu'r gwahaniaethau amseriad sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrif am fuddiannau wedi cyflogaeth ac am gyllido buddiannau'n unol â darpariaethau statudol. Mae'r Cyngor yn cyfrif am fuddiannau wedi cyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth i'r buddiannau gael eu hennill gan gyflogeion trwy gronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwymiadau cydnabyddedig i adlewyrchu chwyddiant, tybiaethau newidiol ac elw buddsoddiad o unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn gofyn cyllido buddiannau a enillwyd wrth i'r Cyngor wneud cyfraniadau'r cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu'n talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt maes o law. Felly, mae gweddill y Pensiynau Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddiannau a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a phresennol a'r adnoddau a roddodd y Cyngor o'r neilltu i'w talu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y neilltuwyd cyllid erbyn y bydd yn adeg talu'r buddiannau.

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(156,053)	Gweddill ar 1 Ebrill	(218,729)
(61,539)	Enillion neu golledion actwaraidd ar asedau a dyledion pensiynau	14,415
(19,747)	Gwrthdroi eitemau cysylltiedig â budd-daliadau ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	7,288
18,610	Cyfraniadau pensiynau'r cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	19,741
<u>(218,729)</u>	Gweddill ar 31 Mawrth	<u>(177,285)</u>

NODIADAU AR Y CYFRIFON

50. Cyfrif Ôl-gyflogau Cyflog Anghyfartal

Mae'r Cyfrif Ôl-gyflogau Cyflog Anghyfartal yn gwneud iawn am y gwahaniaethau rhwng y gyfradd y bydd y Cyngor yn darparu ar gyfer costau posibl setliadau ôl-gyflog mewn cysylltiad ag achosion Cyflog Cyfartal a'r gallu dan ddarpariaethau statudol i ohirio'r effaith ar Weddill y Gronfa Gyffredinol nes bydd arian parod yn cael ei dalu i hawlwyr.

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(5,600)	Gweddill ar 1 Ebrill	(5,600)
0	Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer ôl-gyflog mewn cysylltiad ag achosion Cyflog Cyfartal	0
0	Setliadau arian parod a dalwyd yn y flwyddyn	0
0	Y gwahaniaeth rhwng symiau a godwyd am Hawliadau Cyflog Cyfartal ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â chost setliadau taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0
(5,600)	Gweddill ar 31 Mawrth	(5,600)

51. Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn llyncu'r gwahaniaethau a fyddai'n codi fel arall ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA wrth gronni ar gyfer absenoldebau taledig a enillwyd ond na chymrwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn gofyn bod trosglwyddiadau i neu o'r Cyfrif yn golygu nad oes dim effaith ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA.

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(2,015)	Gweddill ar 1 Ebrill	(1,807)
2,015	Setlo neu ddiwedd cronid a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	1,807
(1,807)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(1,829)
208	Y gwahaniaeth rhwng cydnabyddiaeth swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail cronidau â'r gydnabyddiaeth daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(22)
(1,807)	Gweddill ar 31 Mawrth	(1,829)

52. Datganiad Llif Arian – Addasu'r gwarged / diffyg clir wrth ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heblaw arian parod:

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(76,371)	Dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(44,304)
(146)	Amorteiddio asedau anniriaethol	(228)
(142)	Cynnydd / (Gostyngiad) mewn rhestr eiddo	(24)
(3,112)	Cynnydd / (Gostyngiad) mewn dyledwyr	1,240
1,062	Cynnydd / (Gostyngiad) mewn credydwyr	(4,246)
(1,137)	Trosglwyddo i / (o) bensïynau wrth gefn	27,029
40	Trosglwyddo i / (o) ddarpariaethau	(208)
(10)	Amorteiddio benthyca hirdymor	52
(1,070)	Swm cludo asedau anghyfredol a werthwyd	(1,474)
17,475	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf a gredydwyd i incwm a gwariant	21,238
(1,039)	Gwariant Cyllidol ai gyllidwyd o gyfalaf trwy statud	(2,536)
490	Incwm cyllid a ddiffiniwyd fel cyfalaf trwy statud	450
(63,960)		(3,011)

53. Datganiad Llif Arian - Addasu ar gyfer eitemau sydd yn y gwarged neu ddiffyg clir wrth ddarparu gwasanaethau sy'n buddsoddi ac yn cyllido gweithgareddau:

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
773	Derbyniadau o werthu asedau anghyfredol	11,328
773		11,328

54. Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Gweithredu

Mae'r llifau arian ar gyfer gweithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(1,905)	Llog a dderbyniwyd	(627)
9,364	Llog a dalwyd	10,707

55. Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Buddsoddi

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
29,887	Prynu eiddo, peiriannau, offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	33,851
3,500	Prynu buddsoddiadau byrdymor a hirdymor	500
4,821	Taliadau eraill gweithgareddau buddsoddi	8,080
(773)	Derbyniadau o werthu eiddo, peiriannau, offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(11,328)
0	Derbyniadau o fuddsoddiadau byrdymor a hirdymor	0
(20,794)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(27,739)
<u>16,641</u>	Lifau arian clir o weithgareddau buddsoddi	<u>3,364</u>

56. Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Cyllido

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
(2,949)	Derbyniadau arian parod o benthyca byrdymor a hirdymor	(122)
0	Derbyniadau eraill o weithgareddau cyllido	(435)
2,347	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r ymrwymadau cysylltiedig â phrydlesi cyllidol a chontractau PFI ar fantolen	1,374
742	Ad-daliadau o fenthyciad byrdymor a hirdymor	4,488
4,285	Taliadau eraill o weithgareddau cyllido	0
<u>4,425</u>	Lifau arian clir o weithgareddau cyllido	<u>5,305</u>

57. Cronfeydd Ymddiried

Mae'r Cyngor yn gweinyddu nifer o gronfeydd ymddiried cysylltiedig â gwasanaethau penodol. Mae natur y rhain yn amrywio, ac yn ymwneud yn bennaf â chymynroddion a adawyd i'r Cyngor, at ddibenion addysg. Nid yw trafodion y cronfeydd ymddiried hyn yn rhan o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr na'r Fantolen. Mae crynodeb o drafodion y gronfa ymddiried addysg fel a ganlyn:

<u>2009/10</u> <u>£'000</u>		<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
150	Gweddill Agoriadol	143
1	Llog Buddsoddi	1
(8)	Dyfarniadau i ysgolion	(6)
<u>143</u>	Gweddill wrth Gau	<u>138</u>

Caiff y gweddill wrth gau uchod ei gynrychioli gan arian parod.

58. Gofal Cymdeithasol - Cronfeydd Cadw Diogel ac Amwynder

Cyfrifon Cadw Diogel – Mae'r Adran Gofal Cymdeithasol Oedolion yn cynnal cyfrifon Cadw Diogel unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau sy'n byw yn y gymuned ac sy'n methu delio â'u materion ariannol oherwydd eu hanallu meddyliol. Y Prif Swyddog Gofal Cymdeithasol yw'r sawl a benodwyd gydag Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob un o ddefnyddwyr y gwasanaeth. Y gweddill ar 31 Mawrth 2011 oedd £2,356k (£1,673k ar 31 Mawrth 2010) ac mae hyn yn adlewyrchu faint o arian sy'n cael ei ddal gan y Cyngor ar ran defnyddwyr ei wasanaethau.

Cronfeydd Amwynder – Mae Cronfeydd Amwynder yn cynrychioli cronfeydd sy'n cael eu dal ar ran sefydliadau, fel canolfannau dydd a chartrefi preswyl. Mae'r taliadau am eitemau a brynwyd er lles trigolion a chleientiaid y sefydliadau hyn a chaiff yr incwm ei gynhyrchu o roddion ac anrhegion teuluoedd cleientiaid a chymynroddion o ystadau cleientiaid ymadawedig. Y gweddill ar 31 Mawrth 2011 oedd £27,719 (£19,974 ar 31 Mawrth 2010).

NODIADAU AR Y CYFRIFON

59. Symiau Hysbysedig ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu Adnoddau

Dadansoddiad incwm a gwariant fesul gwasanaeth ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r hyn a bennwyd gan y Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau. Fodd bynnag, bydd Bwrdd Gweithredol y Cyngor yn gwneud penderfyniadau ar ddyrannu adnoddau ar sail adroddiadau arolygu'r gyllideb sy'n cael eu dadansoddi ar draws adrannau. Caiff yr adroddiadau hyn eu paratoi ar sail wahanol i'r polisïau cyfrifyddu a ddefnyddir yn y datganiadau ariannol. Yn arbennig:

- ni chaiff unrhyw newidiadau eu gwneud mewn cysylltiad â gwariant cyfalaf (tra bo colledion dibrisiant, adbriso ac amhariad dros y gweddill ar y Gronfa Adbriso ac amorteiddiadau'n cael eu codi ar wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr)

- caiff costau budd-daliadau ymddeol eu seilio ar lifau arian (talu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) yn hytrach na chostau gwasanaeth cyfredol o fuddiannau sydd wedi ei gronni yn y flwyddyn

- caiff gwariant ar rai gwasanaethau ategol ei gyllidebu'n ganolog yn hytrach na'i godi ar adrannau.

Mae incwm a gwariant prif adrannau'r Cyngor sy'n cael eu cofnodi yn yr adroddiadau ar y gyllideb am y flwyddyn fel a ganlyn:

Incwm a Gwariant Adrannol 2010/11

	Plant a Phobl Ifanc (gan gynnwys ysgolion) £'000	Gofal Cymdeithasol Oedolion £'000	Yr Amgylchedd £'000	Tai heblaw HRA £'000	Corfforaethol a Chanolog £'000	Gwasanaethau Eraill £'000	Cyfanswm £'000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall	(18,612)	(8,197)	(11,234)	(1,617)	(3,582)	(16,930)	(60,172)
Grantiau'r llywodraeth	(15,819)	(5,406)	(9,195)	(46,678)	0	(4,716)	(81,814)
Cyfanswm Incwm	(34,431)	(13,603)	(20,429)	(48,295)	(3,582)	(21,646)	(141,986)
Treuliau cyflogeion	87,847	21,718	12,221	1,612	1,646	29,040	154,084
Treuliau gwasanaeth eraill	28,674	29,951	31,657	48,072	27,248	18,175	183,777
Codi ar wasanaeth ategol	7,543	72	38	74	62	1,370	9,159
Cyfanswm Gwariant	124,064	51,741	43,916	49,758	28,956	48,585	347,020
Gwariant Clir	89,633	38,138	23,487	1,463	25,374	26,939	205,034

Incwm a Gwariant Adrannol 2009/10 Ffigurau Cymharol

	Plant a Phobl Ifanc (gan gynnwys ysgolion) £'000	Gofal Cymdeithasol Oedolion £'000	Yr Amgylchedd £'000	Tai heblaw HRA £'000	Corfforaethol a Chanolog £'000	Gwasanaethau Eraill £'000	Cyfanswm £'000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall	(16,763)	(8,600)	(9,669)	(1,618)	(2,728)	(20,333)	(59,711)
Grantiau'r llywodraeth	(16,052)	(6,261)	(4,233)	(43,704)	0	(8,341)	(78,591)
Cyfanswm Incwm	(32,815)	(14,861)	(13,902)	(45,322)	(2,728)	(28,674)	(138,302)
Treuliau cyflogeion	85,778	23,028	10,130	1,538	916	32,690	154,080
Treuliau gwasanaeth eraill	29,852	28,161	21,284	45,087	25,815	28,053	178,252
Codi ar wasanaeth ategol	6,499	50	29	75	79	946	7,678
Cyfanswm Gwariant	122,129	51,239	31,443	46,700	26,810	61,689	340,010
Gwariant Clir	89,314	36,378	17,541	1,378	24,082	33,015	201,708

Cysoni Incwm a Gwariant Adrannau â Chost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r cysoni hwn yn dangos sut mae'r ffigurau yn y dadansoddiad adrannol o incwm a gwariant yn berthnasol i'r symiau sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

	2009/10 £'000	2010/11 £'000
Gwariant clir yn y Dadansoddiad Adrannol	201,708	205,034
Gwariant clir gwasanaethau a gwasanaethau ategol heb fod yn y Dadansoddiad	(162)	(1,595)
Symiau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr heb eu hysbysu i'r Bwrdd Gweithredol yn y Dadansoddiad	76,255	46,425
Symiau sydd yn y Dadansoddiad heb fod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(34,816)	(63,583)
Cost Gwasanaethau yn Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	242,985	186,281

NODIADAU AR Y CYFRIFON

59. Symiau Hysbysedig ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu Adnoddau parhad

Cysoni â Dadansoddiad Goddrychol

Mae'r cysoni hwn yn dangos sut mae'r ffigurau yn y dadansoddiad incwm a gwariant adrannol yn berthnasol i dsadansoddiad goddrychol o'r Gwarged neu dDiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2010/11	Dadansoddid Adrannol £'000	Gwasanaethau a Gwasanaethau Ategol heb fod yn y Dadansoddiad £'000	Symiau heb eu Hysbysu i'r Bwrdd £'000	Gweithredol ar gyfer penderfynu £'000	Symiau heb fod yn yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000	Dyranriad Codiadau Ar £'000	Cost Gwasanaethau £'000	Symiau Corfforaethol £'000	Cyfanswm £'000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth aral	(60,172)	(37,955)		242	4,505	27,208	(66,172)	0	(66,172)
Llog ac Incwm o fuddsoddiad	0	0		0	0	0	0	(20,987)	(20,987)
Incwm o dreth y cyngor	0	0		0	0	0	0	(56,967)	(56,967)
Grantiau a chyfraniadau'r Llywodraeth	(81,814)	(1,010)		(5,544)	0	0	(88,368)	(184,739)	(273,107)
Cyfanswm Incwm	(141,986)	(38,965)		(5,302)	4,505	27,208	(154,540)	(262,693)	(417,233)
Treuliau cyflogeion	154,084	10,597		0	(33,611)	(3,742)	127,328	0	127,328
Treuliau gwasanaeth eraill	183,777	25,134		7,374	(34,477)	(12,948)	168,860	0	168,860
Codi ar y gwasanaethau ategol	9,159	1,639		(179)	0	(10,518)	101	0	101
Dibrisiant, amorteiddiad ac amhariad	0	0		44,532	0	0	44,532	0	44,532
Taliadau llog	0	0		0	0	0	0	39,718	39,718
Archebiannau ac Ardollau	0	0		0	0	0	0	18,466	18,466
Cynnydd neu Golled wrth gael gwared ar Asedau anghyfredol	0	0		0	0	0	0	(9,853)	(9,853)
									0
Cyfanswm Gwariant	347,020	37,370		51,727	(68,088)	(27,208)	340,821	48,331	389,152
Gwarged neu diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	205,034	(1,595)		46,425	(63,583)	0	186,281	(214,362)	(28,081)

Ffigurau Cymharol 2009/10	Dadansoddid Adrannol £'000	Gwasanaethau a Gwasanaethau Ategol heb fod yn y Dadansoddiad £'000	Symiau heb eu Hysbysu i'r Bwrdd £'000	Gweithredol ar gyfer penderfynu £'000	Symiau heb fod yn yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000	Dyranriad Codiadau Ar £'000	Cost Gwasanaethau £'000	Symiau Corfforaethol £'000	Cyfanswm £'000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth aral	(59,712)	(37,559)		(445)	6,602	22,816	(68,298)	0	(68,298)
Llog ac Incwm o fuddsoddiad	0	0		0	0	0	0	(15,951)	(15,951)
Incwm o dreth y cyngor	0	0		0	0	0	0	(55,310)	(55,310)
Grantiau a chyfraniadau'r Llywodraeth	(78,591)	(1,063)		(4,638)	0	2,425	(81,867)	(174,179)	(256,046)
Cyfanswm Incwm	(138,303)	(38,622)		(5,083)	6,602	25,241	(150,165)	(245,440)	(395,605)
Treuliau cyflogeion	154,081	10,937		0	(8,391)	(1,011)	155,616	0	155,616
Treuliau gwasanaeth eraill	178,252	26,106		4,765	(31,568)	(16,598)	160,957	0	160,957
Codi ar y gwasanaethau ategol	7,678	1,417		56	(1,459)	(7,632)	60	0	60
Dibrisiant, amorteiddiad ac amhariad	0	0		76,517	0	0	76,517	0	76,517
Taliadau llog	0	0		0	0	0	0	36,031	36,031
Archebiannau ac Ardollau	0	0		0	0	0	0	17,893	17,893
Cynnydd neu Golled wrth gael gwared ar Asedau anghyfredol	0	0		0	0	0	0	297	297
Cyfanswm Gwariant	340,011	38,460		81,338	(41,418)	(25,241)	393,150	54,221	447,371
Gwarged neu diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	201,708	(162)		76,255	(34,816)	0	242,985	(191,219)	51,766

NODIADAU AR Y CYFRIFON

60. Incwm Grantiau

Credydodd y Cyngor y grantiau, cyfraniadau a rhoddion canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	<u>2009/10</u> <u>£'000</u>	<u>2010/11</u> <u>£'000</u>
Credydwyd i Incwm Trethi a Grantiau Amhenodol:		
Trethi Annomestig	35,605	37,294
Grant Cynnal Cyllid	120,714	125,114
Grant Cytundeb Gwella	1,285	1,285
Grant Lwfans Atgyweiriadau Mawr	7,600	7,600
Grant Cyfalaf Cyffredinol	0	787
Cronfa Gyfalaf Gwella Strategol	1,820	2,067
Cronfa Mynediad at Gyfalaf Rhanbarthol	202	547
Grant Cludiant	1,658	4,240
Grant Cynnal Ffyrdd	653	172
Grant Gwella Adeiladau Ysgolion	1,301	3,657
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf Eraill	3,341	1,976
	<u>174,179</u>	<u>184,739</u>
Credydwyd i Wasanaethau:		
Llywodraeth Cymru - Grant Cyfalaf Cyffredinol	2,081	1,298
Grant Penodol Adnewyddu Tai	2,234	2,233
Cronfa Gyfalaf Gwella Strategol	0	919
Grant Gwella Adeiladau Ysgolion	0	128
PFI	1,681	2,201
Grant Gwastraff	2,410	2,977
Grant Cefnogi Pobl	4,227	4,899
Cyfnod Sylfaen	2,345	3,196
Llwybrau Dysgu (14-19)	838	840
Darpariaeth ôl-16 mewn ysgolion	2,605	3,091
Cronfa Ysgolion Gwell	932	621
Dechrau'n Deg	1,127	1,553
Cymorth	2,179	1,860
Strategaeth Anabledd Dysgu	1,196	1,208
Grant Ad-dalu Tocynnau Mantais	2,593	2,534
Tîm Gweithredu ar Gamdefnyddio Sylweddau	916	987
PION Teuluoedd yn Gyntaf	0	350
Arall	8,605	8,728
Adran Gwaith a Phensiynau	43,369	44,880
Arall	2,529	3,865
	<u>81,867</u>	<u>88,368</u>

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau, cyfraniadau a rhoddion sydd eto i'w cydnabod fel incwm oherwydd bod amodau ynghlwm wrthynt fydd yn gofyn dychwelyd yr arian neu eiddo i'r rhoddwr. Mae'r gweddill ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	<u>31/03/2011</u> <u>£'000</u>
Derbyniad grant cyfalaf o Flaen Llaw:	
Llywodraeth Cymru - Ysgolion yr 21ain Ganrif	778
Grant Cludiant	267
Cronfa Adfywio Lleol	190
Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop	81
Awdurdod Datblygu Cymru	132
Grant Penodol Ardal Adnewyddu	193
Arall	46
Arall	
Taith (Sir y Fflint)	50
Cronfa Dreftadaeth y Loteri	48
Arall	20
	<u>1,805</u>

61. Polisiau Cyfrifyddu

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Cyngor ym mlwyddyn ariannol 2010/11 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn, 31 Mawrth 2011. Paratowyd yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010/11 a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau 2010/11, a ddatblygodd CIPFA/LASAAC Bwrdd Codau Awdurdodau Lleol.

Mae'r polisiau cyfrifyddu sydd yn y cod yn dilyn Safonau Rhyngwladol Cyflwyno Adroddiadau Ariannol (IFRS) i'r graddau y maent yn ystyrion a phriodol i'r Cyngor. Pan fo'r Cod yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifyddu, dewiswyd y polisi cyfrifyddu sy'n cael ei farnu fel y mwyaf priodol i amgylchiadau arbennig y Cyngor at ddiben rhoi darlun cywir a theg. Caiff y polisiau arbennig a fabwysiadwyd gan y Cyngor eu disgrifio isod. Cymhwyswyd hwy'n gyson wrth ddelio ag eitemau a ystyriwyd yn berthnasol mewn cysylltiad â'r cyfrifon.

Paratowyd y cyfrifon dan y confensiwn cost hanesyddol wedi'i addasu i roi cyfrif am adbriso eiddo, peiriannau ac offer, asedau anniriaethol, asedau ariannol ac ymrwymidiadau ariannol.

1. CRONIADAU INCWM A GWARIANT

Caiff gweithgaredd ei gyfrif yn y flwyddyn y digwyddodd, nid yn unig ar adeg gwneud neu dderbyn taliadau arian parod. Yn benodol:

- Caiff derbyniadau o werthu nwyddau eu cydnabod pan fydd y Cyngor yn trosglwyddo peryglon a gwobrau sylweddol perchenogaeth i'r prynwr a phan fo'n debygol y bydd y buddiannau economaidd neu obeithion gwasanaeth cysylltiedig â'r trafodiad yn deillio i'r Cyngor.
- Caiff derbyniadau o ddarparu gwasanaethau eu cydnabod pan all y Cyngor fesur canran cwblhau'r trafodiad yn ddibynadwy a phan fo'n debygol y bydd y buddiannau economaidd neu obeithion gwasanaeth cysylltiedig â'r trafodiad yn deillio i'r Cyngor.
- Caiff cyflenwadau eu cofnodi fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwllch rhwng dyddiad derbyn y cyflenwadau a'u defnyddio, cânt eu dwyn ymlaen fel rhestri eiddo ar y Fantolen.
- Caiff treuliau cysylltiedig â gwasanaethau a dderbyniwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarparwyd gan gyflogeion) eu cofnodi fel gwariant ar adeg derbyn y gwasanaethau yn hytrach nag ar adeg gwneud taliadau.
- Caiff llog derbyniadwy ar fuddsoddiadau a thaladwy ar fenthyciadau eu cyfrif yn eu tro fel incwm a gwariant ar sail y gyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na llifau arian a sefydlwyd neu a bennwyd gan y contract.
- Pan gydnabuwyd derbyniadau a gwariant ond na dderbyniwyd na thalwyd arian parod, caiff dyledwyr neu gredydwyr ar gyfer y symiau perthnasol eu cofnodi ar y Fantolen. Pan na thalwyd dyledion, caiff gweddillion dyledwyr eu nodi gan godi ar dderbyniadau am yr incwm a allai beidio â chael ei gasglu.

2. ARIAN PAROD A CHYWERTHOEDD ARIAN PAROD

Caiff arian parod ei gynrychioli gan arian mewn llaw ac adneuo gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb gyda rhybudd heb fod dros 24 awr. Cywerthoedd arian parod yw buddsoddiadau byrdymor, hylif dros ben sy'n dra arnewidiol i symiau hysbys o arian parod gyda pherygl dinod o newid yn eu gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, caiff arian parod a chywerthoedd arian parod eu dangos yn glir o orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy ar orchymyn ac sy'n ffurfio rhan annatod o reolaeth arian parod y Cyngor.

3. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a thraul yn sylweddol, caiff eu natur a'u maint eu datgelu ar wahân, naill ai ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr neu yn y nodiadau ar y cyfrifon, yn dibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddealltwriaeth o berfformiad ariannol y Cyngor.

4. ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU I BOLISIAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid y polisiau cyfrifyddu neu i gywiro gwall sylweddol. Caiff newidiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu eu hystyried yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a blynyddoedd i ddod sy'n cael eu heffeithio gan y newid heb beri addasiad cyfnod blaenorol.

Ni chaiff newidiadau i'r polisiau cyfrifyddu eu gwneud heblaw pan fo angen oherwydd arferion cyfrifyddu priodol neu fod y newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynghylch effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amgylchiadau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (os na fydd yn dweud yn wahanol) trwy addasu symiau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed.

Caiff gwallau sylweddol sy'n dod i'r amlwg mewn ffigurau cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy newid symiau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. CODI AR DDERBYNIADAU AM ASEDAU ANGHYFREDOL

Caiff y symiau canlynol eu tynnu o gyfrifon gwasanaethau, gwasanaethau ategol a masnachu i gofnodi cost dal asedau yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth perthnasol.
- colledion adbriso ac amhariad ar asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion wedi cronni yn y Gronfa Adbriso i'w defnyddio i ddileu'r colledion.
- amorteiddiad asedau anniriaethol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol ar y Cyngor i gynyddu Treth y Cyngor i dalu am golledion dibrisiant, adbriso ac amhariad nac amorteiddiadau. Fodd bynnag, mae gofyn iddo wneud cyfraniad blynyddol o dderbyniadau tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthycyca at ei gilydd. Felly, mae colledion dibrisiant, adbriso ac amhariad ac amorteiddiadau'n cael eu disodli gan y cyfraniad yng ngweddill y Gronfa Gyffredinol / HRA, trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

6. BUDDIANNAU CYFLOGEION

Buddiannau Taladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddiannau byrdymor cyflogeion yw'r rhai i'w talu o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddiannau fel cyflogau, gwyliau blynyddol ar gyflog ac absenoldeb salwch ar gyflog, bonysau a buddiannau heblaw arian (e.e. ceir) ar gyfer gweithwyr presennol ac maent yn cael eu cydnabod fel traul ar wasanaethau yn y flwyddyn pan oedd cyflogeion yn rhoi gwasanaeth i'r Cyngor. Caiff cronriad ei wneud o gost hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o absenoldeb, e.e. amser rhydd yn lle) a enillwyd gan gyflogeion ond heb ei gymrwyd cyn diwedd y flwyddyn, y gall cyflogeion ei ddwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Caiff y cronriad ei wneud ar y cyfraddau cyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifo ddilynol, sef y cyfnod pan fydd y cyflogai'n cymryd y budd. Caiff y cronriad ei godi ar Warged neu Ddiffyg Darparu Gwasanaethau, ond yna'i wyrdroid trwy'r Datganiad Symudiad Cronfeydd fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar dderbyniadau yn y flwyddyn ariannol pan fydd yr absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddiannau Terfyniad

Symiau yw buddiannau terfyniad sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol a chânt eu codi ar sail cronriadau i'r llinell Costau Annosbarthedig yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fo'r Cyngor yn amlwg yn ymroddi i derfynu cyflogaeth swyddog neu grŵp o swyddogion, neu wneud cynnig i annog diswyddiad gwirfoddol.

Pan fo buddiannau terfyniad yn golygu gwella pensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn codi ar weddill y Gronfa Gyffredinol y swm sydd i'w dalu gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn, neu bensiynwyr, yn y flwyddyn, yn hytrach na'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd, mae gofyn neilltuo arian i ac o'r Pensiynau Wrth Gefn i ddileu'r debydau a chredydau tybiannol ar gyfer chwyddo pensiynau, a'u disodli gyda debydau am yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr, ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddiannau Wedi Cyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Cynllun Pensiynau Athrawon, sy'n cael ei weinyddu gan Pensiynau Athrawon Capita
- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint

Darparodd y ddau gynllun fuddiannau i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau), a enillwyd fel cyflogeion pan oeddent yn gweithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer cynllun yr Athrawon yn golygu nad oes modd nodi ymrwymadau am y buddiannau hyn i'r Cyngor. Felly caiff y cynllun ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig – nid oes dim ymrwymiad i dalu buddiannau yn y dyfodol yn cael ei gydnabod ar y Fantolen. Caiff cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i Bensiynau Athrawon yn y flwyddyn eu codi ar linell Gwasanaethau Plant ac Addysg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gan holl staff eraill, yn amodol ar feini prawf cymhwyso penodol, hawl i ddod yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Gweinyddwyr y gronfa sy'n pennu'r costau pensiwn i'w codi ar gyfrifon y Cyngor o ran y grŵp hwn o gyflogeion ac mae'n cynrychioli cyfran benodol o gyfraniadau cyflogeion i'r cynllun pensiwn buddsoddion hwn.

Caiff y Cynllun Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddiant diffiniedig:

- Caiff ymrwymadau'r gronfa pensiwn sydd i'w briodoli i'r Cyngor eu cynnwys ar y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, h.y. asesiad o daliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol mewn cysylltiad â budd-daliadau ymddeol a enillwyd hyd yma gan gyflogeion, ar sail tybiaethau fel cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant cyflogeion a rhagamcaniadau o enillion gweithwyr presennol.
- Caiff ymrwymadau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 5.5% a gyfrifwyd fel cyfartaledd pwysol o "elwau ar y pryd" ar fondiau corfforaethol gradd AA.
- Caiff asedau Cronfa Bensiynau Clwyd sydd i'w priodoli i'r Cyngor eu cynnwys ar y Fantolen am eu gwerth teg, fel y penderfynwyd gan actiari'r Gronfa:
  - gwarannau a ddyfynnir – pris cynnig cyfredol
  - gwarannau heb eu dyfynnu – amcangyfrif proffesiynol
  - gwarannau unedoledig – pris cynnig cyfredol
  - eiddo – gwerth y farchnad
- Caiff y newid yn yr atebolrwydd pensiynau clir ei ddadansoddi'n saith cydran:
  - costau gwasanaethau cyfredol – y cynnydd mewn ymrwymadau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – i'w glustnodi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau lle'r oedd y cyflogeion yn gweithio;
  - costau gwasanaethu'r gorffennol – y cynnydd mewn ymrwymadau'n deillio o benderfyniadau'r flwyddyn gyfredol y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach – i'w godi ar Warged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Gostau Annosbarthedig;
  - cost llogau – y cynnydd disgwylidig yng ngwerth presennol ymrwymadau yn ystod y flwyddyn wrth iddynt symud flwyddyn yn nes at gael eu talu – i'w godi ar linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr;
  - elw disgwylidig ar asedau – yr elw blynyddol o fuddsoddi o'r gronfa asedau i'w briodoli i'r Cyngor, ar sail cyfartaledd yr elw hirdymor disgwylidig – i'w gredydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr;
  - enillion / colledion ar setliadau a chwotgiadau – canlyniad camau i ryddhau'r Cyngor o ymrwymadau neu ddiwyddiadau sy'n gostwng gwasanaeth disgwylidig y dyfodol neu gronni buddiannau cyflogeion – i'w ddebydu neu gredydu i'r Warged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Gostau Annosbarthedig;
  - enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn yr atebolrwydd pensiynau clir sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau wedi cyd-daro â'r hyn a dybiwyd ym mhriodol diwethaf yr actiari neu oherwydd bod yr actiari wedi diweddarau eu tybiaethau – i'w codi ar y Pensiynau Wrth Gefn;
  - cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa Bensiynau – arian parod a dalwyd fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa pensiwn i dalu am ymrwymadau; heb eu cyfrif fel traul.

Mewn cysylltiad â budd-daliadau ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn codi'r swm sydd i'w dalu gan y Cyngor i'r gronfa pensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn ar weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA, yn hytrach na'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd, mae hyn yn golygu bod neilltuadau arian i ac o'r Pensiynau Wrth Gefn i ddileu'r debydau a chredydau tybiannol ar gyfer budd-daliadau ymddeol, a'u disodli gyda debydau am yr arian parod a dalwyd i'r gronfa pensiwn a phensiynwyr, ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Trwy hynny mae'r gweddill negyddol sydd yn y Pensiynau Wrth Gefn yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol / HRA o orfod cyfrif am fudd-daliadau ymddeol ar sail llifau arian, yn hytrach nag fel buddiannau, sy'n cael eu hennill gan gyflogeion.

Budd-daliadau Dewisol

Mae gan y Cyngor bwerau cyfyngedig hefyd i wneud dyfarniadau dewisol o fudd-daliadau ymddeol yn achos ymddeoliadau cynnar. Caiff amcangyfrif o unrhyw ymrwymadau fydd yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon) ei gronni ym mlwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a'i gyfrif gan ddefnyddio'r un polisiâu ag sy'n cael eu defnyddio ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r pethau hynny, ffafrïol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd cyfnod yr adroddiad a dyddiad awdurdodi cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Mae modd nodi dau fath o ddigwyddiad:

- y rhai sy'n rhoi tystiolaeth o amgylchiadau oedd yn bodoli ar ddiwedd cyfnod yr adroddiad – caiff y Datganiad Cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai sy'n arwyddo amgylchiadau a gododd ar ôl cyfnod yr adroddiad – ni chaiff y Datganiad Cyfrifon yn ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath ond, pan fyddai effaith categori o ddigwyddiad yn sylweddol, caiff natur y digwyddiadau ac amcangyfrif o'u heffaith ariannol ei ddadlennu yn y nodiadau.

Nid yw digwyddiadau ar ôl dyddiad awdurdodi cyhoeddi'n cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad Cyfrifon.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Ymrwymadau Ariannol

Caiff ymrwymadau ariannol eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Cyngor yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur i ddechrau am werth teg a'u dwyn ymlaen fel cost wedi'i hamorteiddio. Caiff taliadau blynyddol i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, am log taladwy, eu seilio ar swm yr ymrwymiad sy'n cael ei ddwyn ymlaen, wedi'i luosi â chyfradd log effeithiol yr offeryn. Y gyfradd log effeithiol yw'r gyfradd bod sy'n disgowntio'n union amcangyfrif o daliadau arian parod y dyfodol yn ystod oes yr offeryn, i'r swm yr oedd ar adeg ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o fenthyciadau'r Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm sy'n cael ei gyflwyno ar y Fantolen yw'r prifswm ad-daladwy sydd heb ei dalu (ynghyd â llog cronedig); a'r llog i'w godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw faint sydd i'w dalu am y flwyddyn, fel y penderfynwyd yn y cytundeb benthyciad. Caiff enillion a cholledion ar adbrynu neu dalu benthyciadau'n ôl yn gynnar eu credydu neu ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ym mlwyddyn adbrynu / setlo. Fodd bynnag, pan fo adbrynu wedi digwydd fel rhan o ad-drefnu'r portffolio benthyciadau, sy'n golygu newid neu gyfnewid offerynnau presennol, caiff y premiwm neu ddisgownt eu tynnu o, neu ychwaneg at, gost y benthyciad newydd neu addasedig wedi'i amorteiddio, a chaiff y dibrisiant i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ei wasgaru dros fywyd y benthyciad trwy addasiad i'r gyfradd log effeithiol.

Pan godwyd premiymau a disgowntiau ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau'n caniatáu gwasgaru'r effaith ar Gronfa'r Cyngor / HRA dros flynyddoedd a ddaw. Mae gan y Cyngor bolisi o wasgaru'r cynnydd neu golled dros weddill cyfnod y benthyciad ar gyfer y premiwm oedd yn daladwy neu ddisgownt oedd yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu (heblaw yn achos HRA lle mae credyd / debyd dros oes y benthyciad gwreiddiol, hyd at uchafswm o ddeng mlynedd). Caiff cysoni rhwng symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â'r taliad clir sydd ei angen yn erbyn Gweddill Cronfa'r Cyngor / HRA ei reoli trwy drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Asedau Ariannol

Caiff asedau ariannol eu dosbarthu'n ddau fath:

- benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy (fel buddsoddiadau, dyledwyr hirdymor a masnachol) – asedau sydd â thaliadau sefydlog neu bendant, ond sydd heb eu dyfynnu mewn marchnad weithredol
- asedau ar gael i'w gwerthu – asedau sydd â phris dyfynedig y farchnad a/neu heb gan daliadau sefydlog neu bendant.

Benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy

Caiff benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Cyngor yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, a chânt eu mesur i ddechrau am werth teg. Cânt eu mesur yn sylweddol fel eu cost wedi'i hamorteiddio. Caiff credydau blynyddol i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, am log derbyniadwy, eu seilio ar swm yr ased sy'n cael ei ddwyn ymlaen, wedi ei luosi â chyfradd log effeithiol yr offeryn ariannol. Ar gyfer y rhan fwyaf o fenthyciadau'r Cyngor, y swm sy'n cael ei gyflwyno ar y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sydd heb ei dderbyn (ynghyd â llog cronedig), a llog a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm derbyniadwy am y flwyddyn, fel y penderfynwyd yn y cytundeb benthyciad.

Pan nodwyd bod asedau wedi cael eu hamharu, oherwydd tebygolrwydd yn deillio o ddigwyddiad y gorffennol na fydd taliadau dyladwy dan y benthyciad contract yn cael eu gwneud, caiff yr ased ei ddibrisio a chodi ar y gwasanaeth perthnasol (am symiau derbyniadwy penodol i'r gwasanaeth hwnnw) neu linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff y golled amhariad ei mesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm dwyn ymlaen a gwerth presennol llifau arian diwygiedig y dyfodol wedi'i ostwng ar gyfradd log effeithiol wreiddiol yr ased.

Caiff unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddatgydnabod yr ased eu credydu neu ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Asedau ar gael i'w Gwerthu

Caiff asedau ar gael i'w gwerthu eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Cyngor yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, a chânt eu mesur i ddechrau a'u dwyn ymlaen am werth teg. Pan fo gan yr ased daliadau sefydlog neu bendant, caiff credydau blynyddol i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am log derbyniadwy, eu seilio ar gost yr ased wedi'i hamorteiddio a'i lluosu â chyfradd log effeithiol yr offeryn. Pan nad oes unrhyw daliadau sefydlog neu bendant, caiff incwm (e.e. difidendau) ei gredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd yn dod yn swm derbyniadwy gan y Cyngor.

Caiff asedau eu cynnal ar y Fantolen am werth teg. Caiff gwerthoedd eu seilio ar yr egwyddorion canlynol:

- offerynnau gyda phrisiau dyfynedig y farchnad – pris y farchnad
- offerynnau eraill gyda thaliadau sefydlog a phendant – dadansoddiad llif arian gostyngol
- cyfrandaliadau ecwiti heb brisiau dyfynedig y farchnad – gwerthusiad annibynnol o brisiadau cwmnïau.

Caiff newidiadau mewn gwerth teg eu cydbwysu gan gofnod yn y Gronfa ar gael i'w Gwerthu a chaiff y cynnydd / colled ei gydnabod yn y Gwarged neu Ddiffyg wrth Adbriso Asedau Ariannol ar gael i'w Gwerthu. Yr eithriad yw pan gafwyd colledion amhariad – caiff y rhain eu debydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw gynnydd / colled glir ar gyfer yr ased sydd wedi cronni yn y Gronfa ar gael i'w Gwerthu.

Pan nodwyd bod asedau wedi cael eu hamharu, oherwydd tebygolrwydd yn deillio o ddigwyddiad y gorffennol na fydd taliadau dyladwy dan y benthyriad contract yn cael eu gwneud (taliadau sefydlog neu bendant) neu fod gwerth teg yn disgyn islaw'r gost, caiff yr ased ei ddibrisio a chodi ar linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Os oes gan yr ased daliadau sefydlog neu bendant, caiff y golled amhariad ei mesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm dwyn ymlaen a gwerth presennol llifau arian diwygiedig y dyfodol wedi'i ostwng ar gyfradd log effeithiol wreiddiol yr ased. Fel arall, caiff y golled amhariad ei fesur fel unrhyw ddiffyg mewn gwerth teg yn erbyn costau caffael yr offeryn (yn glir o unrhyw ad-daliad prifswm ac amorteiddiad).

Caiff unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddatgydnabod yr ased eu credydu neu ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw enillion neu golledion sydd wedi cronni a gydnabuwyd yn flaenrol yn y Gronfa ar gael i'w Gwerthu.

Pan nad oes modd mesur gwerth teg yn ddibynadwy, caiff yr offeryn ei ddwyn ymlaen am y gost (llai unrhyw golledion amhariad).

9. TROSI ARIAN TRAMOR

Pan fo'r Cyngor wedi mynd i drafodiad mewn arian tramor, caiff y trafodiad ei drosi i sterling, ar y gyfradd gyfnewid berthnasol ar ddyddiad y trafodiad. Pan fo symiau mewn arian tramor heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn, cânt eu hail-drosi ar y gyfradd cyfnewid ar 31 Mawrth. Caiff enillion neu golledion canlyniadol eu cydnabod yn llinell Cyllid ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

10. GRANTIAU A CHYFRANIADAU'R LLYWODRAETH

Caiff grantiau a chyfraniadau cysylltiedig â gwariant cyfalaf a chyllid eu cyfrif ar sail croniadau, a'u cydnabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel incwm, heblaw i'r graddau bod amod ar y grant neu gyfraniad nad yw'r Cyngor wedi ei fodloni. Pan gafwyd grant neu gyfraniad ac amodau'n dal i ddisgwyl sylw ar ddyddiad y fantolen, caiff y grant neu gyfraniad ei gydnabod fel credydwr (cyllid) a derbyniadau grantiau cyfalaf o flaen llaw (cyfalaf). Pan fodlonwyd amodau, caiff y grant neu gyfraniad ei gredu i linell y gwasanaeth perthnasol (grantiau a chyfraniadau cyllid priodoliedig) neu Drethi ac Incwm Grant Amhenodol (grantiau cyllid heb eu diogelu a holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff unrhyw grant neu gyfraniad cyllid sydd heb ei ddefnyddio ei drosglwyddo i adnoddau wrth gefn a glustnodwyd trwy'r Datganiad Symudiad Cronfeydd. Pan gydnabuwyd grant neu gyfraniad cyfalaf fel incwm yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ac y gwnaed y gwariant sydd i'w gyllido, caiff y grant neu gyfraniad ei drosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf gan adlewyrchu cymhwyso adnoddau cyfalaf i gyllido gwariant. Os na wnaed y gwariant sydd i'w gyllido o'r grant, yna caiff y grant neu gyfraniad ei drosglwyddo i'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig. Pan gaiff y gwariant ei wneud yna caiff y grant neu gyfraniad ei drosglwyddo o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Anghymwysedig i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

11. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff gwariant ar asedau heblaw arian, sydd heb fod â sylwedd diriaethol, ond sy'n cael eu rheoli gan y Cyngor o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd), ei gyfalafu pan fo disgwyl i fuddiannau economaidd y dyfodol neu obeithion gwasanaeth ddeillio o'r ased anniriaethol i'r Cyngor.

Caiff asedau a gynhyrchwyd yn fewnol eu cyfalafu, pan fo modd dangos bod y prosiect yn dechnegol ymarferol, a bod bwriad i'w orffen (gydag adnoddau digonol ar gael), a bydd y Cyngor yn gallu cynhyrchu buddiannau economaidd y dyfodol neu wireddu gobeithion gwasanaeth trwy allu gwerthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu pan fo modd ei fesur, yn ddibynadwy, fel rhywbeth i'w briodoli i'r ased a chaiff ei gyfyngu i'r hyn a gafwyd i yn ystod y cyfnod datblygu (nid oes modd cyfalafu gwariant ar ymchwil).

Ni chaiff gwariant ar ddatblygu gwefannau ei gyfalafu os mai bwriad y wefan yw hyrwyddo neu hysbysebu nwyddau neu wasanaethau'r Cyngor yn unig, neu'n bennaf.

Caiff asedau anniriaethol eu mesur i ddechrau am y gost. Ni chaiff symiau eu hadbriso heblaw pan fo modd penderfynu gwerth teg asedau'r Cyngor trwy gyfeirio at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid yw'r Cyngor yn dal unrhyw ased anniriaethol sy'n cyrraedd y maen prawf ac, felly, cânt eu dwyn ymlaen am y gost wedi'i hamorteiddio. Caiff swm dibrsiadwy ased anniriaethol ei amorteiddio dros ei oes fuddiol i linellau'r gwasanaethau perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff ased ei brofi am amhariad pryd bynnag fo arwydd y gallai fod amhariad ar yr ased – caiff unrhyw golledion cydnabyddedig eu rhoi ar linellau'r gwasanaethau perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff unrhyw gynnydd neu golled sy'n deillio wrth wared neu roi heibio ased anniriaethol ei bostio ar linell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, nid yw amorteiddiad, colledion amhariad ac enillion a cholledion gwared yn cael effeithio ar Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA. Felly, caiff yr enillion a cholledion eu gwyrddio o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd, a'u rhoi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf ac (o ran unrhyw dderbynion gwerthiant dros £10k) yn y Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy wrth Gefn.

12. RHESTRI EIDDO A CHONTRACTAU HIRDY MOR

Caiff stoc a nwyddau sydd mewn llaw ar ddiwedd y flwyddyn eu cofnodi am bris cost, heblaw am y nwyddau yn Nepo Ffordd yr Abaty, lle caiff y nwyddau eu dal am bris cost ar gyfartaledd. Mae hyn yn wyriad oddi wrth ofynion y Cod sy'n gofyn dangos ar yr isaf o gost a gwerth gwireddadwy net. Fodd bynnag, nid yw'r symiau dan sylw'n cael eu hystyried yn sylweddol.

Caiff contractau hirdymor eu cyfrif ar sail codi gwerth gwaith a gwasanaethau a dderbyniwyd dan y contract yn ystod y flwyddyn arianno ar Warged neu Ddiffyg Darparu Gwasanaethau.

13. EIDDO BUDDSODDI

Eiddo buddsoddi yw'r rhai sy'n cael eu defnyddio'n unig i gael rhenti a/neu i gynyddu cyfalaf. Nid yw'r diffiniad yn cael ateb os yw'r eiddo'n cael ei ddefnyddio mewn unrhyw fodd i hwyluso cyflenwi gwasanaethau, neu gynhyrchu nwyddau, neu'n cael ei ddal i'w werthu.

Caiff eiddo buddsoddi ei fesur, i ddechrau am y gost, ac wedyn am werth teg, ar sail y swm y gellid cyfnewid yr ased rhwng partïon deallus ar hyd braich. Ni chaiff eiddo ei ddibrisio ond ei adbriso bob blwyddyn, yn ôl cyflwr y farchnad, ar ddiwedd y flwyddyn. Caiff enillion a cholledion wrth adbriso eu rhoi ar linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff enillion a cholledion wrth waredu'r un driniaeth.

Caiff rhenti a dderbyniwyd mewn cysylltiad ag eiddo buddsoddi eu credydu i'r llinell Cyllido ac Incwm o Fuddsoddiad ac arwain at gynnydd yng Ngweddill y Gronfa Gyffredinol. Fodd bynnag, nid yw trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion adbriso a gwaredu effeithio ar Weddill y Gronfa Gyffredinol. Felly, caiff yr enillion a cholledion eu gwyrddio o Weddill y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd, a'u rhoi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf ac (o ran unrhyw dderbynion gwerthiant dros £10k) yn y Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy wrth Gefn.

14. GWEITHREDIADAU AC ASEDAU SY'N CAEL EU RHEOLI AR Y CYD

Gweithrediadau sy'n cael eu rheoli ar y cyd yw gweithgareddau a wneir gan y Cyngor ar y cyd â phartïon eraill, sy'n golygu defnyddio asedau ac adnoddau'r partïon eraill, yn hytrach na sefydlu endid ar wahân. Mae'r Cyngor yn cydnabod ar ei Fantolen yr asedau sy'n cael eu rheoli ganddo a'r ymrwymïadau arno, ac yn debydu a chredydu'r gwariant ganddo, a chyfran yr incwm sy'n dod iddo o'r gweithrediad i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Asedau sy'n cael eu rheoli ar y cyd yw eitemau o eiddo, offer neu gyfarpar sy'n cael eu rheoli ar y cyd rhwng y Cyngor a phartïon eraill, gyda'r asedau'n cael eu defnyddio i gael buddiannau i'r partïon. Nid yw'r fenter ar y cyd yn golygu sefydlu endid ar wahân. Mae'r Cyngor yn cyfrif am ei gyfran ef yn unig o'r asedau sy'n cael eu rheoli ar y cyd, ei ymrwymïadau a'i dreuliau ar ei ran ei hun neu ar y cyd ag eraill o ran ei fudd yn y fenter ar y cyd ac incwm a ddaw iddo o'r fenter.

15. PRYDLESI

Caiff prydlesi eu dosbarthu fel prydlesi cyllidol pan fo telerau'r brydles yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl beryglon a gwobrau cysylltiedig â pherchenogaeth yr eiddo, offer neu gyfarpar o'r prydleswr i'r prydlesai. Caiff holl brydlesi eraill eu dosbarthu fel prydlesi gweithredu.

Pan fo prydles yn cwmpasu tir ac adeiladau, caiff elfennau'r tir ac adeiladau eu hystyried ar wahân ar gyfer dosbarthu.

Caiff trefniadau sydd heb fod â statws cyfreithiol prydles ond sy'n cyfleu hawl i ddefnyddio ased, yn gyfnewid am daliad, eu hystyried dan y polisi hwn pan fo cyflawni'r trefniant yn dibynnu ar ddefnyddio asedau penodol.

Y Cyngor fel Prydlesai

Prydlesi Cyllidol

Caiff eiddo, peiriannau ac offer sy'n cael eu dal dan brydlesi cyllidol eu cydnabod ar y Fantolen ar ddechrau'r brydles am ei werth teg, wedi'i fesur ar ddechrau'r brydles (neu werth presennol y taliadau prydles lleiaf, os ydynt yn is). Caiff yr ased sy'n cael ei gydnabod ei gyfateb gan ymrwymïad i dalu'r prydleswr. Caiff costau uniongyrchol dechreuol y Cyngor eu hychwanegu at swm dwyn ymlaen yr ased. Caiff premiymau sy'n cael eu talu wrth fynd i'r brydles mae'n cael eu defnyddio ar gyfer dibrisio ymrwymïad y brydles. Caiff rhenti digwyddiadol eu codi fel treuliau yn y cyfnodau lle cânt eu talu.

Caiff taliadau prydles eu dosrannu rhwng:

- a) taliad am gaffael y budd yn yr eiddo, offer neu gyfarpar – yn cael ei gymhwyso i ddibrisio ymrwymïadau'r brydles, a
- b) taliad cyllido (i'w ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Caiff eiddo, peiriannau ac offer sy'n cael eu cydnabod dan brydlesi cyllidol eu cyfrif gan ddefnyddio'r polisiâu sy'n cael eu cymhwyso'n gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar godi am ddibrisiant yn ystod cyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach nac amcangyfrif o oes fuddiol yr ased (pan nad yw perchenogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Cyngor ar ddiwedd cyfnod y brydles).

Nid yw'n ofynnol ar y Cyngor i gynyddu Treth y Cyngor i dalu am ddibrisiant neu golledion adbriso ac amhariad sy'n codi ar asedau ar brydles. Yn hytrach, caiff cyfraniad blynyddol darbodus ei wneud o gronfeydd cyllid tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig, yn unol â gofynion statudol. Felly, mae cyfraniad at Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn cael ei wneud yn lle dibrisiant a cholledion adbriso ac amhariad, trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Prydlesi Gweithredu

Caiff rhenti sy'n cael eu talu dan brydlesi gweithredu eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel traul ar y gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, offer neu gyfarpar ar brydles. Caiff taliadau eu codi ar sail linol, dros oes y brydles, hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i batrwm y taliadau (e.e. bod cyfnod rhydd o rent ar ddechrau'r brydles).

Y Cyngor fel Prydleswr***Prydlesi Cyllidol***

Pan fo'r Cyngor yn rhoi prydles gyllidol dros eiddo neu eitem o offer neu gyfarpar, caiff yr ased perthnasol ei ddileu o'r Fantolen fel gwarediad. Ar ddechrau'r brydles, caiff swm dwyn ymlaen yr ased ar y Fantolen (boed yn eiddo, peiriannau ac offer neu asedau'n cael eu dal i'w gwerthu) ei ddileu i linell Gwariant Gweithredu Arall y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r cynnydd neu golled wrth wared. Caiff cynnydd, yn cynrychioli buddsoddiad clir y Cyngor yn y brydles, ei gredu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r cynnydd neu golled wrth wared (h.y. ei ddychwelyd fel elw yn erbyn gwerth dwyn ymlaen yr ased ar adeg gwaredu), yn cyfateb i ased prydles (dyledwr hirdymor) ar y Fantolen.

Caiff rhenti prydlesi derbyniadwy eu dosrannu rhwng:

- a) taliad am gaffael y budd yn yr eiddo, offer neu gyfarpar – yn cael ei gymhwyso i ddibrisio dyledwr y brydles (ynghyd ag unrhyw bremiwm a dderbyniwyd), a
- b) incwm cyllid (i'w gredu i linell Cyllid ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Nid yw statud yn caniatáu i gynnydd sy'n cael ei gredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth wared gynyddu Gweddill y Gronfa Gyffredinol ac mae'n ofynnol ei drin fel derbyniad cyfalaf. Lle derbyniwyd premiwm, caiff hwn ei symud o Weddill y Gronfa Gyffredinol i'r Derbyniadau Cyfalaf wrth Gefn yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd. Pan fo'r swm dyledus mewn cysylltiad ag ased y brydles i'w setlo trwy dalu rhenti mewn blyneddodded ariannol i ddod, caiff hwn ei symud o Weddill y Gronfa Gyffredinol i'r Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig wrth Gefn yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd. Pan gaiff rhenti eu derbyn yn y dyfodol, caiff yr elfen ar gyfer y derbyniad cyfalaf am waredu'r ased ei defnyddio i ddibrisio dyledwr y brydles. Ar yr adeg hon, caiff y derbyniadau cyfalaf gohiriedig eu trosglwyddo i'r Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy wrth Gefn.

Nid yw gwerth dileu gwarediadau'n daliad yn erbyn treth y cyngor, oherwydd bod darpariaeth lawn ar gyfer cost asedau sefydlog dan drefniadau ar wahân ar gyfer codi cyfalaf. Felly, caiff symiau eu neilltuo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf o Weddill y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Prydlesi Gweithredu

Pan fo'r Cyngor yn rhoi prydles weithredu dros eiddo neu eitem o offer neu gyfarpar, caiff yr ased ei gadw ar y Fantolen. Caiff incwm rhent ei gredu i linell Gwariant Gweithredu Arall y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff credydau eu gwneud ar sail llinell syth dros oes y brydles, hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i batrwm y taliadau (e.e. bod premiwm yn cael ei dalu ar ddechrau'r brydles). Caiff costau uniongyrchol dechreuol sy'n cael eu talu wrth drafod telerau a threfnu'r brydles eu hychwanegu at swm dwyn ymlaen yr ased perthnasol a'i godi fel traul dros gyfnod y brydles ar yr un sail ag incwm rhent.

16. COSTAU CYFFREDINOL A GWASANAETHAU ATEGOL

Neilltuwyd holl gostau gwasanaeth ategol a chostau cyffredinol, heb eu diffinio fel Costau Annosbarthedig neu Graidd Democrataidd Corfforaethol, yn llawn i wasanaethau yn unol ag egwyddorion prisio Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau CIPFA 2010/11 (BVACOP). Sail y neilltuad yn bennaf oedd y gwir amser a dreulwyd gan swyddogion ar bob gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ariannol. Dosrannwyd costau adeiladau gweinyddol ar sail arwynebedd y llawr ym mediant pob gwasanaeth.

Costau Annosbarthedig

Dosbarth costau yw hwn a ddiffiniwyd gan BVACOP. Mae'n cynnwys:

- a) costau / (enillion) gwasanaethu'r gorffennol, gan gynnwys setliadau a chwtogiadau cysylltiedig â budd-daliadau ymdddeol
- b) costau cysylltiedig â chyfrannau cyfleusterau TG heb eu defnyddio
- c) costau cyfrannau asedau hirdymor eraill heb eu defnyddio ond nad oes modd eu sylweddu

Craidd Democrataidd Corfforaethol

Caiff holl gostau cysylltiedig â gweithgaredd aelodau a rheoli corfforaethol eu codi ar y gwasanaeth hwn.

17. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Asedau diriaethol yw eiddo, peiriannau ac offer sy'n cael eu dal i'w defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau, eu llogi i eraill neu at ddibenion gweinyddol ac mae disgwyl iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol.

Cydnabod: caiff gwariant y mae modd ei fesur yn ddibynadwy ar gaffael, adeiladu, gwella, amnewid rhannau, neu wasanaethu'r ased ei gyfalafu ar sail croniadau, ond iddo fod yn debygol y bydd buddiannau economaidd y dyfodol neu obeithion gwasanaeth cysylltiedig â'r eitem yn deillio i'r Cyngor a bod modd mesur cost neu werth teg yr eitem yn ddibynadwy. Caiff gwariant sy'n cynnal ond heb ychwanegu at allu'r ased greu buddiannau economaidd y dyfodol neu obeithion gwasanaeth (h.y. gwaith trwsio a chynnal) ei godi fel traul pan fydd yn cael ei dalu.

Mesur: caiff asedau eu mesur i ddechrau am y gost, yn cynnwys:

- pris prynu
- unrhyw gostau i'w priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad a chyflwr angenrheidiol iddo allu gweithredu yn y ffordd a fwriadwyd gan y rheolwyr.

Nid yw'r Cyngor yn cyfalafu costau benthyca sy'n cael eu talu wrth adeiladu asedau.

Caiff asedau rhoddedig eu mesur i ddechrau am werth teg. Y gwahaniaeth rhwng gwerth teg ac unrhyw gydnabyddiaeth a dalwyd ei gredydu i linell Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai y gwnaed y rhodd yn amodol. Cyn bodloni amodau, caiff y cynnydd ei ddal yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig. Pan gaiff enillion eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwyrddio o Weddill y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Yna caiff asedau eu dwyn ymlaen ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- isadeiledd, asedau cymunedol ac asedau'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol ddibrisiedig
- anheddau'r cyngor – gwerth teg, yn cael ei bennu gan ddefnyddio sail gwerth defnydd sy'n bodoli o ran tai cymdeithasol (EUV-SH)
- holl asedau eraill – gwerth teg, yn cael ei bennu fel y swm fyddai'n cael ei dalu am yr ased gyda'i ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol – EUV)

Pan nad oes unrhyw dystiolaeth o werth teg seiliedig ar y farchnad oherwydd natur arbenigol yr ased, caiff cost amnewid ddibrisiedig (DRC) ei defnyddio fel amcangyfrif o werth teg.

O ran asedau heblaw eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau), caiff sail cost hanesyddol ddibrisiedig ei defnyddio fel dirprwy dros werth teg.

Caiff asedau a roddwyd ar y Fantolen am werth teg eu hadbrizio'n ddigon rheolaidd i sicrhau nad yw eu swm dwyn ymlaen yn sylweddol wahanol i'w gwerth ar ddiwedd y flwyddyn ond, fel lleiafswm, bob pum mlynedd. Caiff cynnydd mewn prisiau eu cyfateb gan gredydau i'r Gronfa Adbrizio i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Fel eithriad, gellid credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr lle maent yn codi oherwydd gwrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.

Pan gaiff gostyngiadau mewn gwerth eu nodi, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- pan fo gweddill enillion adbrizio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbrizio, caiff swm cludo'r ased ei ddibrisio ar gyfer y gweddill hwnnw (hyd at faint yr enillion sydd wedi cronni)
- pan nad oes unrhyw weddill yn y Gronfa Adbrizio neu weddill annigonol, caiff swm cludo'r ased ei ddibrisio ar gyfer llinell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Adbrizio'n cynnwys enillion adbrizio a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, dyddiad ei weithrediad ffurfiol. Cyfunwyd enillion yn deillio cyn y dyddiad hwnnw â'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Amhariad

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd bod amhariad ar yr ased. Pan fo arwyddion, ac amcangyfrif y gall unrhyw wahaniaethau fod yn sylweddol, caiff swm adenilladwy'r ased ei amcangyfrif yw a, phan fo llai na swm cludo'r ased, caiff colled amhariad ei chydabod am y diffyg.

Pan gaiff colledion amhariad eu nodi, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- pan fo gweddill enillion adbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso, caiff swm cludo'r ased ei ddbrisio ar gyfer y gweddill hwnnw (hyd at faint yr enillion sydd wedi cronni)
- pan nad oes unrhyw weddill yn y Gronfa Adbriso neu weddill annigonol, caiff swm cludo'r ased ei ddbrisio ar gyfer llinell y gwasanaethau perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff colled amhariad ei gwyrddroi wedyn, caiff y gwyrddroad ei gredu i linell gwasanaethau perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at faint y golled wreiddiol, wedi'i haddasu am ddbrisiant a fyddai wedi cael ei godi pe na bai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Caiff darpariaeth ei gwneud ar gyfer dibrisiant ar holl asedau eiddo, peiriannau ac offer trwy ddyraniad trefnus o'u symiau dibrisiadwy dros eu bywydau defnyddiol. Caiff asedau heb fywyd defnyddiol cyfyngedig derfynadwy (h.y. tir rhydd-ddaliol a rhai Asedau Cymunedol) ac asedau nad ydynt eto ar gael i'w defnyddio (h.y. asedau'n cael eu hadeiladu) eu heithrio. Caiff dibrisiant ei gyfrif ar y seiliau canlynol:

- anheddau'r cyngor ac adeiladau eraill – dyraniad llinell syth dros oes fuddiol yr eiddo yn ôl amcangyfrif y prisiwr
- cerbydau, cyfarpar, dodrefn ac offer – canran o werth pob dosbarth o asedau ar y Fantolen, yn ôl cyngor swyddog gyda chymwysterau priodol
- isadeiledd – dyraniad llinell syth dros gyfnod o 50 i 60 mlynedd.

Pan fo gan eitem o eiddo, peiriannau ac offer gydrannau sylweddol gyda chostau sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr eitem, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Caiff enillion adbriso eu dibrisio hefyd, gyda swm hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth presennol a godwyd ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbriso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cludo ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy werthiant, yn hytrach na thrwy ddal i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu'n Ased sy'n cael ei Dal i'w Werthu. Caiff yr ased ei adbriso yn union cyn ei ailddosbarthu, ac yna'i ddwyn ymlaen fel yr isaf o'r swm hwn a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo gostyngiad dilynol mewn gwerth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei rhoi ar linell Gwariant gweithredu Arall y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff cynnydd gwerth teg ei gydnabod yn unig hyd at faint unrhyw golledion blaenorol a gydnabuwyd yn y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiant ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau mwyach yn cyrraedd y meini prawf i'w ddosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n ôl i asedau anghyfredol a'u priso fel yr isaf o'u swm cludo cyn eu dosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu; wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu adbrisiadau a fyddai wedi cael ei gydnabod pe na baent wedi cael eu dosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu, a'u swm adenilladwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Ni chaiff asedau sydd i gael eu rhoi heibio neu ddiddymu eu hailddosbarthu'n fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Pan fo ased yn cael ei waredu neu ddigomisiynu, caiff swm cludo'r ased ar y Fantolen (boed yn eiddo, peiriannau ac offer neu Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu) ei ddileu ar linell Gwariant Gweithredu Arall y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r cynnydd neu golled wrth waredu. Caiff derbyniadau o warediadau (os oes rhai) eu credu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r cynnydd neu golled wrth waredu (h.y. eu dibrisio ar gyfer gwerth cludo'r ased ar adeg ei waredu). Caiff unrhyw enillion adbriso sydd wedi cronni ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbyniwyd am warediad dros £10k eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae'n ofynnol credu gweddill derbyniadau i'r Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy wrth Gefn, ac yna nid oes modd eu defnyddio heblaw ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycu (y gofyniad codi cyfalaf). Caiff derbyniadau eu neilltuo o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

Nid yw gwerth dibrisiedig gwarediadau yn cael ei godi ar dreth y cyngor / rhenti tai, oherwydd bod darpariaeth lawn ar gyfer cost asedau sefydlog dan drefniadau ar wahân ar gyfer codi cyfalaf. Caiff symiau eu neilltuo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd.

18. MENTER CYLLID PREIFAT (PFI)

Cytundeb yw contract Menter Cyllid Preifat i dderbyn gwasanaeth, lle bo'r cyfrifoldeb dros gyflenwi'r eiddo, peiriannau ac offer angenrheidiol i ddarparu'r gwasanaeth yn trosglwyddo i'r contractwr Menter Cyllid Preifat. Gan mai'r dyb yw y bydd y Cyngor yn rheoli'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu dan ei gynllun Menter Cyllid Preifat ac y bydd perchenogaeth yr eiddo, peiriannau ac offer yn trosglwyddo i'r Cyngor ar ddiwedd y contract heb daliad ychwanegol, mae'r Cyngor yn cludo'r asedau a ddefnyddiwyd dan y contract ar y Fantolen fel rhan o Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Mantolwyd cydnabyddiaeth wreiddiol yr asedau hyn am werth teg (ar sail costau prynu'r eiddo, peiriannau ac offer) trwy gydnabod atebolrwydd dros symiau dyledus i weithredwr y cynllun i dalu am y buddsoddiad cyfalaf. O ran cynllun Rheoli Gwastraff y Cyngor, a ddaeth yn weithredol yn ystod mis Medi 2009, dibrisiwyd yr atebolrwydd trwy gyfraniad cyfalaf dechreuol o £16.9m.

Caiff asedau anghyfredol a gydnabuwyd ar y Fantolen eu hadbriso a'u dibrisio yn yr un modd ag eiddo, peiriannau ac offer ym meddiant y Cyngor.

Caiff y symiau taladwy i'r gweithredwr Menter Cyllid Preifat bob blwyddyn eu dadansoddi'n bum elfen:

- gwerth teg y gwasanaethau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn – i'w debydu i'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- cost cyllid – taliad llog o 15.3% ar weddill yr atebolrwydd heb ei dalu ar y Fantolen, i'w ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- rhent digwyddiadol – cynnydd yn y swm i'w dalu am yr eiddo'n codi yn ystod y contract, i'w ddebydu i linell Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- taliad tuag at yr atebolrwydd – i'w gymhwyso i ddibrisio atebolrwydd y Fantolen i'r gweithredwr Menter Cyllid Preifat
- costau adnewyddu cylchred oes – i'w gydnabod fel eiddo, peiriannau ac offer ar y Fantolen.

19. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETHAU AMODOL AC ASEDAU AMODOL**Darpariaethau**

Caiff darpariaethau eu gwneud os bydd digwyddiad sy'n rhoi ymrwymiad cyfreithiol neu ddeongliadol ar y Cyngor sydd angen setliad yn ôl pob tebyg trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu obeithion gwasanaeth, a bod modd gwneud amcangyfrif dibynadwy o faint yr ymrwymiad. Caiff darpariaethau eu codi fel traul ar linell y gwasanaeth priodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r ymrwymiad, ac yn cael eu mesur fel yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen o'r gwariant gofynnol i setlo'r ymrwymiad, gan ystyried peryglon ac ansicrwydd perthnasol.

Pan gaiff taliadau eu gwneud maes o law, cânt eu codi ar y ddarpariaeth ar y Fantolen. Caiff amcangyfrif o setliadau eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, phan ddaw'n debygol na fydd angen taliad, caiff y ddarpariaeth ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i'r gwasanaeth perthnasol. Pan fo disgwyl i ran, neu'r cyfan, o'r taliad angenrheidiol i setlo darpariaeth gael ei adennill oddi wrth rywun arall (e.e. o hawliad yswiriant), caiff hyn ei gydnabod yn unig fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol os yw fwy neu lai'n sicr y caiff ad-daliad ei dderbyn os bydd y Cyngor yn setlo'r ymrwymiad.

Rhwymedigaethau Amodol

Bydd rhwymedigaeth amodol yn codi pan fydd digwyddiad sy'n rhoi posibilrwydd ymrwymiad ar y Cyngor, na fydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau trwy ddigwyddiad, neu fel arall, pethau ansicr yn y dyfodol, heb fod yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y Cyngor. Mae rhwymedigaethau amodol hefyd yn codi dan amgylchiadau pan fyddai darpariaeth fel arall yn cael ei gwneud ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen echlif adnoddau, neu nad oes modd mesur maint yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni chaiff rhwymedigaethau amodol eu cydnabod ar y Fantolen ond cânt eu dadlennu mewn nodyn ar y cyfrifon.

Asedau Amodol

Mae ased amodol yn codi pan fu digwyddiad sy'n rhoi posibilrwydd ased i'r Cyngor na fydd ei fodolaeth yn cael ei chadarnhau heblaw gan ddigwyddiad, neu fel arall, pethau ansicr yn y dyfodol, heb fod yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y Cyngor. Ni chaiff asedau amodol eu cydnabod ar y Fantolen ond cânt eu dadlennu mewn nodyn ar y cyfrifon pan fo'n debygol y bydd mewnllif buddiannau economaidd neu obeithion gwasanaeth.

20. ADNODDAU WRTH GEFN

Mae'r Cyngor yn rhoi symiau penodol o'r neilltu fel adnoddau wrth gefn at ddibenion polisïau'r dyfodol, neu ar gyfer hapddigwyddiadau. Caiff adnoddau wrth gefn eu creu trwy neilltuo symiau allan o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd. Pan fo gwariant i'w gyllido o adnoddau wrth gefn yn cael ei wneud, mae'n cael ei godi ar y gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno, ar gyfer Gwarged neu Diffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna caiff yr adnoddau wrth gefn eu neilltuo'n ôl i Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd fel nad oes unrhyw daliad clir ar gyfer rhenti treth y cyngor / HRA am y gwariant.

Caiff rhai adnoddau wrth gefn eu cadw ar gyfer rheoli'r prosesau cyfrifyddu o ran asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, budd-daliadau ymddeoliad a buddiannau cyflogeion ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau defnyddiadwy i'r Cyngor – caiff yr adnoddau hyn wrth gefn eu hesbonio yn y polisïau perthnasol.

21. GWARIANT CYLLIDOL SY'N CAEL EI GYLLIDO O GYFALAF TRWY STATUD

Codwyd gwariant yn ystod y flwyddyn y mae modd ei gyfalafu dan ddarpariaethau statudol, ond nad yw'n arwain at greu ased anghyfredol, fel gwariant ar y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn. Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu talu am y gwariant o adnoddau cyfalaf sy'n bodoli, neu drwy gymryd benthyg, yna mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiad Cronfeydd o Weddill y Gronfa Gyffredinol / HRA i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godwyd fel nad oes unrhyw effaith ar renti treth y cyngor / HRA.

22. TRETH AR WERTH (TAW)

Caiff TAW sy'n daladwy ei gynnwys fel traul yn unig i'r graddau nad yw'n adenilladwy oddi wrth Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Eithriwyd TAW derbyniadwy o incwm.

23. CYDNABOD DERBYNIADAU O DRAFODION HEBLAW CYFNEWID

Caiff asedau a derbyniadau'n deillio o drafodion heblaw cyfnewid eu cydnabod yn unol â gofynion Cyfrifyddu IAS 20 ar gyfer Grantiau'r Llywodraeth a Dadlennu Cymorth y Llywodraeth, heblaw lle dehonglwyd neu addaswyd i gydweddu â'r sector cyhoeddus fel y manylwyd yn y Cod a/neu IPSAS 23, "Refeniw o Drafodion Heblaw Cyfnewid (Trethiant a Throsglwyddiadau)".

Trafodion Trethiant

Caiff asedau a derbyniadau'n deillio o drafodion trethiant eu cydnabod yn y cyfnod pan ddigwydd y digwyddiad trethadwy, ond bod yr asedau'n bodloni diffiniad ased ac yn cyrraedd y meini prawf ar gyfer eu cydnabod fel ased.

Trafodion Heblaw Trethiant

Caiff asedau a derbyniadau'n deillio o drafodion trosglwyddo eu cydnabod yn y cyfnod pan ddaw'r trefniant trosglwyddo'n gyfrwymol. Nid yw gwasanaethau mewn nwyddau'n cael eu cydnabod. Pan fo amodau ar drosglwyddiad sydd, heb ei wireddu, yn gofyn bod y Cyngor yn dychwelyd yr adnoddau a drosglwyddwyd, mae'r Cyngor yn cydnabod atebolrwydd cyn cyflawni'r amod.

Sail Mesur Prif Ddosbarthiadau Cyllid o Drafodion Heblaw Cyfnewid

Caiff Cyllid Trethiant o Drafodion Heblaw Cyfnewid ei fesur fel y gwerth arian parod enwol, ac arian parod a chywerthoedd arian parod. Caiff asedau a derbyniadau a gydnabuwyd o ganlyniad i drosglwyddiad eu mesur fel gwerth teg yr asedau a gydnabuwyd fel yr oedd ar ddyddiad eu cydnabod:

- Caiff asedau ariannol eu mesur fel eu gwerth enwol oni bai fod gwerth amser arian yn sylweddol, pan gaiff gwerth presennol ei ddefnyddio, wedi'i gyfrif gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio sy'n adlewyrchu'r perygl cynhenid wrth ddal yr ased; a
- Chaiff asedau heblaw arian eu mesur fel eu gwerth teg, sy'n cael ei bennu trwy gyfeirio at werthoedd gweladwy'r farchnad neu trwy brisiad annibynnol gan aelod o'r alwedigaeth brisio. Caiff symiau derbyniadwy eu cydnabod pan fydd trefniant trosglwyddo cyfrwymol yn bodoli ond na dderbyniwyd arian parod neu asedau eraill.

DATGANIAD INCWM A GWARIANT HRA

2009/10 £'000		2010/11 £'000	£'000
	Gwariant		
13,621	Gwaith Trwsio a Chynnal	13,036	
4,245	Goruchwyliaeth a Rheolaeth	4,402	
689	Gwasanaethau Arbennig	761	
54	Rhent, ardrethi, trethi a thaliadau eraill	86	
11,412	Cymhorthdal taladwy'r Cyfrif Refeniw Tai	11,170	
21,400	Dibrisiant ac amhariad ar asedau anghyfredol	13,264	
7	Costau rheoli dyled	14	
94	Cynnydd yn narpariaeth drwgddyledion	168	
51,522	Cyfanswm Gwariant		42,901
	Incwm		
(34,318)	Rhenti Anheddau	(35,383)	
(860)	Rhenti heblaw anheddau	(878)	
(237)	Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau	(239)	
(402)	Incwm Arall	(155)	
(35,817)	Cyfanswm Incwm		(36,655)
15,705	Cost Glir Gwasanaethau HRA fel sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		6,246
145	Cyfran HRA o symiau eraill sydd yng Nghost Glir Gwasanaethau'r awdurdod cyfan ond heb eu clustnodi i wasanaethau penodol		151
15,850	Cost Glir gwasanaethau HRA		6,397
	Cyfran HRA o'r incwm a gwariant gweithredu sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
0	Cynnydd neu (golled) wrth werthu asedau anghyfredol HRA		0
936	Llog taladwy a chostau tebyg		906
(20)	Llog ac incwm o fuddsoddiad		(23)
1,103	Cost llogau pensiwn ac elw disgwylidig ar asedau pensiwn		836
(7,639)	Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau derbyniadwy		(7,894)
10,230	Diffyg am y flwyddyn ar wasanaethau HRA		222

DATGANIAD SYMUDIAD HRA

2009/10 £'000		2010/11 £'000	2010/11 £'000
3,247	Gweddill HRA ar 1 Ebrill		3,409
(10,230)	Diffyg am y flwyddyn yn Natganiad Incwm a Gwariant HRA	(222)	
9,621	Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllido trwy Statud (gwelwch isod)	2,114	
(609)	Cynnydd / (Gostyngiad) clir cyn trosglwyddiadau i neu o adnoddau wrth gefn		1,892
771	Trosglwyddiadau (i) / o Adnoddau wrth gefn a glustnodwyd		(297)
162	Cynnydd HRA yn y flwyddyn		1,595
3,409	Gweddill HRA ar 31 Mawrth		5,004
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllido trwy Statud:			
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Addasu Cyfalaf yn bennaf:			
<u>Gwrthdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>			
21,338	Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	13,222	
62	Amorteiddiad asedau anniriaethol	126	
(7,639)	Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gymhwyswyd	(7,894)	
5	Gwariant cyllidol a gyllidwyd o gyfalaf trwy statud	5	
208	Symiau asedau anghyfredol a ddiddymwyd trwy waredu neu werthiant fel rhan o'r cynnydd / colled wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	
<u>Mewnosod eitemau na ddebydwyd na chredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</u>			
(511)	Darpariaeth statudol ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf	(490)	
(3,600)	Gwariant Cyfalaf a godwyd ar weddill HRA	(3,095)	
Addasiadau'n cynnwys Adnoddau wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf yn bennaf:			
(208)	Trosglwyddo derbyniadau gwerthiant arian parod a gredydwyd fel rhan o'r cynnydd / colled wrth waredu i Ddatganiad Incwm a Gwariant HRA	0	
(402)	Incwm cyllid a ddiffiniwyd fel cyfalaf trwy statud	(155)	
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol:			
(39)	Swm y gwahaniaeth rhwng costau cyllid a godwyd ar Ddatganiad Incwm a Gwariant HRA â chostau cyllid taladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(39)	
Addasiadau'n ymwneud â'r Pensiynau Wrth Gefn:			
2,072	Gwrthdroi eitemau cysylltiedig â budd-daliadau ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant HRA – gwelwch nodyn 10	2,224	
(1,733)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr taladwy yn y flwyddyn	(1,771)	
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:			
68	Swm y gwahaniaeth rhwng cydnabyddiaeth swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant HRA ar sail cronadau â chydabyddiaeth daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(19)	
9,621		2,114	

NODIADAU AR Y DATGANIADAU HRA

1. Trawsnewid i IFRS

Y Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2010/11 yw'r cyntaf i'w baratoi ar sail IFRS. Mae mabwysiadu'r Cod seiliedig ar IFRS wedi arwain at ailddatgan amrywiol weddillion a thrafodion, gyda'r canlyniad bod rhai symiau sy'n cael eu cyflwyno yn y datganiadau ariannol yn wahanol i'r ffigurau cyfatebol a gyflwynwyd yn y Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2009/10.

Mae'r tablau canlynol yn egluro'r gwahaniaethau sylweddol rhwng y symiau a gyflwynwyd yn natganiadau ariannol 2009/10 a'r symiau cyfatebol sy'n cael eu cyflwyno yn natganiadau ariannol 2010/11 oherwydd y canlynol:

- a) absenoldebau taledig byrdymor cronnus
- b) newid wrth drin prydlesi cerbydau ac offer
- c) newid wrth drin grantiau cyfalaf a chyllid.

Mae effaith addasiadau (a) i (c) ar y ffigurau cymharol ar gyfer 2009/10 yn Natganiad Incwm a Gwariant HRA fel a ganlyn:

	Hysbyswyd	Addasiadau			Ailddatganwyd 2009/10 £'000
	yn Flaenorol 2009/10 £'000	(a) £'000	(b) £'000	(c) £'000	
Incwm					
Rhenti Anheddau	(34,318)				(34,318)
Rhenti heblaw anheddau	(860)				(860)
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau	(237)				(237)
Incwm arall	(402)				(402)
Amortiddiad Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	(1,141)			1,141	0
	(36,958)	0	0	1,141	(35,817)
Gwariant					
Gwaith trwsio a chynnal	13,594			27	13,621
Goruchwyliaeth a rheolaeth	4,384	68	(207)		4,245
Gwasanaethau arbennig	689				689
Rhent, ardrethi, trethi a thaliadau eraill	54				54
Cymhorthdal taladwy'r Cyfrif Refeniw Tai	11,412				11,412
Dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	21,254		181		21,435
Costau rheoli dyled	7				7
Cynnydd yn narpariaeth drwgddyledion	94				94
	51,488	68	(26)	27	51,557
Cost Glir Gwasanaethau HRA fel sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,530	68	(26)	1,168	15,740
Cyfran HRA o symiau eraill sydd yng Nghost Glir Gwasanaethau'r awdurdod cyfan ond heb eu clustnodi i wasanaethau penodol	145	0	0	0	145
Cost Glir gwasanaethau HRA	14,675	68	(26)	1,168	15,885
Colled wrth werthu asedau anghyfredol HRA	0				0
Llog taladwy a chostau tebyg	914		22		936
Incwm o logau a buddsoddiad	(20)				(20)
Cost llogau pensiwn ac elw disgwylidig ar asedau pensiwn	1,103				1,103
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf derbyniadwy	0			(7,639)	(7,639)
Diffyg yng ngwasanaethau HRA am y flwyddyn	16,672	68	(4)	(6,471)	10,265
Mae effaith addasiadau (a) i (c) ar y ffigurau cymharol ar gyfer 2009/10 yn y Cyfrif Trwsio Tai fel a ganlyn:					
Gwariant ar waith trwsio a chynnal	13,724	0	0	0	13,724
Llai: Incwm	(130)	0	0	27	(103)
Cost Glir Gwaith Trwsio a Chynnal	13,594	0	0	27	13,621
Cyfraniad HRA	12,850	0	0	0	12,850
Diffyg/ (Gwarged) am y flwyddyn	744	0	0	27	771
Gweddill a ddygwyd ymlaen	(787)	0	0	(27)	(814)
Gweddill i'w ddwyn ymlaen	(43)	0	0	0	(43)

2. Y Stoc Dai

Roedd cyfanswm stoc dai'r Fwrdeistref Sirol fel a ganlyn:-

Ar 31/03/10		Ar 31/03/11
7,128	Tai	7,118
1,064	Tai Unllawr	1,064
2,695	Fflatiau	2,518
651	Unedau dan Reolaeth Warden	651
<u>11,538</u>		<u>11,351</u>

3. Ôl-ddyledion Rhent

Cyfanswm ôl-ddyledion rhent ar 31 Mawrth 2011 oedd £781k. Y ffigur cyfatebol ar 31 Mawrth 2010 oedd £1,044k.

4. Darpariaeth ar gyfer Drwgddyledion

Cynyddwyd y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion trwy godi £168k ar y Cyfrif incwm a Gwariant yn 2010/11 i roi gweddill o £538k ar ddiwedd y flwyddyn.

5. Y Cyfrif Trwsio Tai

Roedd symudiad ar y Cyfrif Trwsio Tai fel a ganlyn:-

2009/10 £'000		2010/11 £'000
13,724	Gwariant ar waith trwsio a chynnal	13,098
(103)	Llai: Incwm	(62)
<u>13,621</u>	Cost glir gwaith trwsio a chynnal	<u>13,036</u>
12,850	Cyfraniad HRA	13,333
771	Diffyg / (Gwarged) am y flwyddyn	(297)
(814)	Gweddill a ddygwyd ymlaen	(43)
<u>(43)</u>	Gweddill i'w ddwyn ymlaen	<u>(340)</u>

6. Datganiad Codi Cyfalaf

Crynodeb o gyfanswm gwariant cyfalaf HRA yn ystod y flwyddyn gyda ffynonellau cyllid.

2009/10		2010/11		Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf £'000
Cyfanswm £'000		Anheddau £'000	Eiddo Arall £'000	Asedau Anniriaethol £'000
12,888	Gwariant yn y flwyddyn	9,828	975	258
(74)	Llai cronid cyfalaf	(72)	0	0
<u>12,814</u>		<u>9,756</u>	<u>975</u>	<u>258</u>
	Ariannwyd gan:-			
1,575	Derbyniadau Cyfalaf	0	0	0
7,600	Lwfans Atgyweiriadau Mawr	7,355	245	0
39	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf Eraill	294	0	0
3,600	Gwariant Cyfalaf a godwyd ar Gyllid	2,107	730	258
<u>12,814</u>		<u>9,756</u>	<u>975</u>	<u>258</u>

7. Datganiad Derbyniadau Cyfalaf

Crynodeb o gyfanswm derbyniadau cyfalaf HRA yn ystod y flwyddyn.

Cyfanswm 2009/10 £'000		Cyfanswm 2010/11 £'000
130	Gwerthu Tai Cyngor	683
79	Gwerthu Tai Cyngor – Gostyngiadau a Ad-dalwyd	37
28	Ad-daliad Morgeisi	21
402	Gwerthu Tir	155
<u>639</u>		<u>896</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU HRA

8. Dibrisiant, amorteiddiad ac amhariad asedau anghyfredol

2009/10 £'000		Dibrisiant £'000	Amorteiddiad £'000	Amhariad £'000	Cyfanswm 2010/11 £'000
	Asedau Anghyfredol				
15,447	Anheddau	7,683	0	4,406	12,089
5,702	Tir ac adeiladau eraill	448	0	410	858
251	Cerbydau, Cyfarpar ac Offer	191	126	0	317
0	Asedau dros ben	0	0	84	84
<u>21,400</u>		<u>8,322</u>	<u>126</u>	<u>4,900</u>	<u>13,348</u>

Nid yw'r costau dibrisiant, amorteiddiad ac amhariad o ran asedau anghyfredol HRA yn wir gost ar gyfer Gweddill HRD. Cânt eu gwyrddroi yn y Symudiad ar Weddill HRA, gyda'r tâl dibrisiant yn cael ei ddisodli gan Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) HRA ar gyfer ymrwymadau credyd, yn ôl gofynion Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2010. Caiff MRP ei gyfrifo trwy gyfeirio at ddyledrwydd HRA at ei gilydd.

9. Symiau a Gyfarwyddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Ni wnaed unrhyw ddiwyddiadau yn y cymhorthdal ad-daliadau rhent gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) yn 2010-11, oherwydd bod rhenti'r Cyngor o fewn terfyn rhenti'r Adran Gwaith a Phensiynau.

10. Trafodion Cysylltiedig â Budd-daliadau Ymddeol

Cymhwyswyd y polisi ar gyfrif am gostau pensiwn i'r HRA (gwelwch dudalen 45).

Caiff costau buddiannau wedi cyflogaeth eu cydnabod yng Nghost Glir Gwasanaethau pan fydd cyflogaeth yn eu hennill, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu maes o law fel pensiynau. Fodd bynnag, seiliwyd y swm i'w godi ar HRA ar gyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy yn y flwyddyn, fel bod gwir gost buddiannau wedi cyflogaeth yn cael eu gwyrddroi yn Natganiad Symudiad Gweddill HRA.

Gwnaed y trafodion canlynol yn y Cyfrif Incwm a Gwariant a Datganiad Symudiad yng Ngweddill HRA yn ystod y flwyddyn:

	Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol		Trefniadau Buddiannau Dewisol	
	2009/10 £'000	2010/11 £'000	2009/10 £'000	2010/11 £'000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
<i>Cost Gwasanaethau:</i>				
Cost gwasanaethau cyfredol	824	1,322	0	0
Costau / (enillion) gwasanaethu'r gorffennol	0	83	0	(17)
Colled gwtogi	145	0		
<i>Cyllido ac Incwm a Gwariant Buddsoddi:</i>				
Cost llogau	2,654	2,960	21	20
Elw disgwylidig ar asedau yn y cynllun	(1,572)	(2,144)	0	0
<i>Cyfanswm Buddiannau Wedi Cyflogaeth a godwyd ar y Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau</i>	<u>2,051</u>	<u>2,221</u>	<u>21</u>	<u>3</u>
Datganiad Symudiad Adnoddau Wrth Gefn				
Gwrthdroad taliadau clir a wnaed i'r Gwarged neu Ddiffyg wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer buddiannau wedi cyflogaeth yn unol â'r Cod	(2,051)	(2,221)	(21)	(3)
<i>Y gwir swm a godwyd ar Weddill HRA ar gyfer Pensiynau yn y flwyddyn:</i>				
Cyfraniadau'r cyflogwr taladwy i gynllun Cronfa Bensiynau Clwyd	<u>1,709</u>	<u>1,747</u>		
Budd-dal ymddeol taladwy i bensiynwyr			<u>24</u>	<u>24</u>

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU CYNGOR BWRDEISTREFOL SIROL WRECSAM

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2011 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, y Datganiad Symud ar Falans y Cyfrif Refeniw Tai a Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010/11 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 6, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Cynhelir archwiliad er mwyn cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam a pha un a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Rhagair Eglurhaol er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam ar 31 Mawrth 2011 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010/11.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a gynhwysir yn y Rhagair Eglurhaol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i gyflwyno adroddiad arno o ran y Datganiad Llywodraethu y cyflwynaf adroddiad i chi yn ei gylch os na fydd, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â 'Delivering Good Governance in Local Government: Framework' a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym mis Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o'm harchwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ar dystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig

Swyddfa Archwilio Cymru
Uned 4, Evolution
Pentre Busnes Lakeside
Parc Dewi Sant
Ewloe
CH5 3XP
30 Medi 2011

Mae cynhaliaeth a chywirdeb gwefan y Cyngor sy'n gyfrifol am y Cyngor; nid yw'r gwaith a wneir gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly mae'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno gyntaf ar y wefan.

1 Paratowyd y Datganiad hwn yn unol â chyfarwyddyd y Sefydliad Siartredig Cyllid a Chyfrifyddiaeth Cyhoeddus (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr yr Awdurdodau Lleol (SOLACE), 'Fframwaith Cyflawni Llywodraeth Dda mewn Llywodraeth Leol'. Mae'n cwmpasu elfennau rheolaeth ariannol fewnol sy'n ofynnol yn ôl y 'Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig'.

2 Cwmpas Cyfrifoldeb

2.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (y Cyngor) yn gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith ac i safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu gyda chyfrif priodol amdano, a'i ddefnyddio'n economaidd, yn effeithlon ac effeithiol. Mae dyletswydd ar y Cyngor hefyd dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaol yn sut mae ei swyddogaethau'n cael eu harfer, gyda golwg ar effeithiolrwydd strategol, ansawdd gwasanaeth, argaeledd gwasanaeth, tegwch, cynaliadwyedd, effeithlonrwydd ac arloesi.

2.2 Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae'r Cyngor y'n gyfrifol am fod â threfniadau priodol ar gyfer llywodraethu ei faterion, hyrwyddo arfer ei swyddogaethau'n effeithiol gan gynnwys trefniadau er rheoli risg.

2.3 Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod rheolaeth gorfforaethol, sy'n cydfynd ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE 'Cyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol'. Mae Copi o'r cod ar ein gwefan www.wrexcsam.gov.uk/welsh/council_w/documents/code_corporate_governance.htm, neu maent i'w cael oddi wrth y Pennaeth Cyllid. Mae'r datganiad hwn yn egluro sut mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r cod a hefyd yn ateb gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005.

3 Diben y Fframwaith Llywodraethu

3.1 Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y cyfundrefnau a phrosesau, a diwylliant a gwerthoedd, sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r awdurdod a'i weithgareddau trwy'r hwn mae'n rhoi cyfrif i'r gymuned, yn ymwneud â hi ac yn ei harwain. Mae'n galluogi i'r awdurdod gadw golwg ar gyflawni ei amcanion strategol ac ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at gyflawni gwasanaethau priodol, cost-effeithiol.

3.2 Mae cyfundrefn rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r fframwaith hwnnw ac fe'i lluniwyd i reoli risg i lefel resymol. Ni all ddileu holl risg o beidio â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion ac ni all felly ond rhoi sicrwydd rhesymol ac nid diamod o effeithiolrwydd. Seiliwyd cyfundrefn rheolaeth fewnol ar broses barhaol a luniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisi, nodau ac amcanion y Cyngor, i fesur tebygolrwydd gwireddu'r risgiau hynny a'r effaith os cânt eu gwireddu, a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn gynnil.

3.3 Bu'r fframwaith llywodraethu yn weithredol yn y Cyngor am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2011 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r datganiad cyfrifon.

4 Y Fframwaith Llywodraethu

Mae elfennau allweddol fframwaith llywodraethu'r Cyngor fel a ganlyn:

4.1 Mae'r **Strategaeth Gymunedol** yn cyflwyno gweledigaeth y Bwrdd Gwasanaethau Lleol (LSB) – partneriaeth o ddarparwyr gwasanaeth cyhoeddus allweddol ym Mwrdeistref Sirol Wrecsam sy'n cynnwys y Cyngor – ar gyfer gwella ansawdd bywyd o ran ffyniant

cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol y gymuned gyfan. Mae'r holl sefydliadau partner sy'n aelodau o'r LSB yn cytuno arni. Mae ymgynghori â rhanddeiliaid y Cyngor o ran penderfynu'r blaenoriaethau sydd eu hangen i wireddu'r weledigaeth yn y Strategaeth.

- 4.2 Mae'r **broses gynllunio gwasanaethau'n** sefydlu ac yn cyfleu'r blaenoriaethau hynny a sut i'w cyflawni, ac mae hefyd yn galluogi ymdoddi ymrwymadau cydraddoldeb a chynaliadwyedd y Cyngor, gan gynnwys y rhai o'i ymrwymiad blaenoriaethol cytûn i leihau allyriadau carbon, yn ei waith bob dydd. Caiff gwelliannau a thargedau arfaethedig eu cyflwyno yng **Nghynllun y Cyngor** bob blwyddyn.
- 4.3 Mae'r **Polisi Rheoli Risg** yn gofyn cyfranogiad rhagweithiol pawb sy'n gyfrifol am gynllunio a chyflenwi gwasanaethau wrth nodi, cloriannu a rheoli risgiau sylweddol i flaenoriaethau, gwasanaethau a phrosiectau mawr y Cyngor. Mae hyn yn cynnwys asesiad penodol o'r prif risgiau i flaenoriaethau'r Cyngor. Caiff y risgiau a'r rheolaethau angenrheidiol i'w rheoli eu cofnodi yn y gofrestr risgiau corfforaethol, a chaiff unrhyw welliannau gofynnol i reolaethau eu harolygu er mwyn sicrhau eu gweithredu.
- 4.4 Mae prosesau'n bodoli i sicrhau **defnyddio adnoddau'n gynnil, effeithiol ac effeithlon** a **sicrhau gwelliant parhaol** yn sut y caiff y swyddogaethau eu harfer. Mae'r rhain yn cynnwys adolygiadau mewnol ac allanol gan archwilywyr ac arolygwyr, gan gydweithredu â Llywodraeth Cynulliad Cymru mewn ymateb i Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, a rhaglen Drawsffurfio sy'n anelu at sicrhau bod y Cyngor yn gallu ateb heriau ariannol y dyfodol yn ystod y pedair blynedd nesaf a bod gwasanaethau mor effeithiol ag y bo modd, yn dal i elwa ein trigolion ac yn fforddiadwy.
- 4.5 Y **Cyfarwyddwyr Strategol a Pherfformiad** sy'n atebol am sicrhau bod Blaenoriaethau'r Cyngor yn cael eu cyflawni, ac mae perfformiad gyferbyn â thargedau allweddol yn cael ei arolygu'n rheolaidd trwy'r **fframwaith rheoli perfformiad** a'i hysbysu'n rheolaidd i'r aelodau.
- 4.6 Yn ddiweddar cytunwyd ar **strwythur rheoli** fel rhan o'r Rhaglen Drawsffurfio, fydd yn galluogi i'r Cyngor ddal i ateb heriau a darparu gwasanaethau'n effeithlon ac effeithiol. Cytunwyd ar drefniadau Prif Weithredwr Dros Dro nes bydd y Prif Weithredwr newydd yn dechrau ar 1 Medi 2011.
- 4.7 Er mwyn sicrhau cyflenwi gwasanaethau a chwblhau prosiectau'n llwyddiannus, caiff cefnogaeth ac arweiniad canolog eu darparu o ran **rheoli prosiectau a chaffael**. Caiff gweithdrefnau ar gyfer tendro a dyfarnu contractau eu cynnwys yn y Rheoliadau Ariannol.
- 4.8 Mae'r **Cyfansoddiad**, sydd i'w weld ar wefan y Cyngor, yn pennu:
- sut mae'r Cyngor yn gweithredu ac yn gwneud penderfyniadau;
  - y gweithdrefnau sy'n sicrhau bod gwneud penderfyniadau'n agored ac atebol i bobl leol a rhanddeiliaid eraill;
  - swyddogaethau allweddol holl aelodau ac uwch-swyddogion, gan gynnwys cyfrifoldebau arweiniol at ddibenion llywodraethu corfforaethol yr Arweinydd, y Prif Weithredwr ac uwch-swyddogion penodedig eraill;
  - cynllun o bwerau dirprwyedig ar gyfer gwneud penderfyniadau;
  - y cyfrifoldebau dros adolygu a chytuno ar drefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor;
  - y trefniadau ar gyfer sicrhau ei fod yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau'n rheolaidd;
  - ei godau a phrotocolau cysylltiedig.

- 4.9 Caiff **ffurfio polisi a gwneud penderfyniadau** eu hwyluso trwy (i) y **Bwrdd Gweithredol**, gyda'i gyfarfodydd ar agor i'r cyhoedd heblaw pan fo materion eithriedig neu gydgyfrinachol yn cael eu trafod, a (ii) **cynllun dirprwyo** i bwyllgorau a swyddogion yn ôl y Cyfansoddiad: pump o **bwyllgorau craffu** sy'n adolygu ac yn archwilio perfformiad y Bwrdd Gweithredol, pwyllgorau penderfynu a swyddogion ac yn eu dal yn atebol. Mae'r Cyfansoddiad yn ymgorffori proses "Alw i Mewn" i'w Archwilio ar gyfer penderfyniadau a wnaed ond na weithredwyd eto er mwyn ystyried eu priodoldeb.
- 4.10 Oni bai eu bod yn gydgyfrinachol, mae holl **adroddiadau** a ystyriwyd gan y Cyngor, ei Fwrdd Gweithredol a Phwyllgorau a **chofnodion** penderfyniadau a wnaed i'w gweld ar wefan y Cyngor.
- 4.11 Mae trefniadau cadarn ar gyfer **rheolaeth ariannol** effeithiol trwy weithdrefnau cyfrifyddu, cyfundrefnau ariannol allweddol a Rheoliadau Ariannol y Cyngor. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefnau sefydledig cynllunio'r gyllideb, sy'n agored i asesiad risg, ac adroddiadau misol ar y gyllideb i'r holl aelodau'n cymharu gwir wariant cyllid a chyfalaf â chyllidebau blynyddol. Y Pennaeth Cyllid sy'n gyfrifol am weinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol, yn ôl gofynion Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae trefniadau **Rheoli Trysorfa'r** Cyngor yn dilyn arfer proffesiynol a chânt eu hadolygu'n rheolaidd.
- 4.12 Mae'r **fframwaith llywodraethu moesegol** yn cynnwys:
- codau ymddygiad ar gyfer swyddogion ac aelodau, sy'n cael eu hadolygu, eu diweddarau a'u profi'n rheolaidd am gydymffurfiaid;
  - cod ymddygiad cynllunio;
  - protocol yn llywodraethu cysylltiadau rhwng Aelodau a Swyddogion;
  - polisi datgelu camymarfer sy'n cael ei gyfathrebu'n eang o fewn y Cyngor ac sy'n cael ei adolygu'n rheolaidd;
  - cofrestru buddiannau personol a busnes;
  - polisi cytûn a gweithdrefnau corfforaethol cysylltiedig ar gyfer sicrhau bod modd gwneud cwynion ynghylch gwasanaethau yn briodol a'u hymchwilio, ac er mwyn sicrhau bod modd cymhwyso unrhyw wersi.
- 4.13 Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a Chwsmeriaid yw'r **'Swyddog Arolygu'** penodedig yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, ac mae'n sicrhau cydymffurfio â pholisïau, gweithdrefnau, deddfau a rheoliadau sefydledig. Ar ôl ymgynghori priodol, bydd y cyfryw swyddog yn cyflwyno adroddiad i'r Cyngor llawn o ran unrhyw gynigion, penderfyniadau neu ddiffygion a allai fod yn anghyfreithlon neu sydd wedi bod yn destun Ymchwiliad yr Ombwdsmon a arweiniodd at ganfod camweinyddiad.
- 4.14 Mae trefniadau **gwrth-dwyll a llygredigaeth** sefydledig yn ataliad, yn hyrwyddo datgeliad, yn dangos llwybr clir i ymchwiliad ac yn hybu rhwystro. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefnau a luniwyd i ymladd gwyngalchu arian, ac adnoddau unswydd pan fo cyfiawnhad.
- 4.15 Y **Pwyllgor Archwilio** sy'n ystyried effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg y Cyngor, yn arolygu gwaith archwilwyr ac arolygwyr ac yn cadw golwg ar y cysylltiadau rhwng archwilwyr a staff a'r ymatebion i argymhellion archwiliadau ac arolygon. Mae ganddo gyfrifoldeb hefyd dros gymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Blynyddol a'i adroddiadau cysylltiedig (sy'n cynnwys y datganiad hwn).
- 4.16 Mae **Archwiliad Mewnol** yn gweithredu i safonau'r 'Cod Ymarfer ar Archwiliad Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2006' a gynhyrchwyd gan CIPFA, ac mae ei swyddogaeth a'i statws yn cael eu pennu yng Nghylch Gorchwyl Archwiliad Mewnol y

Cyngor. Mae'r Rheolwr Archwiliad a Thechnegol yn rhoi crynodeb o ganfyddiadau'r archwiliad am bob chwarter i'r Pwyllgor Archwilio, ac mae hefyd yn cyflwyno adroddiad barn bob blwyddyn ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd amgylchedd rheolaeth y Cyngor at ei gilydd.

- 4.17 Mae gan y Cyngor berthynas wrthrychol a phroffesiynol gyda'i **archwilwyr allanol** ac arolygwyr statudol, yn ôl tystiolaeth Adroddiad Gwella Blynnyddol Swyddfa Archwilio Cymru. Mae hwn i'w weld ar wefan y Cyngor.
- 4.18 Mae'r **Pwyllgor Safonau**, sy'n cynnwys mwyafrif o gynrychiolwyr annibynnol, yn cynghori ac yn cadw golwg ar God Ymddygiad Aelodau, y Protocol ar Gysylltiadau rhwng Aelod a Swyddogion, ac unrhyw Godau eraill perthnasol i ymddygiad Aelodau, a goruchwylio unrhyw ymchwiliadau o doriadau honedig Cod Ymddygiad Aelodau. Mae hefyd yn goruchwylio trefniadau'r Cyngor ar ddatgelu camymarfer.
- 4.19 Mae polisi Datgelu Camymarfer y Cyngor yn rhan o gyfansoddiad y Cyngor ac yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.
- 4.20 Mae **trefnau denu staff** y Cyngor yn darparu cydraddoldeb cyfleoedd cyflogaeth. Mae **strwythur cyflogau a aseswyd am gydraddoldeb** yn ateb gofynion Cytundeb Statws Unigol 1997.
- 4.21 Bwriad y **Strategaeth Adnoddau Dynol** yw creu fframwaith syml o bolisiau integredig, gweithdrefnau a chynlluniau sy'n cefnogi pob un o gyflogeion y Cyngor wrth gyflenwi'r gwasanaethau. Bydd **proses gloriannu cyflogeion** yn adolygu perfformiad unigol ac yn helpu sicrhau bod cyflogeion yn ddigon medrus ar gyfer eu gwaith.
- 4.22 Mae trefniadau cytûn yn gweld bod y Cyngor yn cydymffurfio â gofynion statudol ar **amddiffyn plant a diogelu oedolion agored i niwed**. Mae trefnau denu staff yn helpu sicrhau bod addasrwydd gweithwyr ac aelodau'r Cyngor sy'n gweithio gyda phlant neu oedolion agored i niwed yn cael ei gadarnhau.
- 4.23 Yn unol â'i gyfrifoldebau statudol, mae gan y Cyngor **Bolisi Iechyd a Diogelwch** a gweithdrefnau cysylltiedig, ac mae wedi llunio cynllun strategol i wella iechyd a diogelwch ymhob rhan o'r Cyngor.
- 4.24 Er mwyn cyflawni ei ddyletswydd gyfreithiol i warchod gwybodaeth bersonol, mae'r Cyngor yn gweithredu polisi **Gwarchod Data** ac mae ganddo amrywiol bolisiau ar gyfer sicrhau defnyddio gwybodaeth yn briodol a rheoli technoleg gwybodaeth yn effeithlon ac effeithiol. Mae ganddo weithdrefnau hefyd i gyflawni ei gyfrifoldebau dan **Reoliadau Gwybodaeth am yr Amgylchedd a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000**. Er mwyn cydymffurfio â'r ail, mae gwefan y Cyngor yn cynnwys "cyfeiriadur o wybodaeth a gyhoeddwyd". Mae hyn yn cynnwys lwfansau sy'n cael eu talu i aelodau yn unol â darpariaethau statudol.
- 4.25 Mae gan y cyngor drefnau sefydledig i asesu **anghenion hyfforddiant aelodau ac uwch-swyddogion** a sicrhau, lle bo angen, eu bod yn cael hyfforddiant priodol.
- 4.26 Mae'r strategaeth gytûn ar **gyfathrebu** allanol a mewnol yn gysylltiedig â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor ac yn cynnwys prosesau ar gyfer adolygu ei heffeithiolrwydd.
- 4.27 Mae'r Cyngor wedi cytuno ar egwyddorion a phrosesau i sicrhau bod ei amcanion, blaenoriaethau a gwerthoedd yn cael eu hyrwyddo a'u diogelu wrth weithio mewn **partneriaeth**.

- 4.28 Nod y **Strategaeth Tir ac Adeiladau Corfforaethol** yw rheoli asedau eiddo'r Cyngor yn strategol yn unol â blaenoriaethau'r Cyngor.
- 4.29 Mae'r **Strategaeth Rhoi Sylw i Gwsmeriaid** yn cyflwyno ymrwymiad y Cyngor i gyflenwi gwasanaethau o safon sy'n diwallu anghenion ei holl gwsmeriaid o ran mynediad rhwydd, ansawdd gwasanaeth, ymrwymadau cydraddoldeb y Cyngor, rhwyddineb defnyddio, dysgu trwy broblemau a chyflawni'r hyn sydd o bwys i gwsmeriaid.
- 4.30 Mae'r Cyngor yn ymroddi'n benodol i wneud **cydraddoldeb** yn wirionedd wrth ddarparu gwasanaethau, yn ei swyddogaeth fel cyflogwr ac fel arweinydd cymunedol allweddol. Mae ganddo drefniadau i sicrhau ei fod yn cyflawni ei ymrwymadau cydraddoldeb statudol.
- 4.31 Mae trefnau cytûn i ateb gofynion Deddf **Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio** 2000.
- 4.32 Mae'r **Cydbwyllgor Ymgynghorol** rhwng y Cyngor a'r Undebau Llafur yn galluogi ymgynghori'n rheolaidd gyda chyflogeion.
- 4.33 Cytunwyd ar **drefniadau rheoli mewn argyfwng** a chynlluniau i alluogi **parhad gwasanaethau allweddol**.

5 Adolygu Effeithiolrwydd

- 5.1 Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb dros gynnal, o leiaf bob blwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys cyfundrefn rheolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad effeithiolrwydd ei ysbrydoli gan waith rheolwyr gweithredol yr awdurdod sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd lywodraethu, adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol, a hefyd gan sylwadau'r archwilwyr allanol ac asiantaethau ac arolygiaethau adolygu eraill.
- 5.2 Mae'r prosesau a ddefnyddiwyd i gynnal, adolygu a gwella effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu'n cynnwys:
- a. adolygiadau blynyddol o'r Cyfansoddiad a threfniadau llywodraethu moesegol (gan gynnwys maint y cydymffurfriad â Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio) gan y Swyddog Arolygu;
  - b. adolygiadau rheolaidd o'r rheolaethau ariannol gan y Pennaeth Cyllid;
  - c. rheoli risg ffurfiol, gan gynnwys ystyriaeth benodol o'r risgiau hynny sy'n gysylltiedig â phrosesau llywodraethu;
  - d. y swyddogaeth Archwiliad Mewnol, sy'n ystyried risgiau dynodedig trwy archwiliadau rheolaidd o'r prif systemau, sefydliadau, prosiectau mawr a phrif brosesau llywodraethu, gan gynnwys rheoli risg, yn unol â'r cynllun blynyddol archwiliadau mewnol, ac sy'n cynnwys gwaith 'dilynol' i sicrhau bod Penaethiaid Adrannau'n gweithredu argymhellion a gytunwyd;
  - e. asesiad blynyddol o Archwiliad Mewnol gan archwilwyr allanol y Cyngor;
  - f. gwaith Pwyllgor Archwilio a phwyllgorau eraill y Cyngor, gan gynnwys ei bwyllgorau Archwiliad a Safonau;
  - g. sylwadau ac argymhellion archwilwyr allanol y Cyngor ac asiantaethau archwilio ac adolygu eraill;
  - h. arolygu perfformiad yn rheolaidd gyferbyn â Chynllun y Cyngor a chynlluniau gwasanaeth a thargedau allweddol, a hysbysu hyn i uwch-reolwyr ac aelodau;
  - i. sicrwydd Penaethiaid Adrannau o ran y rheolaethau mewnol y maent yn gyfrifol amdanynt;

- j. cyfarwyddo rheolaidd ar faterion allweddol llywodraethu corfforaethol rhwng y Prif Weithredwr, Pennaeth Cyllid a Phennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a Chwsmeriaid.

5.3 Cawsom ein cynghori ar oblygiadau canlyniad adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan y Pwyllgor Archwilio ac mae cynllun yn bodoli ar gyfer rhoi sylw i wendidau a sicrhau gwelliant parhaol y gyfundrefn.

5.4 O ran y 'materion rheolaeth sylweddol' hynny sydd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol (2009-10), gwnaed cynnydd fel a ganlyn yn 2010-11:

- Cyflawnwyd arbediadau Blwyddyn 1 y Rhaglen Drawsffurfio.
- Adolygwyd a gwellwyd trefniadau rheoli Prosiectau a Phartneriaethau (gan gynnwys y rhai ar gyfer cydweithio) er mwyn cynnal y Rhaglen Drawsffurfio.
- Daliwyd i gynyddu ymwybyddiaeth o faterion llywodraethu allweddol gydag aelodau a chyflogeion.

6 Materion Rheolaeth Fewnol Arwyddocaol

Mae'r cynllun y cyfeiriwyd ato uchod yn cynnwys camau a luniwyd i roi sylw i'r materion rheoli arwyddocaol canlynol:

- a. Yr angen i sicrhau bod y Rhaglen Drawsffurfio'n dod â'r arbedion sy'n ofynnol ar y Cyngor yn unol â'r amserlen a rhaglen waith a gytunwyd ac, ar yr un pryd, yn darparu gwasanaethau'n effeithiol;
- b. Parhad yr angen i adolygu a gwella, lle bo angen, y trefniadau llywodraethu ar gyfer gweithio gyda phartneriai a chydweithio ac i gynyddu ymwybyddiaeth a sicrhau cydymffurfio o ganlyniad;
- c. Dal i weithredu ac arolygu'r cynllun gweithredu strategol i wella iechyd a diogelwch ymhob rhan o'r Cyngor;
- d. Ystyried goblygiadau argymhellion archwilwyr ac arolygwyr allanol ac yn dilyn adolygiad cydweithwyr ar drefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor;
- e. Yr angen i gynnal ac, os bydd angen, gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth cyflogeion ac eraill perthnasol o drefniadau llywodraethu'r Cyngor fel ag i ddal i gyflawni'r ymrwymadau yn ein Cod Llywodraethu Corfforaethol;
- f. Yr angen i sicrhau bod ysgolion yn ymwybodol o ac yn cydymffurfio â'r trefniadau llywodraethu allweddol sy'n berthnasol iddynt.

Yn ystod y flwyddyn a ddaw, rydym yn bwriadu cymryd camau i roi sylw i'r materion uchod i wella mwy ar ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn rhoi sylw i'r angen am welliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd a byddwn yn cadw golwg ar eu cyflawni a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnod: Cynghorydd Ron Davies (Arweinydd) 31 Mehefin 2011

Llofnod: Lee Robinson (Prif Weithredwr) 31 Mehefin 2011